vakai rau, Sa sega li ni katakata sara na yalodaru, ni datou sa veivosaki kaya e na gau-ni-sala, ni sa vakamacalataka talega vei kedaru nai Vola *Tabu* ko koya?

33 A rau sa cavu tu e na tiki ni yakavi ga ko ya, ka lesu tale ki Jerusalemi, a rau sa kunei ira na lewe tinikadua ni ra sa soqoni vata mai, kei ira era dautiko vata kei ira; 34 a ra sa kaya, Sa dina sa
g 1 Ka. 15.5. tu cake tale na Turaga, [g]ka sa rairai vei Saimoni. 35 A rau sa tukuna talega na veika *sa ia* e na gau-ni-sala, ka ni rau sa kilai koya talega ni sa dovia tiko na madrai.

i Mari. 16. 14. Joni20.19. 1 Ko. 15.5. 36 [i]Ia ni ra sa vosa tiko vakaoqo, sa tu sara e na kedra maliwa ko Jisu, ka kaya vei ira, Dou vakacegu ga. 37 A ra sa kidroa ka rere sara, a ra sa vakasama ni
j Mari.6.49. ra sa raica [j]e dua na yalo. 38 A sa kaya vei ira ko koya, Dou sa kidroa e na vuku ni cava? ka sa tubu na vakanananu e na lomamudou e na vuku ni cava? 39 raica na ligaqu kei na yavaqu,
k Caka. 7. 23. sai au dina ga: [k]tarai au, ka raica; ni sa sega ni vakalewena se vakasuina na yalo, me vaka dou sa raica vei au. 40 Ia ni sa vosa oti vakaoqo ko koya, sa vakaraitaka vei ira na ligana kei na yavana. 41 Ia ni ra sa sega ni vaka-
l Ai Va. 45. 26. bauta [l]e na vuku ni ra sa reki, ka kurabui, sa tarogi ira ko koya,
m Joni 21.5. [m]Sa dua na kakana eke vei kemudou, se segai? 42 A ra sa solia vua e dua na tiki ni ika tavu, ka so mai na qa-ni-oni sa tawa. 43
n Caka. 10. 41. [n]A sa taura ko koya, ka kana e matadra.

44 A sa kaya vei ira ko koya,
o tiki. 6. Ma. 16. 21. & W.17.22. & W.20.18. Mari.8.31. Luke9.22. & W.18.31. [o]Oqo na vosa ka'u a daukaya vei kemudou ni'u a tiko kei kemudou, ni na yaco kecega na vosa sa tukuni au, sa volai e na vunau i Mosese, kei na nodrai vola na parofita, kei
p Caka. 16. 14. na Same. 45 [p]Sa qai vakararamataka na lomadra ko koya, me ra kila rawa nai Vola *Tabu*, 46 a sa kaya vei ira,
q Same 22. Caka. 17. 3. [q]Sa volai vakaoqo, ni sa kilikili kei koya na Karisito me vosota vakakina, me tu cake talega mai na mate e nai katolu ni siga; 47 me vunautaki talega
r Tani.9.24. Caka. 13. 38. na veivutuni, kei na [r]vakabokoci ni valavala ca, e na vuku ni yacana, [s]vei ira na lewe ni veivanua
s Same 22. 27. Jere. 31. 34. Malka. 4. 2. kecega, me vakatekivu e Jerusalemi. 48 [t]Ia koi kemudou, dou na dautukutuku e na veika oqo.
t Caka. 1. 8. 49 [u]Ia ka raica, au sa tala vei kemudou na ka sa yalataka ko Tamaqu: ia dou tiko ga e na koro ko Jerusalemi, me yaco mada vei kemudou na kaukauwa mai-cake.
u Aisea 44. 3. Joe. 2. 28. 50 A sa kauti ira
v Caka. 1. 12. [v]ki nai bili ki Pecani, a sa qai dodoka cake na ligana, ka vosavakalougatataki ira. 51
w Mari. 16. 19. [w]A sa yaco, ni sa vosavakalougatataki ira tiko, sa kau tani vei ira, a sa kau cake ki lomalagi. 52
a Ma. 28. 9. [a]A ra sa vakarokoroko vua, ka lesu tale ki Jerusalemi, ka reki vakalevu: 53 a ra sa dautiko
b Caka. 2. 46. [b]e na vale ni soro, a ra sa vakarokorokotaka tiko na Kalou, ka vakavinavinaka vua. Emeni.

AI TUKUTUKU-VINAKA SA VOLA

KO JONI.

A WASE I.—*Sa tukuni ni sa Kalou ko koya na Vosa, ka yaco talega me tamata*, 1–18. *Ai tukutuku i Joni*, 19–39. *Erau sa kacivi mei talatala i Jisu ko Adriu kei Pita. Eratou sa veikune ko Jisu kei Filipi kei Nacanieli*, 40–51.

a Vosa V. 8. 22. 1 Joni 1.1. b Vosa. V. 8. 30. Joni 17.5. c 1 Joni 5.7. E NAI vakatekivu [a]sa bula ko koya na Vosa, [b]a rau sa tiko vata kei na Kalou ko koya na Vosa, [c]a sa Kalou ko koya na Vosa. 2
d Ai Va. 1.1. [d]E nai vakatekivu erau sa tiko vata ko koya oqo kei na Kalou, 3 Sa
e Same 33. 6. Efe. 3. 9 Kolo. 1.16. [e]cakava na ka kecega ko koya; a sa sega e dua na ka sa caka, me sega ni cakava ko koya. 4
f 1 Joni 5. 11. g Joni 8. 12. i Joni 3. 19. [f]Sa tu vei koya na bula; [g]ia na rarama ni tamata na bula. 5 [i]A sa cilava na butobuto na rarama; ia na butobuto sa sega ni kunea.
j Mala. 3. 1. Ma. 3. 1. Luke 3. 2. [j]6 Sa dua na tamata sa talai mai

vua na Kalou, a yacana ko Joni.
7 [k]O koya oqo sa lako mai me dautukutuku, me tukuni koya na Rarama, me ra vakabauta na tamata kecega e na vukuna. 8 Sa sega ni Rarama ko ya ko koya, ia sa nonai tavi me tukuna ga na Rarama.

[l]9 Sai koya ga oqo na Rarama dina, sa lako mai ki vuravura ka vakararamataki ira na tamata kecega. 10 Sa tiko e vuravura ko koya, [m]a sai koya ka caka kina ko vuravura, ia ka sega ni kilai koya ko ira na kai vuravura. 11 [n]Sa lako mai ko koya kivei ira na kai nona, ka sega ni vakabauti koya ko ira na kai nona. 12 [o]Ia ko ira kecega sa vakabauti koya, sa solia vei ira ko koya me ra yaco rawa me ra luve ni Kalou, vei ira sa vakabauta na yacana: 13 [p]era sa vakasucumi, e sega e na vukudra na qase, se na sucu vakayago, se na veitalia ni tamata, mai vua ga na Kalou.

14 [q]A sa yaco me tamata ko koya na Vosa, ka tiko vata kei keda, (ia [r]keitou a raica na nonai ukuuku, ni sa vaka nai ukuuku ni Le dua bauga sa vakatuburi maivei Tamana,) sa [s]sinai e na loloma kei na dina.

15 [t]Sa tukuni koya ko Joni ka kacivaka, ka kaya, Sai koya oqo ka'u a vosataka, [u]O koya sa muri au sa uasivi cake vei keirau: [v]ni sa liu vei keirau ko koya.

16 [w]Ia eda sa rawata kecega, mai na ka sa sinai tu vua, a loloma sa vakaikuritaki. 17 [a]Ia ko Mosese sa soli kina na vunau; ko Jisu Karisito [b]sa yaco kina na loloma kei na dina. 18 [c]E sega e dua na tamata sa raica na Kalou e na dua na gauna; [d]na Luvena ga e dua bauga, sa vakatubura ko koya, ko koya sa tiko e na lomasere i Tamana, sa tukuni *koya*.

19 IA [e]sai koya oqo nai tukutuku i Joni, ni sa tala eso na bete ka so na luve i Livai ko ira na kai Jutia mai Jerusalemi me ra tarogi koya, Ko cei beka ko iko? 20 [f]A sa tukuna ko koya, ka sega ni cakitaka; ka tukuna ga, Au sa sega ni koya na Karisito koi au. 21 A ra sa tarogi koya, Ko cei tale? [g]ko Ilaija beka? A sa kaya ko koya, E segai. [h]Ko iko beka na parofita ko ya? A sa kaya ko koya, E segai. 22 Era sa qai kaya vua, Ko cei beka ko iko? me keitou tukuna vei ira sa talai keitou: ko sa tukuni iko mei cei? 23 [i]Sa kaya ko koya, Koi au na domo ni dua sa kacikaci e loma ni veico, Vakadodonutaka na sala i Jiova [k]me vaka sa kaya ko Aisea na parofita.

24 Ia ko ira sa talai, era sa talai maivei ira na Farisi. 25 A ra sa tarogi koya, ka kaya vua, Ko sa qai veipapitaisotaki e na vuku ni cava, ni ko sa sega ni koya na Karisito, se ko Ilaija, se na parofita ko ya? 26 Sa vosa vei ira ko Joni, ka kaya, [l]Au sa veipapitaisotaki e na wai: ia [m]ka sa tu e na kemudou maliwa e dua dou sa sega ni kila; 27 [n]sai koya oqo, sa muri au ka sa uasivi cake vei au, ia na wa ni nonai vava ka'u sa sega ni yaga me'u sereka. 28 Sa caka na veika oqo mai [o]Pecani e na tai kadua ni Joritani, a tikina sa veipapitaisotaki kina ko Joni.

29 E na mataka sa raici Jisu ko Joni ni sa lako tiko mai vua, a sa kaya, [p]Raica na Lami ni Kalou, [q]ko koya sa kauta tani na nodrai valavala ca na kai vuravura! 30 [r]Sai koya oqo ka'u a tukuna, Sa muri au e dua na tamata, sa uasivi cake vei au; ni sa liu vei keirau. 31 Ia ka'u a sega ni kilai koya; ia me ra kilai koya ko ira na Isireli, [s]ko koya oqo ka'u sa lako mai kina ka veipapitaisotaki e na wai.

32 A [t]sa tukuna ko Joni, ka kaya, Au a raica na Yalo *Tabu* ni sa lako sobu mai lomalagi me vaka na ruve, a sa mai toka vua: 33 ia ka'u a sega ni kilai koya eliu: ia ko koya sa talai au mai me'u veipapitaisotaki e na wai, sa kaya ga vei au, O koya ko na raica ni sa lako sobu kina na Yalo *Tabu*, a sa mai toka vua, [u]sai koya oqo sa veipapitaisotaki e na Yalo Tabu. 34 Ia ka'u a raica, ka tukuna ni sai koya oqo na Luve ni Kalou.

35 E na mataka sa tu tale ko Joni, ka lewe rua na nona tisaipeli; 36 a sa vakaraici Jisu ni sa lako, a sa kaya, [v]Raica na Lami ni Kalou! 37 A sa rogoca na nona

k Caka. 19. 4.
l Aisea49.6.
m Ipe. 1. 2.
n Luke 19. 14.
o Kala.3.26.
p 1 Pita. 1. 23.
q Ma. 1. 16. Luke1.31. Kala. 4. 4. Ipe. 2. 11.
r Aisea40.5.
s Kolo.1.19.
t Joni 3.32.
u Ma. 3. 11. Mari. 1. 7. Luke3.16.
v Kolo.1.17.
w Kolo.1.19.
a Lako. 20. 1.
b Roma. 5. 21. Joni 8. 32.
c Lako. 33. 20. Ma. 11.27. 1 Timo. 6. 16.
d 1 Joni.4.9.
e Joni 5. 33.
f Luke 3.15. Caka. 13. 25.
g Mala. 4. 5.
h V. Rua. 18. 15.
i Ma. 3. 3.
k Aisea40.3.
l Ma. 3. 11.
m Mala.3.1.
n Caka. 19. 4
o Dau. 7. 24. Joni10.40.
p Lako. 12. 3. Aisea53.7. Caka. 8. 32. 1 Pita 1. 19. Vaka. 5. 6. &c.
q Aisea 53. 11. 1 Ko. 15. 3. Kala. 1. 4. Ipe. 1. 3. & W. 2. 17. & W. 9. 28. 1 Pita 2. 24. & W. 3. 18.
r tiki. 15.27.
s Mala. 3. 1. Ma. 3. 6. Luke 1.17, 76,77. & W. 3. 3, 4.
t Ma. 3. 16. Mari. 1.10. Joni 5. 32.
u Ma. 3. 11. Caka. 2.4. & W.10.44.
v tiki. 29.

vosa koi rau na tisaipeli, ka rau sa muri Jisu. 38 Sa qai vuki ko Jisu, ka raici rau ni rau sa muria, ka kaya vei rau, A cava drau sa vakasaqara? Erau sa qai kaya vua, Rapai, (a kenai balebale, Vakavuvuli,) ko sa tiko maivei? 39 Sa kaya vei rau ko koya, Lako mai ka raica. Erau sa lako, ka raica na yasana sa tiko kina ko koya, ka ratou sa tiko vata kaya e na siga ko ya; a sa voleka nai katini ni aua.

40 Sa dua vei rau sa rogoci Joni, ka muri Koya, [w]ko Adriu na taci i Saimoni Pita. 41 Sa kunea eliu na tuakana ko Saimoni, ka kaya vua, Keitou sa kunea na Mesaia; (a kenai balebale, na Karisito.) 42 A sa kauti koya kivei Jisu. Ia sa vakaraici koya ko Jisu, ka kaya, O iko ko Saimoni na luve i Jona: [a]ko na vakatokai ko Kifa: (a kenai balebale ko Pita.)

43 E na mataka sa via lako yani ki Kalili ko Jisu, a sa kunei Filipi, ka kaya vua, Muri au. 44 [b]A kai Peciseita ko Filipi, a nodrau koro ko Adriu kei Pita.

45 [c]Sa kunei Nacanieli ko Filipi, ka kaya vua, Keitou sa kunei koya sa volavola kina ko [d]Mosese e na vunau, kei [e]ira talega na parofita, ko [f]Jisu na kai Nasareci, a luve i Josefa. 46 A sa kaya vua ko Nacanieli, [g]E tubu rawa beka mai Nasareci e dua na ka vinaka? Sa kaya vua ko Filipi, Lako mai mo raica.

47 Sa raici Nacanieli ko Jisu ni sa lako tiko mai vua, a sa kaya ni sa tukuni koya, Raica [i]e dua na luve i Isireli dina, sa sega vei koya na dauveivakaisini! 48 Sa kaya vua ko Nacanieli, O ni sa kilai au maivei? Sa vosa ko Jisu, ka kaya vua, Ni sa bera ni kacivi iko ko Filipi, ni ko a tiko e ruku ni lolō, au a raici iko. 49 Sa vosa ko Nacanieli, ka kaya vua. Vakavuvuli, [j]koi kemuni na Luve ni Kalou, [k]koi kemuni na nodra Tui na Isireli. 50 Sa vosa ko Jisu, ka kaya vua, Ni'u sa kaya vei iko, Au a raici iko e ruku ni lolō, ko sa vakabauta, ne? ko na raica na veika sa uasivia oqo. 51 A sa kaya vua ko koya, E dina, e dina, au sa kaya vei kemudou, [l]E na gauna maimuri dou na raici lomalagi ni sa tawase, kei ira na agilose ni Kalou ni ra sa lako cake ka lako sobu vua na Luve ni tamata.

2 Sa vukica na wai ko Jisu me waini, 1–12. Sa lako cake ko koya ki Jerusalemi, ka vakasavi ira na dauveivoli mai na vale ni soro, 13–17. Sa tukuna na nona mate, kei na nona bula tale mai, 18–22. Eso na tamata era sa vakabauti koya, 23–25.

SA bogi tolu sa qai caka e dua na vakawati [a]mai Kena e Kalili; a sa tiko kina na tina i Jisu: 2 a sa sureti ko Jisu, kei iratou talega na nona tisaipeli, ki na soqo ni vakawati. 3 Ia ni sa oti na waini, sa kaya vei Jisu na tinana, Sa sega vei ira na waini. 4 Sa kaya vua ko Jisu, [b]Yalewa, a [c]cava vei iko kei au? [d]sa sega ni yaco mai na noqu gauna. 5 Sa kaya vei ira na tamata ko tinana, A ka kecega sa kaya vei kemudou ko koya, dou kitaka. 6 Ia sa tu maikina e ono na saqa vatu ni wai, [e]sa dauvakasavasavataki ira kina ko ira na kai Jutia, sa tauyarua se tauyatolu nai vakarau. 7 Sa kaya vei ira ko Jisu, Vakasinaita na saqa ni wai e na wai. A ra sa vakasinaita me vuabale sara. 8 A sa kaya vei ira ko koya, Dou qai takiva, ka kauta vua sa lewa na magiti. A ra sa kauta. 9 Ia ni sa tovolea [f]na wai sa vuki me waini ko koya sa lewa na magiti, a sa sega ni kila se sa maivei: (ia ko ira na tamata sa takiva na wai era sa kila;) ko koya sa lewa na magiti sa kaciva na wati ni yalewa, 10 ka kaya vua, A tamata yadua sa dautauca eliu na waini vinaka; ia ni ra sa gunuva vakalevu *na tamata*, sa *qai* muri na waini sa vinaka vakalailai ga: ia ko iko, ko sa maninitaka na waini vinaka ka yacova na tikini-siga oqo.

11 Ai vakatekivu oqo ni cakacaka-mana sa cakava ko Jisu mai Kena e Kalili, [g]a sa vakaraitaka kina na nonai ukuuku: a sa vakabauti koya ko iratou na nona tisaipeli.

12 Ni sa oti oqo eratou sa lako

w Ma. 4. 18.
a Ma. 16. 18.
b Joni 12. 21.
c Joni 21. 2.
d Ai Va. 3. 15. & W. 49. 10. V. Rua. 18. 18.
e Aisea 4. 2. & W. 7. 14. & W. 9. 6. Maika. 5. 2. Saka. 6. 12.
f Ma. 2. 23. Luke 2. 4.
g Joni 7. 41, 42.
i Same 32. 2. & 73. 1. Joni 8. 39. Roma 2. 28. & W. 9. 6.
j Ma. 14. 33.
k Ma. 21. 5. Joni 18. 37.
l Ai Va. 28. 12. Ma. 4. 11. Luke 2. 9, 13. & W. 22. 43. Caka. 1. 10.

a Rai ki Josu. 19. 28.
b Joni 19. 26.
c Rai ki 2 Sam. 16. 10.
d Joni 7. 6.
e Mari. 7. 3.
f Joni 4. 46.
g Joni 1. 14.

sobu ki Kapenaumi, ko koya, kei
l Ma. 12. 46. na tinana, [l]kei iratou na tacina,
kei iratou na nona tisaipeli; a
ratou sa sega ni bogi vuqa kina.

j Luke 12. 14. V. Rua. 16. 1. Joni 5. 1.
13 [j]A SA voleka na nodra kana
vata ni lako-sivia na kai Jutia;
a sa lako cake ki Jerusalemi ko
Jisu; 14 k a sa kunei ira e na
k Ma. 21. 12. Mari. 11. 15. Luke 19. 45.
vale ni soro era sa volitaka eso
na pulumokau kei na sipi kei na
ruve, kei ira sa veisaui lavo era
sa mai tiko. 15 [l]a ni sa cakava
oti e dua na kuita wa qaliqali, sa
vakasavi ira kecega mai na vale
ni soro, kei na sipi, kei na pulu-
mokau; a sa sovaraka yani na
nodrai lavo era sa veisaui lavo, a
sa mani vukica na nodra tepeli;
16 a sa kaya vei ira sa volitaki
ruve, Kauta tani na veika oqo;
l Luke 2. 49. [l]kakua ni cakava na vale nei
Tamaqu me vale ni veivoli. 17 A
sa nanuma ko iratou na nona
m Same 69. 9. tisaipeli ni sa volai, Sa [m]kani au
na loloma katakata ki na nomu
vale.
18 Sa qai vosa ko ira na kai
n Ma. 12. 38. Joni 6. 30. Jutia, ka kaya vua, [n]A cava nai
vakatakilakila ko sa vakatakila
vei keitou, ni ko sa kitaka na
veika oqo? 19 Sa vosa ko Jisu,
o Ma. 26. 61. & W. 27. 40. Mari. 14. 58. & W. 15. 29. ka kaya vei ira, [o]Dou talaraka na
vale oqo, ka'u na qai tara vakaoti
e na bogi e tolu. 20 Era sa qai
kaya na kai Jutia, A vale ni soro
oqo sa vasagavulu ka mani ono
na yabaki ni sa tara tiko; ia ko
na tara vakaoti li e na bogi e
p Kolo. 2. 9. Ipe. 8. 2. tolu? 21 [p]Ia na vale sa vosa-
taka ko koya, a yagona. 22 Ni
sa qai tu cake tale mai na mate
q Luke 24. 8. ko koya, [q]sa nanuma ko ira na
nona tisaipeli, ni sa tukuna vei
ira ko koya na ka oqo; a ra sa
vakadinata nai Vola *Tabu*, kei na
vosa sa kaya ko Jisu.
23 Ia ni sa tiko ko koya mai
Jerusalemi, ni sa ia tiko na kana
vata ni lako-sivia, sa lewe vuqa
era sa vakadinata na yacana, ni
ra sa raica na veika mana sa ca-
kava ko koya. 24 A sa sega ni
r 1 Sam. 16. 7. 1 Vei 28. 9. Ma. 9. 4. Mari. 2. 8. Joni 6. 64. & W. 16. 30. Caka. 1. 24. Vaka. 2. 23. vakararavi vei ira ko Jisu, ni sa
kilai ira kecega, 25 a sa sega ni
yaga vua me dua me vakatakilai
ira na tamata: [r]ni sa kila ko
koya na ka sa tu e na loma ni
tamata.

3 *Sa vakatakila vei Nikotimo ko Jisu ni sa dodonu me sucu tale na tamata*, 1–13. *Sa vakatakila mai na vakabauta*, 14, 15. *Sa tukuna na loloma levu ni Kalou kivei ira na kai vuravura*, 16, 17; *kei na nona cudruvi ira era sega ni vakabauta*, 18–21. *Sa tukuni Jisu ko Joni*, 22–36.

SA dua na tamata vei ira na
Farisi, a yacana ko Nikotimo,
e dua na nodra turaga na kai
Jutia: 2 [a]sa lako mai ko koya oqo
a Joni 7. 50. & W. 19. 39. vei Jisu e na bogi, ka kaya vua,
Vakavuvuli, keitou sa kila ni ke-
muni sa lako mai vua na Kalou
mei vakavuvuli: [b]ni sa sega e dua
b Joni 9. 16, 33. Caka. 2. 22. na tamata e cakava rawa na veika-
c Caka. 10. 38. mana oqo ko ni sa cakava, [c]ke-
vaka erau sa sega ni tiko kaya na
Kalou.
3 Sa vosa ko Jisu, ka kaya vua,
E dina, e dina, au sa kaya vei iko,
d Joni 1. 18. Kala. 6. 15. Tai. 3. 5. Jeme. 1. 18. 1 Pita 1. 23. 1 Joni 3. 9. [d]Kevaka sa sega ni sucu tale na
tamata, ena sega ni raica rawa na
matanitu ni Kalou.
4 Sa kaya vua ko Nikotimo, Sa
sucu rawa vakaevei na tamata ni
sa qase mai ko koya? sa curu
rawa vakarua ki na kete i tinana,
me sucu mai?
5 Sa kaya ko Jisu, E dina, e
dina, au sa kaya vei iko, [e]Kevaka
e Mari. 16. 16. Caka. 2. 38. sa sega ni sucu e dua e na wai kei
na Yalo *Tabu*, ena sega ni curu
rawa ki na matanitu ni Kalou. 6
Sa vakayago ko koya sa sucu e
na yago; ia sa vakayalo ko koya
sa sucu e na yalo. 7 Kakua ni
kurabui ni'u sa kaya vei iko, E
f Dau. V. 11. 5. 1 Ko. 2. 11. dodonu mo dou sucu tale. 8 [f]Sa
liwa na cagi ki na yasana sa digi-
taka, ia ko sa rogoca na kena
rorogo, ka sega ni kila na yasana
sa lako maikina, se na yasana sa
lako yani kina: sa vaka talega
kina ko koya yadua sa sucu e na
Yalo *Tabu*.
9 Sa vosa ko Nikotimo, ka kaya
g Joni 6. 52, 60. vua, [g]Sa rawa vakaevei na veika
oqo?
10 Sa vosa ko Jisu, ka kaya vua,
O iko na nodrai vakavuvuli na
Isireli, ka sega ni kila na veika
oqo, ne? 11 [i]E dina, e dina, au
i Ma. 11. 27. Joni 1. 18. & W. 7. 16. & W. 8. 28. sa kaya vei iko, Keitou sa vosataka
na ka keitou sa kila, ka tukuna na
ka keitou a raica [j]ia dou sa sega ni
j tikl. 32. vakabauta na neitoui tukutuku.

12 Kevaka ka'u sa tukuna vei kemudou na veika vakavuravura, ka dou sa sega ni vakabauta, dou na vakabauta vakaevei, kevaka ka'u sa tukuna vei kemudou na veika vakalomalagi? 13 [k]A sa sega e dua na tamata sa lako cake ki lomalagi, ko koya ga sa lako sobu mai lomalagi, a Luve ni tamata, ko koya sa tiko mai lomalagi.

[l]14 Ia me vaka sa laveta cake na gata ko Mosese mai na veikau, [m]e dodonu me laveti cake vaka talega kina na Luve ni tamata: 15 me kakua kina ni rusa ko ira yadua sa vakabauti koya, [n]me ra rawata ga na bula tawa mudu.

[o]16 Ni sa lomani ira na kai vuravura vakaoqo na Kalou, me solia kina na Luvena e dua bauga sa vakatubura, me kakua ni rusa ko ira yadua era sa vakabauti koya, me ra rawata ga na bula tawa mudu. 17 [p]Ni sa sega ni tala mai na Luvena ki vuravura na Kalou me cudruvi ira na kai vuravura; me bula ga ko ira na kai vuravura e na vukuna. 18 [q]O koya sa vakabauti koya sa sega ni cudruvi: ia ko koya sa sega ni vakabauta sa qai cudruvi, ni sa sega ni vakabauta na yaca ni Luve ni Kalou, e le dua bauga sa vakatubura ko koya. 19 Ia ko koya oqo era sa cudruvi kina, [r]ni sa lako mai na rarama ki vuravura, a ra sa vinakata na butobuto ko ira na tamata, ka cata na rarama, ni sa ca na nodrai valavala. 20 [s]Ni sa cata na rarama ko koya yadua sai valavala ca, a sa sega ni lako mai ki na rarama, de kunei na nonai valavala. 21 Ia ko koya sa muria nai valavala dina sa lako mai ki na rarama, me vakaraitaki na nonai valavala, ni sa vinaka vua na Kalou.

22 Ni sa oti na veika oqo, sa lako ko Jisu kei ira na nona tisaipeli ki na vanua ko Jutia; a sa tiko maikina kei ira, [t]ka veipapitaisotaki. 23 A sa veipapitaisotaki ko Joni talega mai Inoni sa voleka ki [u]Selimi, ni sa levu kina na wai: [v]a sa lako mai eso, ka ra sa papitaisotaki. 24 [w]Ni sa bera ni biu ki na vale ni veivesu ko Joni.

25 Sa qai veileti ko ira na tisaipeli i Joni kei na dua na kai Jutia e na vuku ni veivakasavasavataki. 26 A ra sa lako mai vei Joni, ka kaya vua, Vakavuvuli, ko koya drau a tiko kaya e na tai kadua ni Joritani, ko koya [a]ko a tukuna, raica, sa veipapitaisotaki tiko ko koya, a sa lako mai vua ko ira na tamata kecega.

27 Sa vosa ko Joni, ka kaya, [b]E sega e dua na tamata sa rawata e dua na ka, kevaka sa sega ni soli vua mai lomalagi. 28 Dou sa tukuni au ni'u sa kaya, [c]Au sa sega ni Karisito koi au, [d]ia ka'u sa talai mai me'u liutaki koya. 29 [e]Sa nei koya na tagane sa qai vakawati ko koya na watina, [f]ia na weka ni tagane, ko koya sa tu ka rogoca na nona vosa sa rekitaka vakalevu na domo ni tagane: sa qai vakayacori vakakina na noqu reki oqo. 30 Sa dodonu me levu cake tiko ko koya, ia me'u lailai sobu tiko koi au.

31 [g]O koya sa lako maicake, [i]sa uasivi vei ira kecega na tani: [j]ko koya sa tubu ga e vuravura sa vakavuravura, a sa vosataka na ka vakavuravura: [k]ko koya sa lako mai lomalagi sa uasivi vei ira kecega na tani. 32 [l]Ia na ka sa raica ka rogoca ko koya, sa tukuna oqori; a sa sega e dua na tamata sa vakabauta na nonai tukutuku. 33 O koya sa vakabauta na nonai tukutuku [m]sa vakadinadinataka *oqo*, ni sa dina na Kalou. 34 [n]O koya sa tala mai na Kalou, sa vosataka na vosa ni Kalou; [o]ni sa solia vakayauyau na Yalo *Tabu* na Kalou. 35 [p]Sa lomana na Luvena ko Tamana, a sa solia na ka kecega ki ligana. 36 [q]O koya sa vakabauta na Luvena, sa rawata na bula tawa mudu: ko koya sa sega ni vakabauta na Luvena, ena sega ni raica na bula; a sa tiko ga vei koya na cudru ni Kalou.

4 *Erau sa veivosaki ko Jisu kei na yalewa ni Samaria*, 1–30. *Sa vakatakila ko Jisu vei ira na nona tisaipeli ni sa via muria na ka sa vinakata ko Tamana*, 31–38. *E lewe vuqa vei ira na kai Samaria era sa vakabauti koya*, 39–42. *Sa*

k Vosa. V. 30. 4. Joni 6. 33, 38. Caka. 2. 34. 1 Ko. 15. 47. Efe. 4. 9.
l Tiko. 21. 9.
m Joni 8. 28. & W. 12. 32.
n tiki. 36. Joni 6. 47.
o Roma 5. 8. 1 Joni 4. 9.
p Luke 9. 56. Joni 5. 45. & W. 8. 15. & W. 12. 47. 1 Joni 4. 14.
q Joni 5. 24. & W. 6. 40, 47. & W. 20. 31.
r Joni 1. 4, 9-11. & W. 8. 12.
s Jopi. 24. 13. Efe. 5. 13.
t Joni 4. 2.
u 1 Sam. 9. 4.
v Ma. 3. 5, 6.
w Ma. 14. 3.

a Joni 1. 7, 15, 27, 34.
b 1 Ko. 4. 7. Ipe. 5. 4. Jeme. 1. 17.
c Joni 1. 20, 27.
d Mala. 3. 1. Mari. 1. 2. Luke 1 17.
e Ma. 22. 2. 2 Ko. 11. 2. Efe. 5. 25, 27. Vaka. 21. 9.
f Sere. 5. 1.
g tiki. 13. Joni 8. 23.
i Ma. 28. 18. Joni 1. 15, 27. Roma 9. 5.
j 1 Ko. 15. 47.
k Joni 6. 33. 1 Ko. 15. 47. Efe. 1. 21. Fili. 2. 9.
l tiki. 11. Joni 8. 26. & W. 15. 15.
m Roma 3. 4. 1 Joni 5. 10.
n Joni 3. 34.
o Joni 1. 16.
p Ma. 11. 27. & W. 28. 18. Luke 10. 22. Joni 5. 20, 22. & W. 13. 3. & W. 17. 2. Ipe. 2, 8.
q tiki. 15. 16. Joni 1. 12. & W. 6. 47. Roma 1. 17. 1 Joni 5. 10.

vakabula ko Jisu na gonetagane ni turaga mai Kapenaumi, ko koya sa vakarau ciba, 43–54.

NI sa qai kila na Turaga era sa rogoca ko ira na Farisi ni ra lewe vuqa sa lotutaka ko Jisu ka [a]papitaisotaka, ka lewe lailai ga ko Joni, (2 ia sa sega ni veipapitaisotaki ko Jisu, ko ira ga na nona tisaipeli,) 3 sa biuti Jutia, ka lako tale ki Kalili. 4 A sa koto na nona sala e loma ni vanua ko Samaria.

5 Sa qai yaco ki na dua na koro mai Samaria, a yacana ko Saika, e voleka ki na tiki ni vanua sa solia [b]ko Jekope vei Josefa na luvena. 6 A sa tu maikina nai keli-wai nei Jekope. Ni sa oca ko Jisu e na nona lako, sa mai tiko sobu e na bati ni keli-wai: ka sa voleka na kenai kaono ni aua.

7 Sa lako mai e dua na yalewa ni Samaria me taki wai: sa kaya vua ko Jisu, Solia mai vei au me'u gunu. 8 Ni ra a lako yani na nona tisaipeli ki na koro me voli kakana. 9 Sa qai kaya vua na yalewa ni Samaria, Ni ko sa kai Jutia, ko sa kerea vakacava vei au mo gunu, ni'u sa yalewa ni Samaria? ([c]ni ra sa sega ni veiriti ko ira na kai Jutia, kei ira na kai Samaria.)

10 Sa vosa ko Jisu ka kaya vua, Kevaka ko sa kila nai solisoli ni Kalou, kei koya talega sa kaya vei iko, Solia mai vei au me'u gunu; ko sa qai kerea vua, ka na solia vei iko ko koya [d]na wai bula. 11 Sa kaya vei koya na yalewa, Sa sega, saka, na nomui takitaki, a sa titobu nai keli-wai: ko sa rawata maivei na wai bula oqori? 12 ko sa uasivi cake beka vei Jekope, a tama i keimami, ko koya ka solia vei keimami nai keli-wai, ka gunu kina ko koya, kei iratou na luvena, kei na nona manumanu?

13 Sa vosa ko Jisu, ka kaya vua, O koya yadua sa gunuva na wai oqo ena viagunu tale: 14 [e]ia ko koya sa gunuva na wai ka'u na solia vua, ena sega sara ni viagunu ka tawa mudu: ia na wai ka'u na solia vua, [f]ena tu e na lomana me mata-ni-wai sa tovure ki na bula tawa mudu. 15 [g]Sa kaya vei koya na yalewa, Solia, saka, mai vei au na wai oqori, me'u kakua ni viagunu, se lako mai kike me'u taki.

16 Sa kaya vua ko Jisu, Laki kaciva na watimu, ka mo drau lako mai kike. 17 Sa vosa na yalewa, ka kaya, Sa sega na watiqu.

Sa kaya vua ko Jisu, Ko sa kaya dina, Sa sega na watimu: 18 ni sa lewe lima na watimu eliu; ia ko koya drau sa tiko kaya oqo sa sega ni watimu: ko sa vosa dina e na ka ko ya. 19 Sa kaya vei koya na yalewa, [i]Au sa qai kila, saka, sa dua na parofita koi kemuni. 20 Era sa dausoro na neimami qase e [j]na ulu-ni-vanua oqo; ia dou sa kaya, sa [k]tu mai Jerusalemi na tikina e dodonu me da soro kina.

21 Sa kaya vua ko Jisu, Yalewa, vakadinata na noqu vosa: [l]ena lako mai na gauna dou na sega ni lotu kina vei Tamada, e na ulu-ni-vanua oqo, se mai Jerusalemi. 22 Dou sa lotu vei koya [m]dou sa sega ni kila: keimami sa kilai koya keimami sa lotu vua: [n]ni sa tubu maivei ira na kai Jutia nai Vakabula. 23 Ia ena lako mai na gauna, a sa qai yaco mai, era na lotu [o]vakayalo ka vakaidina vei Tamada ko ira sa lotu dina; ni sa qara ko Tamada me vakaoqo ko ira sa lotu vua. 24 A [p]Yalo na Kalou: ia ko ira sa lotu vua, e dodonu me ra lotu vakayalo ka vakaidina.

25 Sa kaya vei koya na yalewa, Au sa kila ni na lako mai na Mesaia; (ko koya sa vakatokai na Karisito): ni sa tadu mai ko koya, [q]ena tukuna vei keda na ka kecega. 26 Sa kaya vua ko Jisu, [r]Sai au ga sa qai vosa tiko vei iko.

27 A sa qai lako mai ko ira na nona tisaipeli, a ra sa kurabui ni rau sa veivosaki kei na yalewa: ia ka sega e dua na tamata sa taroga, A cava ko sa vakasaqara? se, Drau veivosaki kaya e na vuku ni cava? 28 Sa qai biuta na nonai takitaki na yalewa, ka lako yani ki na koro, ka kaya vei ira na tamata, 29 Dou mai bau laki raica na tamata, [s]ko koya sa tukuna mai vei au na ka kecega ka'u a cakava: sai koya oqo na Karisito, se segai?

a Joni 3. 22, 26.
b Ai Va. 33. 19. & W. 48. 22. Josu. 24. 32.
c 2 Tui 17. 24. Luke 9. 52, 53. Caka. 10. 28.
d Aisea 12. 3. & W. 44. 3. Jere. 2. 13. Saka. 13. 1. & W. 14. 8.
e Joni 6. 35, 58.
f Joni 7. 38.
g Joni 6. 34. & W. 17. 2, 3. Roma 6. 23. 1 Joni 5. 20.
i Luke 7. 16. & W. 24. 19. Joni 6. 14.
j Dau. 9. 7.
k V. Rua. 12. 5, 11. 1 Tui 9 3. 2 Vei. 7. 12.
l Mala. 1. 11. 1 Timo. 2. 8.
m 2 Tui 17. 29.
n Aisea 2. 3. Luke 24. 47. Roma 9. 4, 5.
o Fili. 3. 3. Joni 1. 17.
p 2 Ko. 3. 17.
q tiki. 29, 39.
r Ma. 26. 63, 64. Mari. 14. 61, 62. Joni 9. 37.
s tiki. 25.

30 A ra sa qai lako tani yani e na koro, ka lako mai vua.
31 Ia ni sa bera mai, sa qai cikevi koya ko ira na tisaipeli, ka kaya, Vakavuvuli, mo kana mada. 32 A sa kaya vei ira ko koya, Sa tu vei au na kakana me'u kania, dou sa sega ni kila. 33 Sa qai veitarogi ko ira na tisaipeli, Sa dua li na tamata e kau kakana mai vei koya?
t Jopl. 28. 12. Joni 6. 38. & W. 17. 4. & W. 19. 30.
34 Sa kaya vei ira ko Jisu, [t]A qau kakana me'u kitaka na loma i koya sa talai au mai; ka me'u vakaotia na nona cakacaka. 35 Dou sa sega li ni kaya, sa vo e va na vula, me *qai* cava mai na yabaki? raica, au sa kaya vei kemudou, Dou ta cake, ka raica na veiwere,
u Ma. 9. 37. Luke 10. 2.
[u]sa voleka ni matua na yabaki. 36
v Tani. 12. 3.
[v]Ia ko koya sa tamusuka sa saumi, ka binia na vuana ki na bula tawa mudu; me reki vata ko koya sa kaburaka kei koya sa tamusuka. 37 A sa dina kina na vosa oqo, E dua sa kaburaka, ia sa tamusuka e dua tani. 38 Au a talai kemudou mo dou tamusuka na ka dou a sega ni cakacaka kina: eso tani era a cakacaka, ia dou sa rawata na vua ni nodra cakacaka.
39 A ra sa le vuqa na kai Samaria e na koro ko ya era sa vakabauti koya
w tiki. 29.
[w]e na vuku ni nona vosa na yalewa, ko koya sa vakatakila, Sa tukuna mai vei au ko koya na ka kecega ka'u a cakava. 40 Ia ni ra sa lako mai vua ko ira na kai Samaria, era sa masuti koya me tiko ga kei ira; a sa tiko ga maikea ka bogi rua. 41 A ra sa lewe vuqa talega sa vakabauta e na vuku ni nona vosa; 42 a ra sa kaya vua na yalewa, Oqo keimami sa sega ni vakabauta e na vuku ni nomu vosa ga:
a Joni 17. 8. 1 Joni 4. 14.
[a]ni keimami sa rogoca koi keimami, ka kila ni sai koya dina oqo na nodrai Vakabula na kai vuravura.
43 Sa oti na bogi rua sa lako tani ekeri ko koya, ka yaco ki Kalili. 44
b Ma. 13. 57. Mari. 6. 4. Luke 4. 24.
[b]A sa vakatakila ko Jisu, ni sa sega e dua na parofita sa dokai e nona vanua. 45 Ni sa qai tadu mai ki Kalili ko koya, sa vakacegui koya ko ira na kai Kalili,
c Joni 2. 23. & W. 3. 2.
[c]e na vuku ni ra a raica na ka kecega sa kitaka ko koya mai Jerusalemi e na solevu,
d V. Rua. 16. 16.
[d]ni ra a lako talega ko ira ki na solevu. 46 A sa lako tale mai ko Jisu ki Kena e Kalili, a koro sa vukica kina na wai me waini.
Ka sa dua na turaga sa tauvimate na luvena mai Kapenaumi. 47 Ni sa rogoca ko koya sa lako mai Jutia ko Jisu ki Kalili, sa lako vua, ka masuta me lako sobu ka vakabula na luvena: ni sa vakarau ciba. 48 Sa qai kaya vua ko Jisu,
e 1 Ko. 1. 22.
[e]Kevaka dou sega ni raica eso na ka-mana kei na ka e veivakurabuitaki, dou na sega ni vakabauta. 49 Sa kaya vei koya na turaga, Lako sobu, saka, mai, de mate mada na luvequ. 50 Sa kaya vua ko Jisu, Lako yani; sa bula na luvemu. A sa vakadinata na tamata na vosa sa kaya vua ko Jisu, a sa lako yani ko koya. 51 Ia ni sa lako sobu tiko, eratou sa mai tavaki koya na nona tamata, a ratou sa tukutuku vua, ka kaya, Sa bula na luvemu. 52 Sa qai taroga vei iratou ko koya na aua sa vakatekivu kina ko koya me bula cake. A ratou sa kaya vua, Sa takali vei koya na katakata e na noa e nai kavitu ni aua. 53 A sa kila kina na tamana ni sai koya oqo na aua ka kaya kina vua ko Jisu, Sa bula na luvemu; a sa vakabauta ko koya, kei ira kecega na nona lewe-nivale. 54 Oqo tale nai karua ni ka-mana sa cakava ko Jisu, ni sa lako mai Jutia ki Kalili.

5 *Sa lako ki Jerusalemi ko Jisu, a sa vakabula e dua na tamata sa tauvi-mate*, 1–9. *Ko ira na kai Jutia era sa vakacacani Jisu, ka via vakamatei koya*, 10–16. *Sa vakatakila vei ira ko Jisu ni sa talai koya mai na Kalou*, 17–39. *Sa vunauci ira talega ni ra sa bese ni vakadinata na nona vosa*, 40–47.

SA
a V. Vu. 23. 2. V. Rua. 16. 1. Joni 2. 13.
[a]oti na veika oqo sa dua na nodra so levu na kai Jutia; a sa lako cake ki Jerusalemi ko Jisu. 2 Ia sa tu mai Jerusalemi e dua nai silisili
b Nie. 3. 1. & W. 12. 39.
[b]e voleka ki na *matamata-ni-koro* ni sipi, a yacana e na vosa vaka Iperiu ko Peceseita, a sa lima na kena vale. 3 Sa le vuqa era tauvi-mate sa davo kina, ko ira na mataboko, na

lokiloki, na wamalai, era sa wawa me vakayavalati mada na wai. 4 Ni sa lako sobu mai e dua na agilose e na gauna eso ki nai silisili, ka vakayavalata na wai: ia ko koya sa sobu kina eliu ni sa vakayavalati na wai, sa bula mai na mate kecega sa tauvi koya.

5 A sa tiko kina e dua na tamata, sa tauvi mate tu ka yabaki tolusagavulu ka mani walu. 6 Ni sa raici koya ko Jisu ni sa davo koto, ka kila sa dede, sa kaya vua, Ko sa via bula, se segai? 7 Sa kaya vua ko koya sa tauvi-mate, Sa sega, saka, e dua na noqu tamata me kauti au ki nai silisili, ni sa vakayavalati na wai; ia ni'u sa lako tiko kina, sa liu sobu vei au e dua tani. 8 [c]Sa kaya vua ko Jisu, Tu cake, taura cake na nomui mocemoce, ka lako. 9 A sa bula vinaka vakasauri na tamata, ka taura cake na nonai mocemoce, ka lako: [d]ia na siga ko ya na siga ni vakacecegu.

10 O koya oqo era sa kaya kina na kai Jutia vei koya sa vakabulai, A siga ni vakacecegu oqo: [e]sa sega ni tara vei iko mo colata nai mocemoce. 11 Sa kaya vei ira ko koya, O koya sa vakabulai au, sa kaya vei au ko koya, Taura cake na nomui mocemoce, ka lako. 12 A ra sa qai tarogi koya, Ko cei na tamata sa kaya vei iko, Taura cake na *nomui mocemoce*, ka lako? 13 Ia ko koya sa vakabulai, sa sega ni kila se ko cei ko koya; ni sa lako lo yani ko Jisu, ka ni ra sa lewe vuqa e na tikina ko ya.

14 Sa oti na veika oqo sa kunei koya ko Jisu e na vale ni soro, ka kaya vua, Raica, ko sa qai bula vinaka; [f]kakua ni valavala ca tale, de yaco vei iko e dua na ka e ca vakalevu cake. 15 Sa lako tani na tamata, ka tukuna vei ira na kai Jutia ni sai Jisu ka vakabulai koya.

16 Ia e na vuku ni ka oqo sa vakacacani Jisu ko ira na kai Jutia, ni sa kitaka ko koya na veika oqo e na siga ni vakacecegu.

17 A sa kaya vei ira ko Jisu, [g]Sa cakacaka tikoga ko Tamaqu, koi au talega, au sa cakacaka. 18 E na vuku ni ka oqo [i]era sa gadreva vakalevu kina na kai Jutia me ra vakamatea, ni sa sega ni vakacacana walega ko koya na siga ni vakacecegu, ia ka sa kaya talega sa Tamana dina na Kalou, [j]a sa vakatauvatani koya kina kei na Kalou.

19 Sa qai vosa ko Jisu, ka kaya vei ira, E dina, e dina, [k]au sa kaya vei kemudou, E sega ni rawata vakai koya ga e dua na ka na Luvena, na ka ga sa raica ni kitaka ko Tamana; ia na veika sa kitaka ko koya, sa kitaka vaka talega kina na Luvena. 20 [l]Ni sa lomana na Luvena ko Tamana, a sa vakatakila vua na ka kecega sa kitaka ko koya; ia ena vakaraitaka vua na cakacaka eso sa uasivi cake e na veika oqo, mo dou kurabui kina. 21 Me vaka sa vakaturi ira cake na mate ko Tamana, ka vakabula, [m]sa vakakina na Luvena o koya sa vakabulai ira sa vinakata. 22 Ni sa sega ni lewa e dua na tamata ko Tamana, [n]ia sa lesia na Luvena me ia na lewa kecega; 23 me ra vakarokorokotaka na Luvena na tamata kecega, me vaka era sa vakarokorokotaki Tamana. [o]O koya sa sega ni vakarokorokotaka na Luvena, sa sega ni vakarokorokotaki Tamana ka talai koya mai.

24 E dina, e dina, au sa kaya vei kemudou, [p]O koya sa rogoca na noqu vosa, ka vakabauti koya sa talai au mai, sa rawata na bula tawa mudu, ena sega talega ni cudruvi; [q]ka sa lako mai na mate ki na bula. 25 E dina, e dina, au sa kaya vei kemudou, Sa lako mai na gauna, ia sa yaco edaidai, [r]me ra rogoca na domo ni Luve ni Kalou ko ira na mate: ia ko ira sa rogoca era na bula. 26 Me vaka sa bula vakai koya ga ko Tamana; sa solia talega vua na Luvena me bula vakai koya ga; 27 [s]a sa lesi koya talega me ia na lewa, [t]e na vuku ni sa Luve ni tamata. 28 Dou kakua ni kurabui e na ka oqo: ni sa lako mai na gauna era na rogoca kina na domona ko ira kecega e nai bulubulu, 29 [u]a ra na lako maikina; [v]ko ira sai valavala vinaka, era na tu cake tale me ra bula; ia ko ira sai valavala ca, era na tu cake tale me ra cudruvi.

c Ma. 9. 6. Mari. 2. 11. Luke5.24.
d Joni 9. 14.
e Lako. 20. 10. Nie. 13.19. Jere. 17. 21. Ma. 12. 2. Mari.2.24. Luke 6. 2.
f Ma. 12. 45. Joni 8. 11.
g Joni 9. 4. & W.14.10.
i Joni 7. 19.
j Joni10.30. Fili. 2. 6.
k tikt. 30. Joni 8. 28. & W. 9. 4.
l Ma. 3. 17. Joni 3. 35. 2 Pita 1. 17.
m Luke 7. 14. & W. 8. 54. Joni11.25.
n Ma. 11. 27. & W.28.18. Joni 3. 35. & W. 17. 2. Caka. 17. 31. 1 Pita 4.5.
o 1 Joni 2. 23.
p Joni 3.16, 18. & W. 6. 40, 47. & W. 8.51.
q 1 Joni 3. 14.
r Efe. 2. 1, 5. & W. 5. 14. Kolo.2.13.
s Caka. 10. 42. & W. 17. 31.
t Tani.7.13.
u Aisea 26 19. 1 Ko. 15. 52. 1 Cesa. 4. 16.
v Tani.12.2. Ma. 25. 32, 33, 46.

30 [w]Au sa sega ni kitaka rawa e dua na ka vakai au ga: au sa lewa me vaka na ka ka'u sa rogoca: a sa dodonu na noqu lewa; ni'u [a]sa sega ni muria na lomaqu, a loma i Tamaqu ga ko koya sa talai au mai. 31 [b]Kevaka sai au ga sa tukuni au, sa sega ni dina na noqui tukutuku. 32 Sa [c]dua tani sa tukuni au, ia ka'u sa kila sa dina nai tukutuku sa tukuni au kina ko koya. 33 Dou a talaki vei Joni, [d]a sa tukuna na ka dina ko koya. 34 Ia ka sa sega ni yaga vei au me ra tukuni au na tamata: ia ka'u sa kaya ga na veika oqo, mo dou bula kina. 35 Ko koya oqori [e]na rarama sa caudre tu ka cila mai, [f]ia dou a vinakata vakadede vakalailai ga mo dou reki e na kena rarama.

36 [g]Ia nai tukutuku ka'u sa tukuni kina sa levu, ka lailai nai tukutuku i Joni; [i]a cakacaka sa solia mai vei au ko Tamaqu me'u vakaotia, a cakacaka oqo ka'u sa kitaka tiko, sa tukuni au, ni sa talai au mai ko Tamaqu. 37 Ia ko Tamaqu, ko koya sa talai au mai, sa [j]dautukuni au. Dou a sega ni rogoca na domona e na dua na siga, [k]se raica na nonai tovo. 38 A sa sega ni tiko e na lomamudou na nona vosa; ni dou sa sega ni vakabauti koya sa tala mai ko koya.

39 [l]Dou sa vakasaqaqara e nai Vola *Tabu;* ni dou sa nanuma dou sa rawata kina na bula tawa mudu: [m]ia nai vola oqo sa tukuni au.

40 [n]Ia dou sa bese ni lako mai vei au, mo dou rawata kina na bula. 41 [o]Sa sega ni yaga vei au me ra vakarokorokotaki au ko ira na tamata. 42 Ia ka'u sa kilai kemudou, ni sa sega ni tiko e na lomamudou na loloma vua na Kalou. 43 Au sa lako mai e na yaca i Tamaqu, ia dou a sega ni vakabauti au: kevaka sa lako mai e dua tani e na yacana walega, dou na vakabauti koya. 44 [p]Dou sa vakabauta rawa vakaevei, ni dou sa veivakarokorokotaki tiko vakai kemudou, ka sega [q]ni gadreva na vakarokoroko sa *lako* mai vua na Kalou duaduaga? 45 Dou kakua ni nanuma ni'u na beitaki kemudou vei Tamaqu; [r]sa dua sa beitaki kemudou tiko, ko Mosese, ko koya dou sa vakararavi kina. 46 Kevaka dou a vakabauti Mosese, dou na vakabauti au: [s]ni sa volai au ko koya.

47 Ia kevaka dou sa sega ni vakadinata na nonai vola, dou na vakadinata vakaevei na noqu vosa?

6 *Sa vakani ira na tamata e le lima na udolu ko Jisu,* 1–15. *Sa lako voli e dela ni wai ko Jisu,* 16–21. *O ira na tamata era muri koya ki Kapenaumi. A sa vunauci ira ko Jisu me ra gumatua e na ka vakayalo,* 22–58. *Eso vei ira na nona tisaipeli era sa vosakudrukudru,* 59–65. *Sa tukuna ko Pita ni sa Luve ni Kalou ko Jisu; a sa tukuna ko Jisu ni sa dua vei ira sa tamata ca,* 66–71.

SA [a]oti na veika oqo, sa qai lako ko Jisu ki tai kadua ni wasawasa mai Kalili, mai Taiperia. 2 A sa lewe vuqa sara era sa muri koya, ni ra raica na veika-mana sa kitaka ko koya vei ira sa tauvimate. 3 A sa cabeta na ulu-nivanua ko Jisu, a sa tik[ʻ] sobu maikina kei ira na nona tisaipeli. 4 [b]A sa voleka na kana vata ni lako-sivia era sa dauia na kai Jutia. 5 [c]Ni sa qai ta cake ko Jisu, ka raica ni ra sa lewe vuqa sara sa lako mai vua, sa kaya vei Filipi, Eda na volia maivei na madrai, me ra kana kina ko ira oqo? 6 Sa kaya na ka oqo me vakatovolei koya: ni sa kila ko koya na ka sa nakita me kitaka. 7 Sa kaya vua ko Filipi, [d]Ena sega ni rauti ira na madrai sa voli e na pene e rua na drau, me ra tauyadua vakalailai ga. 8 E dua vei ira na nona tisaipeli, ko Adriu, a taci i Saimoni Pita, sa kaya vei koya, 9 Sa tiko eke e dua na gonetagane sa tu vua e lima nai buli madrai parile, ka rua na ika: [e]ia ka yaga vakacava oqo vei ira na lewe vuqa vakaoqo?

10 A sa kaya ko Jisu, Vosa vei ira na tamata me ra tiko sobu. Ia sa levu na co e na yasana ko ya. A ra sa tiko sobu na tamata, era sa lewe lima beka na udolu. 11 A sa taura na veibuli madrai ko Jisu, ka vakavinavinaka, ka vota vei ira

w tiki. 19.
a Ma. 26. 39. Joni 4. 34. & W. 6. 38.
b Joni 8. 14. Vaka. 3. 14.
c Ma. 3. 17. & W. 17. 5. Joni 8. 18. 1 Joni 5. 6.
d Joni 1. 15, 19, 27, 32.
e 2 Pita 1. 19.
f Ma. 13. 20. Mari. 6. 20.
g 1 Joni. 5. 9.
i Joni 3. 2. & W. 10. 25. & W. 15. 24.
j Ma. 3. 17. & W. 17. 5. Joni 6. 27. & W. 8. 18.
k V. Rua. 4. 12. Joni 1. 18. 1 Timo. 1. 17. 1 Joni 4. 12.
l tiki. 46. Aisea 8. 20. & W. 34. 16. Luke 16. 29. Caka. 17. 11.
m V. Rua. 18. 15, 18. Luke 24. 27. Joni 1. 45.
n Joni 1. 11. & W. 3. 19.
o tiki. 34. 1 Cesa. 2. 6.
p Joni 12. 48.
q Roma 2. 29.
r Roma 2. 12.
s Ai Va. 3. 15. & W. 12. 3. & W. 18. 18. & W. 22. 18. & W. 49. 10. V. Rua. 18. 15, 18. Joni 1. 45. Caka. 26. 22.
a Ma. 14. 15. Mari. 6. 35. Luke 9. 10, 12.
b Tiko. 23. 5, 7. V. Rua. 16. 1. Joni 2. 13. & W. 5. 1.
c Ma. 14. 14. Mari. 6 35. Luke 9. 12.
d Rai ki Tiko. 11. 21, 22.
e 2 Tui 4. 43.

na tisaipeli, ia ko ira na tisaipeli, vei ira sa tiko sobu; ka vaka talega kina na ika me rauti ira. 12 Ia ni ra sa mamau, sa kaya ko koya vei ira na nona tisaipeli, Kumuna vata na tikina lalai sa vo, me kakua ni yali e dua na ka. 13 Era sa qai tomika vata, ka vakasinaita nai su e tinikarua e na tikina lalai ni buli madrai parile e lima, sa vo vei ira sa kana.

14 Ia ko ira na tamata, ni ra sa raica na cakacaka-mana sa kitaka ko Jisu, era sa kaya, Sai koya dina oqo [f]na parofita ko ya e dodonu me lako mai ki vuravura. 15 Ia ni sa kila ko Jisu era sa nakita me lako mai ka tauri koya vakaukauwa me ra bulia me tui, sa lako duadua tale yani ki na ulu-ni-vanua.

16 Ia [g]ni sa qai yakavi mai, sa lako sobu ko ira na nona tisaipeli ki matasawa, 17 ka vodoka na waqa, ka lakova na wasawasa ki Kapenaumi. A sa qai butobuto mai na vanua, a sa sega ni yaco vei ira ko Jisu. 18 A sa vakabiau na wai e na vuku ni cagi levu sa liwa. 19 Ia ni ra sa voce yani e tolu na maili ka vakacaca, era sa raici Jisu ni sa lako voli e dela ni wai, ka torova na waqa: a ra sa rere. 20 A sa kaya vei ira ko koya, Koi au oqo; kakua ni rere. 21 Era sa qai vinakata me vodo ki waqa ko koya: a sa qai udu vakasauri na waqa ki na vanua era sa lako kina.

22 E na mataka, ko ira na lewe vuqa era sa tu e na tai kadua ni wai, ni ra sa raica sa sega maikea e dua tani na velovelo, ko ya ga ka vodoka ko ira na nona tisaipeli, a sa sega ni vodo vata ki na velovelo kei ira na nona tisaipeli ko Jisu, ia ko ira na nona tisaipeli era a soko yani vakai ira ga; (23 ia ka sa lako mai eso na velovelo mai Taiperia, sa voleka ki na yasana era a kana madrai kina, ni sa vakavinavinaka oti na Turaga:) 24 ni ra sa raica na lewe vuqa sa sega ni tiko maikea ko Jisu, se ko iratou na nona tisaipeli, era sa vodo talega ki waqa, ka lako yani ki Kapenaumi, me vakasaqarai Jisu.

25 Ia ni ra sa kunei koya mai tai kadua, era sa kaya vua, Vakavuvuli, ko sa lako mai kike ninaica? 26 Sa vosa vei ira ko Jisu, ka kaya, E dina, e dina, au sa kaya vei kemudou, Dou sa sega ni vakasaqarai au ni dou sa raica na veika-mana, ni dou a kania ga na veibuli madrai, ka sa mamau kina. 27 Dou kakua ni oca me kemudou na kakana sa oti rawa, [i]ia me kemudou ga na kakana sa tu ki na bula tawa mudu, o koya ena solia vei kemudou na Luve ni tamata: [j]ni sai koya sa vakadinadinataka na Kalou ko Tamana.

28 Era sa qai kaya vua, A cava me keitou cakava, me keitou kitaka kina na cakacaka sa vinaka vua na Kalou? 29 Sa vosa ko Jisu, ka kaya vei ira, [k]Sai koya oqo na cakacaka sa vinaka vua na Kalou, mo dou vakabauti koya sa tala mai ko koya.

30 Era sa qai kaya vua, [l]A cava nai vakadinadina ko sa cakava, me keitou raica ka vakabauti iko? a cava ko sa kitaka? 31 [m]a noda qase era a kania na mana e na veikau; me vaka sa volai, [n]Sa solia vei ira ko koya na madrai mai lomalagi me ra kania.

32 Sa qai kaya vei ira ko Jisu, E dina, e dina, au sa kaya vei kemudou, Sa segai ko Mosese ka solia vei kemudou na madrai ko ya mai lomalagi; ko Tamaqu ga sa solia vei kemudou na madrai dina mai lomalagi. 33 Ni sai koya oqo na madrai maivua na Kalou, ko koya sa lako sobu mai lomalagi, a sa solia na bula vei ira na kai vuravura. 34 [o]Era sa qai kaya vua, Kemuni na Turaga, solia tikoga mai vei keimami na madrai oqo.

35 A sa kaya vei ira ko Jisu, [p]Koi au na madrai ni bula: [q]ko koya sa lako mai vei au, ena sega ni viakana; ia ko koya sa vakabauti au, ena sega ni viagunu tale. 36 [r]Ia ka'u a kaya vei kemudou, Dou a raici au, ia dou a sega ni vakabauta. 37 [s]Ko ira kecega sa solia mai vei au ko Tamaqu, era na lako mai vei au: [t]ia ko koya ena lako mai vei au, au na sega sara ni biuta tani. 38 [u]Ni'u sa sega ni lako sobu mai lomalagi me'u kitaka na lomaqu, [v]me'u ki-

f Ai Va. 49. 10. V. Rua. 18. 15, 18. Ma. 11. 3. Joni 1. 21. & W. 4. 19, 25. & W. 7. 40.

g Ma. 14. 23. Mari. 6. 47.

i Joni 4. 14.

j Ma. 3. 17. & W. 17. 5. Mari. 1. 11. & W. 9. 7. Luke 3. 22. & W. 9. 35. Joni 5. 37. Caka. 2. 22. 2 Pita 1. 17.

k 1 Joni 3. 23.

l Ma. 12. 38. & W. 16. 1. Mari. 8. 11. 1 Ko. 1. 22.

m Lako. 16. 15. Tiko. 11. 7. Nie. 9. 15. 1 Ko. 10. 3.

n Same 78. 24.

o Rai ki Joni 4. 15.

p tiki. 48, 58.

q Joni 4. 14. & W. 7. 37.

r tiki. 26, 64.

s tiki. 45.

t Ma. 24. 24. Joni 10. 28, 29. 2 Timo. 2. 19. 1 Joni 2. 19.

u Ma. 26. 39. Joni 5. 30.

v Joni 4. 34.

taka ga na loma i koya sa talai au mai. 39 Ia sai koya oqo na loma i Koya sa talai au mai, [w]me'u kakua ni vakayalia e dua vei ira sa solia mai vei au ko koya, ka me'u vakatura cake tale e na siga maimuri. 40 Ia sai koya oqo na loma i Tamaqu, [a]me ra rawata yadua na bula tawa mudu ko ira sa raica na Luvena, ka vakabauti koya; ia ka'u na vakaturi koya cake e na siga maimuri.

41 Sa qai vosakudrukudrutaki koya ko ira na kai Jutia, ni sa kaya, Oi au na madrai sa lako sobu mai lomalagi. 42 A ra sa kaya, [b]Sa sega li ni ko Jisu ko koya oqo, a luve i Josefa, a tamana kei na tinana eda kila? sa qai kaya vakacava mai ko koya, Au sa lako sobu mai lomalagi?

43 Sa vosa ko Jisu, ka kaya vei ira, Dou kakua ni vosakudrukudru. 44 [c]E sega ni lako rawa mai vei au e dua na tamata, kevaka sa sega ni vakayarayarataki koya ko Tamaqu sa talai au mai: ia ka'u na vakaturi koya cake e na siga maimuri. 45 [d]Sa vola na parofita eso, Ena vakavulici ira kecega na Kalou. [e]A ra sa lako mai kina vei au ko ira yadua era sa rogoci Tamaqu, ka sa vakavulici. 46 [f]Ia ka sega ni raici Tamaqu e dua na tamata; [g]ko koya duaduaga sa lako maivua na Kalou, sa raici Tamaqu ko koya.

47 E dina, e dina, au sa kaya vei kemudou, [i]O koya sa vakabauti au sa rawata na bula tawa mudu. 48 [j]Koi au na madrai ni bula. 49 [k]Sa kania na mana mai na veikau ko ira na nomudou qase, a ra sa mate ga. 50 [l]Sai koya oqo na madrai, sa lako sobu mai lomalagi, me ra kania na tamata, ka sega ni mate. 51 [m]Koi au na madrai bula sa lako sobu mai lomalagi; kevaka sa dua e kania na madrai oqo, ena bula ka tawa mudu: [n]ia na madrai ka'u na solia sa lewequ, o koya ka'u na solia me bula kina ko ira na kai vuravura.

52 Era sa qai [o]veileti vakai ira na kai Jutia, ka kaya, [p]Sa solia rawa vakacava na tamata oqo na lewena me da kania?

53 Sa qai kaya vei ira ko Jisu, E dina, e dina, au sa kaya vei kemudou, Kevaka [q]dou sa sega ni kania na lewe ni Luve ni tamata, ka gunuva na nona dra, sa sega vei kemudou na bula. 54 [r]O koya sa kania na lewequ, ka gunuva na noqu dra, sa rawata na bula tawa mudu; ia ka'u na vakaturi koya cake e na siga maimuri. 55 Ni sa kakana dina na lewequ, a sa ka-ni-gunu dina na noqu dra. 56 O koya sa kania na lewequ, ka gunuva na noqu dra, [s]sa tu vei au, koi au talega au sa tu vei koya. 57 Me vaka sa bula tiko ko Tamaqu sa talai au mai, au sa bula talega e na vuku i Tamaqu; sa vaka talega kina ko koya sa kani au, ena bula e na vukuqu. 58 Sai koya oqo na [t]madrai sa lako sobu mai lomalagi: sa sega ni tautauvata kei na mana sa kania ko ira na nomudou qase, a ra sa mate ga: ko koya sa kania na madrai oqo, ena bula ka tawa mudu.

59 Sa vosataka na veika oqo ko koya e na vale ni lotu, ni sa vakatavuvuli tiko mai Kapenaumi.

60 [u]Era lewe vuqa vei ira na nona tisaipeli ni ra rogoca era sa kaya, A vosa dredre oqo: ko cei sa vakabauta rawa? 61 Ni sa kila ko Jisu e na lomana, ni ra sa vosakudrukudru na nona tisaipeli e na ka oqo, sa kaya vei ira, Sa vakatarabetaki kemudou na ka oqo, ne? 62 [v]Ena vakabekaevei kevaka dou na raica na Luve ni tamata ni sa lako cake ki na tikina ka tiko kina eliu. 63 [w]Na yalo sa solia na bula: na lewena sa sega ni yaga: a vosa ka'u vosataka vei kemudou sa vakayalo, ka sa vu-ni-bula. 64 [a]Ia ka so vei kemudou sa sega ni vakabauta. [b]Ni sa kilai ira mai nai vakatekivu ko Jisu era sa sega ni vakabauti koya, kei koya ena soli koya yani. 65 A sa kaya, [c]O koya oqo ka'u a kaya kina vei kemudou, Sa sega e dua na tamata sa lako rawa mai vei au, kevaka sa sega ni solia vua ko Tamaqu.

66 [d]A ka oqo era sa suka tani kina e le vuqa vei ira na nona tisaipeli, a ra sa sega tale ni lako vata kaya. 67 Sa qai kaya ko Jisu vei ira na lewe tinikarua, Dou sa via lako tani talega koi kemudou? 68 Sa qai kaya vua ko Saimoni Pita, Kemuni na Turaga,

wJoni10.28. & W.17.12. & W.18.9.
a tiki. 27, 47, 54. Joni 2.15, 16. & W. 4.14.
b Ma.13.55. Mari. 6.3. Luke4.22.
c tiki. 65. Sere. 1. 4.
d Aisea 54. 13. Jere. 31. 34. Maika. 4. 2. Ipe. 8. 10.
e tiki. 37.
f Joni 1. 18.
g Ma. 11. 27. Luke 10. 22. Joni 7. 29.
i Joni 3. 16, 18.
j tiki. 33,35.
k tiki. 31.
l tiki. 51,58.
m Joni 3.13.
n Ipe. 10. 5.
o Joni 7. 48. & W. 9. 16. & W.10.19.
p Joni 3. 9.
q Ma. 26. 26.
r tiki.27,46. Joni 4. 14.
s 1 Joni 3. 24. & W. 4. 15, 16.
t tiki.49-51.
u tiki. 66. Ma. 11. 6.
v Mari. 16. 19. Joni 3.13. Caka. 1.9. Efe. 4. 8.
w 2 Ko. 3. 6.
a tiki. 36.
b Joni 2. 24, 25. & W. 13. 11.
c tiki.44,45.
d tiki. 60.

keitou na lako vei cei? [e]sa tu ga vei kemuni na vosa ni bula tawa mudu: 69 [f]ia keitou sa vakabauta ka kila, ni sai Kemuni na Karisito, na Luve ni Kalou bula. 70 Sa kaya vei ira ko Jisu, [g]Au a sega li ni digitaki kemudou na lewe tinikarua, [i]ia ka sa dua vei kemudou sa nonai to na tevoro? 71 Sa vosataki Jutasa Isikarioti, *na luve* i Saimoni, ni sai koya oqo ena soli koya yani, a sa dua vei ira na le tinikarua ko koya.

7 Sa bese ko Jisu ni muria na nodratou vosa na tacina, 1-9. *Sa lako cake e Kalili ki na solevu ni vale vakacevaceva*, 10-13; *a sa vakatavuvuli e na vale ni soro*, 14-39. *Era sa veiletitaki Jisu na tamata*, 40-44. *Era cudru na Farisi ni sa sega ni tauri Jisu ko ira na tamata; a ra sa vunauci Nikotimo ni sa totaki Jisu*, 45-53.

IA ni sa oti na veika oqo, sa lako voli ko Jisu e Kalili; ni sa sega ni via lako voli e Jutia, [a]ni ra sa via vakamatei koya ko ira na kai Jutia.

2 [b]A sa voleka na nodra soqoni levu na kai Jutia, na solevu ni vale vakacevaceva. 3 [c]Sa qai kaya vua ko iratou na tacina, Lako tani eke, ka lako ki Jutia, me ra raica talega na nomu tisaipeli na nomu cakacaka ko sa kitaka. 4 Ni sa sega e dua sa vinakata me kilai, ka kitaka vuni e dua na ka. Kevaka ko sa kitaka na veika oqo, vakaraitaki iko kivei ira na kai vuravura. 5 Ni [d]ratou sa sega talega ni vakabauti koya ko iratou na tacina.

6 Sa qai kaya vei iratou ko Jisu, [e]Sa sega ni yaco mai na noqu gauna: ia sa tautauvata vei kemudou na gauna kecega. 7 [f]Sa sega ni cati kemudou rawa ko ira na kai vuravura: ia era sa cati au, [g]ni ka'u sa vakatakila ni sa ca na nodrai valavala. 8 Dou lako cake ki na solevu oqo; au sa bera ni lako cake ki na solevu oqo; [i]ni sa sega ni yaco mai na noqu gauna.

9 Ia ni sa vosataka oti na ka oqo vei iratou, sa tiko *ga* ko koya e Kalili.

10 Ia ni ratou sa lako cake na tacina, sa qai lako cake talega ko koya ki na solevu, e sega ni vakarairai, ka vuni ga. 11 [j]Era sa qai vakasaqarai koya na kai Jutia e na solevu, ka kaya, Sa tiko maivei ko koya? 12 A [k]sa vosataki koya lo vakalevu ko ira na tamata: [l]sa kaya eso, A tamata vinaka ko koya: ka kaya eso tani, E segai; sa lawakitaki ira ga na tamata. 13 A sa sega e dua sa vosataki koya votu, [m]ni ra sa rerevaki ira na kai Jutia.

14 Ia e na veimama ni gauna ni solevu, sa lako cake ko Jisu ki na vale ni soro, ka vakatavuvuli. 15 [n]A ra sa kurabui ko ira na kai Jutia, ka kaya, E kila vakaevei nai vola na tamata oqo, ni sa sega ni vakatavulici?

16 Sa vosa vei ira ko Jisu, ka kaya, [o]Sa sega ni noqu na noqui vakavuvuli, sa nona ga ka talai au mai. 17 [p]Kevaka e dua na tamata sa via cakava na loma i koya, ena kila se sa ka mai vua na Kalou nai vakavuvuli, se'u vosa vakai au ga. 18 [q]O koya sa vosa vakai koya ga, sa vinakata me dokai; ia ko koya sa vinakata me dokai ko koya sa talai koya mai, sa dina, a sa sega vua na cala. 19 Sa [r]sega li ni solia vei kemudou na vunau ko Mosese, a sa sega e dua vei kemudou sa muria na vunau? [s]Dou sa via vakamatei au e na vuku ni cava?

20 Era sa vosa na lewe vuqa, ka kaya, [t]Sa curumi iko e dua na tevoro: ko cei sa via vakamatei iko?

21 Sa vosa ko Jisu, ka kaya vei ira, E dua bauga na cakacaka ka'u a cakava, ia dou sa kurabui kecega kina. 22 [u]Sa solia vei kemudou na veicili ko Mosese; (ia ka sa sega ni vu vei Mosese, [v]sa vu ga vei ira na qase;) ia dou sa ciliva na tamata e na siga ni vakacecegu: 23 kevaka sa cilivi na tamata e na siga ni vakacecegu, me kakua ni vakacacani na vunau i Mosese; dou sa cudruvi au beka, ni'u [w]sa vakabula taucoko e dua na tamata e na siga ni vakacecegu? 24 [x]Kakua ni lewa me vaka na ka sa rairai, dou lewa vakadodonu ga.

25 Sa qai kaya eso vei ira mai Jerusalemi, Sa sega li ni koya oqo

a Caka. 5. 20.
f Ma. 16. 16. Mari. 8. 29. Luke 9. 20. Joni 1. 49. & W. 11. 27.
g Luke 6. 13.
i Joni 13. 27.
a Joni 5. 16, 18.
b Vu. 23. 34.
c Ma. 12. 46. Mari. 3. 31. Caka. 1. 14.
d Mari. 3. 21.
e Joni 2. 4. & W. 8. 20.
f Joni 15. 19.
g Joni 3. 19.
i Joni 8. 20.
j Joni 11. 56.
k Joni 9. 16. & W. 10, 19.
l tiki. 40. Ma. 21. 46. Luke 7. 16. Joni 6. 14.
m Joni 9. 22. & W. 12. 42. & W. 19. 38.
n Ma. 13. 54. Mari. 6. 2. Luke 4. 22. Caka. 2. 7.
o Joni 8. 11. & W. 8. 28. & W. 12. 49. & W. 14. 10, 24.
p Joni 8. 43.
q Joni 5. 41. & W. 8. 50.
r Lako. 24. 3. V. Rua. 33. 4. Joni 1. 17. Caka 7. 38.
s Ma. 12. 14. Mari. 3. 6. Joni 5. 16, 18. & W. 10. 31, 39. & W. 11. 53.
t Joni 8. 48, 52. & W. 10. 20.
u Vu. 12. 8.
v Al Va. 17. 10.
w Joni 5. 8, 9, 16.
x V. Rua. 1. 16. Vosa V. 24. 23. Joni 8. 15. Jeme. 2. 1.

era sa via vakamatea? 26 Ia ka raica, sa vosa doudou, ka ra sa sega ni kaya vua e dua na ka.
b tiki 48. [b]Era sa kila dina na turaga ni sai koya oqo na Karisito dina, se segai? 27 c Ia na tamata oqo, eda sa kila na vanua sa lako mai-
c Ma. 13. 55. Mari. 6. 3. Luke 4. 22. kina; ia na Karisito, ni sa lako mai, sa sega e dua sa kila se lako maivei ko koya.

28 Sa qai kaci ko Jisu, ni sa vakatavuvuli tiko e na vale ni soro, ka kaya, [d]Dou sa kilai au,
d Joni 8. 14. dou sa kila talega na vanua ka'u sa lako maikina, [e]ia ka'u sa sega ni lako mai vakai au ga, [f]ia sa
e Joni 5. 43. & W. 8. 42.
f Joni 5. 32. & W. 8. 26. Roma 3. 4.
dina ko koya sa talai au mai, [g]ia dou sa sega ni kilai koya: 29 [i]ia
g Joni 1. 18. & W. 8. 55.
i Ma. 11. 27. Joni 10. 15. ka'u sa kilai koya koi au: ni'u sa lako maivei koya, a sa talai au mai ko koya.

30 [j]Era sa qai via tauri koya: ia [k]sa sega e dua sa tarai koya, ni
j Mari. 11. 18, Luke 19. 47. & W. 20. 19. Joni 8. 37.
k tiki. 44.
sa sega ni yaco na nona gauna.

31 [l]Ia sa lewe vuqa vei ira na tamata era sa vakabauti koya, ka
l Ma. 12. 23. Joni 3. 2. & W. 8. 30. kaya, Ni sa lako mai na Karisito, ena kitaka li na cakacaka-mana e vuqa cake e na veika oqori sa kitaka ko koya oqo?

32 Ko ira na Farisi era sa rogoca ni sa vosataki koya lo vakaoqo ko ira na lewe vuqa; ia ko ira na Farisi kei ira na bete levu era sa tala eso na ovisa me ra tauri koya. 33 Sa qai kaya vei
m Joni 13. 33. & W. 16. 16. ira ko Jisu, [m]Au sa tiko vakalailai ga kei kemudou, au na qai lako
n Osea 5. 6. Joni 8. 21. & W. 13. 33. vua ka talai au mai: 34 [n]dou na vakasaqarai au, ia dou na sega ni kunea: ia na vanua ka'u sa tiko kina, dou sa sega ni lako rawa kina.

35 Sa qai veikayaka ko ira na kai Jutia, Ena lako beka kivei ko koya, me da sega kina ni kunei koya? ena lako beka vei ira na
o Aisea 11. 12. Jeme. 1. 1. 1 Pita 1. 1. [o]duiveiseyaki vei ira na kai Kirisi, ka vakavulici ira na kai Kirisi? 36 A vosa cava beka oqo sa kaya ko koya, Dou na vakasaqarai au, ka sega ni kunea; ia na vanua ka'u sa tiko kina, dou sa sega ni lako rawa kina?

p Vu. 25. 26. 37 [p]E na siga maimuri, ko ya sa levu e na solevu, sa tu ko
q Aisea 55. 1. Joni 6. 35. Vaka. 22. 17. Jisu ka kaci, ka kaya, [q]Kevaka e dua sa viagunu, me lako mai
r V. Rua. 18. 15. vei au ka gunu. 38 [r]O koya sa vakabauti au, me vaka sa tukuna nai Vola *Tabu*, [s]ena dave mai na ketena na veiuciwai ni wai bula.
s Vosa V. 18. 4. Aisea 12. 3. & W. 44. 3. Joni 4. 14. 39 [t]Ia na ka sa vosataka ko koya, sai koya na Yalo *Tabu*, ko koya
t Aisea 44. 2 Joe. 2. 28. Joni 16. 7. Caka. 2. 17, 33, 38. ena yaco vei ira era sa vakabauti koya; ni sa bera ni *soli* na Yalo Tabu; [u]ni sa bera ni vakarokorokotaki ko Jisu.
u Joni 12. 16. & W. 16. 7.

40 E le vuqa vei ira na tamata ni ra sa rogoca na vosa oqo, era sa kaya, [v]Sa dina sai koya oqo
v V. Rua. 18. 15. Joni 1. 21. & W. 6. 14. na Parofita ko ya. 41 Sa kaya eso tani, [w]Sai koya oqo na
w Joni 4. 42. & W. 6. 69. Karisito. Ia sa kaya eso tani, Oi, [a]ena lako mai Kalili na Karisito? 42 [b]sa sega li ni tukuna nai Vola *Tabu*, ni sa lako
a tiki. 52. Joni 1. 46.
b Same 132. 11. Jere. 23. 5. Maika. 5. 2. Ma. 2. 5. Luke 2. 4. mai na Karisito mai na kawa i Tevita, ka mai Pecileema, [c]na koro sa tiko kina ko Tevita? 43 [d]A ra sa veiletitaki koya na
c 1 Sam. 16. 1, 4.
d tiki. 12. Joni 9. 16. & W. 10. 19. lewe vuqa. 44 [e]A ra sa via tauri koya eso; ia sa sega e dua sa tarai koya.
e tiki. 30.

45 Era sa qai lako mai na ovisa vei ira na bete levu kei ira na Farisi; a ra sa kaya vei ira, Dou sa sega ni kauti koya mai e na vuku ni cava? 46 Sa kaya ko ira na ovisa, E [f]sega e dua na
f Ma. 7. 29. tamata sa vosa me vaka na tamata oqo. 47 Era sa qai kaya na Farisi vei ira, Dou sa vakacalai beka koi kemudou talega? 48 [g]Sa
g Joni 12. 42. Caka. 6, 7. 1 Ko. 1. 20, 26. & W. 2. 8. vakabauti koya e dua vei ira na turaga se vei ira na Farisi, se segai? 49 ia era sa rusa na tamata oqo era sa sega ni kila na vunau.

50 Sa kaya vei ira ko Nikotimo, [i]ko koya ka lako mai vua eliu, ka
i Joni 3. 2. V. Rua. 1. 17. & W. 17. 8. & W. 19. 15. sa dua vei ira,) 51 [j]Sa cudruva beka na tamata na noda vunau, ni sa sega ni rogoci koya mada eliu, ka kila na ka sa cakava? 52 Era sa kaya vua, Ko iko talega na kai Kalili, ne? mo vakasaqara ka kila: [k]ni sa sega e dua na parofita sa tubu mai Kalili.
k tiki. 41. Aisea 9. 1, 2. Ma. 4. 15. Joni 1. 46.

53 A ra sa dui lako kecega ki na nona vale.

8 *A yalewa sa dautagane*, 3–11. *Sa kaya ko Jisu sa rarama kei vuravura ko koya; a sa vakadinadinataka na nona vosa*, 12–32. *Sa veivosaki ko Jisu kei ira na Farisi*, 33–59.

IA sa lako ko Jisu ki na ulu-ni-vanua ni veiolive.

2 Ia e na mataka caca sa lako tale mai ko koya ki na vale ni soro, a ra sa lako mai vei koya ko ira kecega na tamata; a sa tiko sobu ko koya, ka vakavulici ira.

3 Ia ko ira na vu-ni-vola kei ira na Farisi era sa kauta mai vei koya e dua na yalewa sa kune ni sa dautagane; a ra sa vakaturi koya e na *kedra* maliwa, 4 ka kaya vua, Vakavuvuli, sa kune na yalewa oqo ni sa dautagane, ni sa ia

a Vu. 20. 10 V. Rua. 22. 22. tiko: 5 [a]a sa vosa vei keda ko Mosese e na vunau, me ra vakaviriki e na vatu ko ira sa vakaoqo: ia ka cava ko sa kaya? 6 Era sa vosa vakaoqo me veretaki koya kina, me ra beitaki koya rawa. Ia sa cuva sobu ko Jisu, ka vola na soso e na nonai qaqalo. 7 Ia ni ra sa tarogi koya tikoga, sa tu cake ko koya, ka kaya vei ira,

b V. Rua. 17. 7. Roma 2. 1, 22. O [b]koya vei kemudou sa sega ni valavala ca, me viriki koya mada eliu e na vatu. 8 Sa qai cuva sobu tale ko koya, ka vola na soso. 9 Ia ni ra sa rogoca, era sa lako yadua ki tuba, sa liu na qase ka muri kecega na tamata: ka tiko duaduaga ko Jisu, a sa tu na yalewa e matana. 10 Ia ni sa tu cake ko Jisu, ka sega ni raica e dua, na yalewa duaduaga, sa kaya vua, Yalewa, sa evei ko ira oqori? sa sega e dua sa lewai iko mo cudruvi, ne? 11 A sa kaya ko koya, Sa sega e dua, Turaga. A

c Luke 9. 56. & W. 12. 14. Joni 3. 17. sa kaya vua ko Jisu, [c]Au sa sega talega ni lewai iko mo cudruvi: mo lako, ka

d Joni 5. 14. [d]mo kakua ni valavala ca tale.

12 Sa qai vosa tale vei ira ko Jisu, ka kaya,

e Joni 1. 4, 5, 9. & W. 3. 19. & W. 9. 5. & W. 12. 35, 36, 46. [e]Oi au na rarama kei vuravura: ko koya sa muri au ena sega ni lako e na butobuto, ena tu ga vei koya na rarama ni bula.

13 O ira na Farisi era sa qai kaya vua,

f Joni 5. 31. [f]O sa tukuni iko; sa sega ni dina na nomui tukutuku.

14 Sa vosa ko Jisu, ka kaya vei ira, Ia, kevaka ka'u sa tukuni au, sa dina na noqui tukutuku: ni'u sa kila na vanua ka'u sa lako

g Joni 7. 28. & W. 9. 29. maikina, ka lako yani kina; [g]ia dou sa sega ni kila se'u lako mai-

i Joni 7. 24. vei, se'u lako kivei. 15 [i]Dou sa lewa me vaka na ka sa rairai; [j]au sa sega ni lewa e dua na tamata. 16 Ia kevaka ka'u sa lewa, sa dina na noqu lewa, [k]ni'u sa sega ni tiko duaduaga, ia koi au kei Tamaqu, ko koya sa talai au mai. 17 [l]Sa volai talega e na nomudou vunau, ni sa dina nai tukutuku ni tamata e lewe rua. 18 E dua koi au ka'u sa tukuni au, [m]a sa tukuni au ko Tamaqu, ko koya sa talai au mai.

19 Era sa qai kaya vua, Evei ko Tamamu? Sa kaya ko Jisu, [n]Dou sa sega ni kilai au se Tamaqu; [o]kevaka dou sa kilai au, dou sa kilai Tamaqu talega.

20 Sa cavuta na vosa oqo ko Jisu e na [p]vale ni yau, ni sa vakatavuvuli e na vale ni soro: [q]a sa sega e dua sa tauri koya; [r]ni sa sega ni yaco na nona gauna.

21 Sa qai kaya tale vei ira ko koya, Au sa lako yani, ka [s]dou na vakasaqarai au, ia [t]dou na mate e na nomudoui valavala ca: ia na vanua ka'u sa lako kina, dou sa sega ni lako rawa kina.

22 Era sa qai kaya na kai Jutia, Ena vakamatei koya beka vakai koya? ni sa kaya, Na vanua ka'u sa lako kina, dou sa sega ni lako rawa kina. 23 A sa kaya vei ira ko koya, [u]Dou sa lako mai ra; au sa lako mai cake: [v]dou sa vakavuravura: au sa sega ni vakavuravura. 24 [w]O koya oqo ka'u a kaya kina vei kemudou, Dou na mate e na nomudoui valavala ca; [x]kevaka dou sa sega ni vakadinata ni sai au, dou na mate e na nomudoui valavala ca.

25 Era sa qai kaya vua, Ko cei ko iko? A sa kaya vei ira ko Jisu, Sai koya ga ka'u a tukuna vei kemudou mai nai vakatekivu. 26 Sa vuqa na ka me'u vosataka ka lewai kemudou kina; [b]ia sa dina ka koya sa talai au mai; [c]ia ka'u sa tukuna vei ira na kai vuravura na veika ka'u a rogoca maivei koya. 27 Era sega ni kila ni sa vosataka na Tamana vei ira ko koya.

28 Sa qai kaya vei ira ko Jisu, [d]Ni dou sa laveta cake oti na Luve ni tamata, [e]dou na qai kila ni sai au, [f]ni'u sa sega talega ni kitaka e dua na ka vakai au; ia [g]na ka ga

j Joni 3. 17. & W. 12. 47. & W. 18. 36.
k Joni 16. 32.
l V. Rua. 17. 6. & W. 19. 15. Ma. 18. 16. 2 Ko. 13. 1. Ipe. 15. 28.
m Joni 5. 37.
n Joni 16. 3.
o Joni 14. 7.
p Mari. 12. 41.
q Joni 7. 30.
r Joni 7. 8.
s Joni 7. 34. & W. 13. 33.
t tiki. 24.
u Joni 3. 31.
v Joni 15. 19. & W. 17. 16. 1 Joni 4. 5.
w tiki. 21.
x Mari. 16. 16.
b Joni 7. 28.
c Joni 3. 32. & W. 15. 15.
d Joni 3. 14. & W. 12. 32.
e Roma 1. 4.
f Joni 5. 19, 30.
g Joni 8. 11.

sa vakatavulici au kina ko Tamaqu, sai koya ka'u sa vosataka. 29 [i]Ia sa tiko vata kei au ko koya sa talai au mai: [j]sa sega ni biuti au ko Tamaqu me'u tiko duaduaga: ni'u sa [k]kitaka tikoga na ka sa vinakata ko koya.

30 Ni sa cavuta tiko na vosa oqo ko koya, [l]era sa lewe vuqa era sa vakabauti koya. 31 Sa qai kaya ko Jisu vei ira na kai Jutia era sa vakabauti koya, Kevaka dou sa muria tikoga na noqu vosa, dou sa *qai* noqu tisaipeli dina; 32 ia dou na kila na ka dina, [m]ia na ka dina ena sereki kemudou.

33 Era sa kaya vua, Oi [n]keimami na kawa i Eparaama, ka sega e dua keimami a bobula kina e na dua na gauna; ko s[a] kaya vakacava, Dou na sereki?

34 Sa kaya vei ira ko Jisu, E dina, e dina, au sa kaya vei kemudou, [o]O koya yadua sai valavala ca sa bobula ki nai valavala ca. 35 A [p]sa sega ni tiko vakadua e vale na bobula; na luvena sa tiko vakadua. 36 Ia kevaka [q]ena sereki kemudou na Luvena dou na qai sereki dina kina. 37 Au sa kila dou sa kawa i Eparaama; [r]ia dou sa via vakamatei au, ni sa sega ni tiko e na lomamudou na noqu vosa. 38 [s]Au sa vosataka na ka ka'u a raica vei Tamaqu: ia dou sa kitaka na ka dou a rogoca mai vei koya na tamamudou.

39 Era sa vosa, ka kaya vua, [t]A tama i keimami ko Eparaama.

Sa kaya vei ira ko Jisu, [u]Kevaka dou sa luve i Eparaama, dou na kitaka nai valavala i Eparaama. 40 Ia [v]dou sa qai via vakamatei au, a tamata sa tukuna vei kemudou na ka dina, [w]o koya ka'u a rogoca mai vua na Kalou; sa sega ni kitaka na ka vakaoqo ko Eparaama. 41 Dou sa kitaka na nona cakacaka na tamamudou.

Era sa qai kaya vua, Keimami sa sega ni sucu e na dauyalewa: e [a]dua bau na tama i keimami, na Kalou.

42 Sa qai kaya vei ira ko Jisu, [b]Kevaka sa Tamamudou na Kalou, dou na lomani au: [c]ni'u sa tubu mai vua na Kalou, ka lako mai kina; [d]au sa sega ni lako walega mai vakai au, ia sai koya sa talai au mai. 43 [e]A cava dou sa sega kina ni kila na noqu vosa? ni dou sa sega ni vakabauta rawa na noqu vosa. 44 [f]A tamamudou na tevoro, ia dou sa via kitaka na gagadre ca ni tamamudou. Ko koya na dauveivakamatei mai nai vakatekivu, a [g]sa sega ni vakabauta na ka dina, ni sa sega vei koya na ka dina. Ni sa vosa lasu ko koya, sa vosataka na ka sa tu vua; ni sa daulasulasu ko koya, ka sa vu ni ka oqo. 45 Ia koi au, e na vuku ni'u sa tukuna vei kemudou na ka dina, dou sa sega ni vakadinati au. 46 Ko cei vei kemudou sa vakadinadinataka ni'u sa cala? Ia kevaka ka'u sa vosa dina, dou sa sega ni vakadinati au e na vuku ni cava? 47 [i]O koya sa nona na Kalou sa rogoca na vosa ni Kalou: oqo dou sa sega kina ni rogoca, ni dou sa sega ni nona na Kalou.

48 Era sa qai vosa ko ira na kai Jutia, ka kaya vua, Sa sega li ni keimami kaya dina, ni ko sa kai Samaria, ka sa [j]curumi iko e dua na tevoro?

49 Sa kaya ko Jisu, Sa sega ni curumi au e dua na tevoro, ia ka'u sa vakarokorokotaka na Tamaqu, ia dou sa vakalialiai au ga: 50 [k]ia ka'u sa sega ni vakasaqara me'u vakarokorokotaki: sa dua sa vakasaqara ka lewa. 51 E dina e dina, au sa kaya vei kemudou, [l]Kevaka e dua sa vakabauta tikoga na noqu vosa, ena sega sara ni mate.

52 Era sa qai kaya vei koya ko ira na kai Jutia, Keimami sa qai kila sa curumi iko e dua na tevoro. [m]Sa mate ko Eparaama kei ira talega na parofita; ia ko sa kaya, Kevaka e dua sa vakabauta tikoga na noqu vosa, ena sega sara ni mate. 53 Ko sa levu cake beka, ka lailai sobu ko Eparaama na tamada, ko koya sa mate? a ra sa mate talega ko ira na parofita: ko sa qisi iko mei cei?

54 Sa kaya ko Jisu, [n]Kevaka ka'u sa vakarokorokotaki au, sa ka wale na noqu veivakarokorokotaki: [o]sai koya na Tamaqu sa vakarokorokotaki au; ko koya dou sa kaya sa nomudou Kalou: 55 ia [p]dou sa sega ni kilai koya, ia ka'u sa kilai

i Joni 14.10.
j tiki. 16.
k Joni 4.34. & W. 5.30. & W. 6.38.
l Joni 7.31. & W.10.42. & W.11.45.
m Roma 6. 14, 18, 22. Jeme. 1. 25. & W. 2. 12.
n Vu. 25. 42. Ma. 3. 9.
o Roma 6. 16. 2 Pita 2. 19.
p Kala. 4. 30.
q Roma 8.2. Kala. 5. 1.
r Joni 7. 19.
s Joni 3. 32. & W. 5. 19, 30. & W. 14. 10, 24.
t Ma. 3. 9.
u Roma 2. 28. & W. 9. 7. Kala. 3. 7, 29.
v Joni 7. 8.
w tiki. 26.
a Aisea 63. 16. & W. 64. 8. Mala. 1. 6.
b 1 Joni 5. 1.
c Joni 16. 27. & W. 17. 8, 25.
d Joni 5. 43. & W. 7. 28, 29.
e Joni 7. 17.
f Ma. 13. 38. 1 Joni 3. 8.
g Juta 6.
i Joni 10. 26. 1 Joni 4. 6.
j tiki. 52. Joni 7. 20. & W. 10. 20.
k Joni 5. 41. & W. 7. 18.
l Joni 5. 24. & W. 11. 26.
m Saka. 1. 5. Ipe. 11. 13.
n Joni 5. 31.
o Joni 5. 41. & W. 16. 14. & W. 17. 1. Caka. 3. 13.
p Joni 7. 28, 29.

koya koi au; ia kevaka ka'u sa kaya, Au sa sega ni kilai koya, au na lasulasu ga me vakataki kemudou: ia ka'u sa kilai koya ga ka vakabauta tikoga na nona vosa.
q Luke 10. 24. 56 Sa [q]gadreva vakalevu sara ko Eparaama na tamamudou me
r Ipe. 11. 13. raica na noqu gauna: [r]a sa raica, ka reki.

57 Era sa qai kaya vei koya ko ira na kai Jutia, Sa sega ni limasagavulu na nomu yabaki, ia ko a raici Eparaama, oi?

58 Sa kaya vei ira ko Jisu, E dina, e dina, au sa kaya vei kemudou, Ni sa bera ni sucu ko Eparaama, [s]au sa bula.
s Lako. 3. 14. Aisea 43. 13. Joni 17. 5, 24. Kolo. 1. 17. Vaka. 1. 8.

59 Era sa qai tomika eso na vatu, me ra vakaviriki koya: ia sa vunitaki koya ko Jisu, [t]ka sa curu yani mai na vale ni soro.
t Luke 4. 30.

9

Sa vakabula na tamata sa sucu mataboko ko Jisu; a ra sa cudru kina na Farisi, ka vakatatabui koya na tamata, a sa vunauci ira ko Jisu, 1–41.

IA ni sa lako yani ko koya, sa raica e dua na tamata sa sucu mataboko. 2 A sa tarogi koya ko ira na nona tisaipeli, ka kaya,
a tikt. 84. Vakavuvuli, [a]ko cei sai valavala ca, a tamata oqo, se tamana kei tinana, sa sucu mataboko kina ko koya? 3 Sa kaya ko Jisu, Sa sega ni valavala ca ko koya oqo,
b Joni 11. 4. se tamana kei tinana, [b]me vakatakilai ga na cakacaka ni Kalou e
c Joni 4. 34. & W. 5. 19. 36. & W. 11. 9. & W. 12. 35. & W. 17. 4. na vukuna. 4 [c]Sa dodonu me da kitaka na cakacaka i koya sa talai au mai, ni sa siga toka: sa voleka mai na bogi, sa sega ni cakacaka rawa kina e dua na tamata. 5
d Joni 1. 5. 9. & W. 8. 19. & W. 8. 12. & W. 12. 35, 46. Ni'u sa tiko e vuravura, [d]au sa rarama kei vuravura.

6 Ni sa vosa vakaoqo ko koya,
e Mari. 7. 33. & W. 8. 23. [e]sa kasivita na qele, ka ulia vata na soso kei nai kasivi, a sa boroya kina na mata ni tamata mataboko, 7
f Nie. 8. 15. a sa kaya vua, Laki tavoi e [f]nai silisili ko Sailoama, (a kenai balebale, Sa talaki.)
g Rai ki 2 Tui 5. 14. [g]A sa lako yani, ka tavoi, ka tale mai ka rai rawa.

8 Era sa qai kaya kina na lewe ni koro, kei ira sa raici koya eliu ni sa daukerekere, Sa sega li ni koya oqo sa dautiko ka daukerekere? 9 Sa kaya eso, Sai koya oqo: ka so tani, E segai, ia sa vakataki koya: sa kaya ko koya, Sai au ga. 10 Era sa qai kaya vua, Sa rai rawa vakaevei na matamu?
1 Joni 6. 7. 11 Sa kaya ko koya, [1]Na tamata sa vakatokai ko Jisu sa ulia na soso, ka boroya na mataqu, ka kaya vei au, Lako ki Sailoama, ka tavoi: ia ka'u a laki tavoi, ka'u sa qai rai rawa. 12 Era sa qai kaya vua, Evei ko koya? Sa kaya ko koya, Au sa sega ni kila.

13 Era sa qai kauti koya ka mataboko eliu vei ira na Farisi. 14 Ia sa siga ni vakacecegu sa ulia kina na soso ko Jisu, ka basuka na matana. 15 Era sa qai tarogi koya tale na Farisi, se sa rai rawa vakaevei. A sa kaya vei ira ko koya, Sa boroya na mataqu ko koya e na soso, ka'u sa tavoi, ka'u sa qai rai rawa. 16 Eso vei ira na Farisi era sa qai kaya, A tamata oqo sa sega ni tamata ni Kalou, ni sa sega ni vakatabuya na siga ni vakacecegu. [j]Eso tani
j tikt. 33. Joni 3. 2. sa kaya, E cakava rawa vakaevei na cakacaka-mana vakaoqo e dua na tamatai valavala ca? [k]A ra sa
k Joni 7. 12, 43. & W. 10. 19. sega ni lomavata. 17 Era sa kaya tale vua na tamata ka mataboko, A cava ko sa kaya e na vukuna, ni sa basuka na matamu? A sa kaya ko koya, [1]A parofita ko koya.
1 Joni 4. 19. & W. 6. 14. 18 Ia ko ira na kai Jutia era sa sega ni vakadinata, ni sa mataboko eliu ko koya, a sa rai rawa, ka ra sa kacivi rau mada na tama i koya sa rai rawa, kei na tinana: 19 a ra sa tarogi rau, ka kaya, A luvemudrau oqo, drau sa kaya sa sucu mataboko, ne? sa qai rai rawa vakaevei oqo? 20 Erau sa vosa vei ira ko tamana kei tinana, ka kaya, Keirau sa kila ni sa luve i keirau oqo, ka sa sucu mataboko: 21 ia keirau sa sega ni kila se sa rai rawa vakaevei; se ko cei sa basuka na matana, keirau sa sega ni kila: sa tamata bula ko koya; taroga: ena tukuni koya.

22 Erau sa vosa vakaoqo ko tamana kei tinana, [m]ni rau sa rerevaki ira na kai Jutia: ni ra sa
m Joni 7. 13. & W. 12. 42. & W. 19. 38. qai loma vata na kai Jutia, [n]me
n tikt. 34. Joni 16. 2. vakatatabui mai na vale ni lotu ko koya yadua sa vakatusa ni sa Karisito ko koya oqo. 23 A ka oqo erau sa kaya kina ko tamana

kei tinana, Sa tamata bula ko koya; tarogi koya.

24 Era sa qai kaciva tale na tamata ka mataboko, ka kaya vua, [o]Vakarokorokotaka na Kalou: [p]keitou sa kila sa tamatai valavala ca ko koya oqori. 25 Sa vosa ko koya, ka kaya, Au sa sega ni kila, se sa tamatai valavala ca ko koya, se segai: e dua na ka ka'u sa kila, ni'u a mataboko eliu, au sa qai rai rawa.

26 Era sa qai kaya tale vua, A cava ka kitaka vei iko ko koya? ka basuka vakaevei na matamu? 27 Sa kaya vei ira ko koya, Au sa tukuna walega oqo vei kemudou, ia dou a sega ni vakarogoca: dou sa via rogoca tale e na vuku ni cava? dou sa vinakata beka mo dou yaco talega mo dou nona tisaipeli?

28 Era sa qai vakalialiai koya, ka kaya, O iko sa nona tisaipeli: ia koi keimami keimami na tisaipeli i Mosese. 29 Keimami sa kila ni sa vosa vei Mosese na Kalou; ia na tamata oqo, [q]keimami sega ni kila se sa lako maivei ko koya. 30 Sa vosa na tamata, ka kaya vei ira, [r]Sa qai dua na ka vakurabui oqo, ni dou sa sega ni kila se sa lako maivei ko koya, ia sa basuka na mataqu ko koya. 31 [s]Eda sa kila sa sega ni rogoci ira na tamatai valavala ca na Kalou; ia kevaka sa daulotu vua na Kalou e dua na tamata, ka kitaka na nona lewa, sa rogoci koya oqo ko koya. 32 Sa sega ni rogo mai nai vakatekivu kei vuravura, ni sa dua sa basuka na matana e dua sa sucu mataboko. 33 Kevaka sa [t]sega ni lako mai vua na Kalou ko koya oqo, sa sega ni rawata e dua na ka. 34 Era sa vosa, ka kaya vua, [u]O iko la ko sa sucu sara e nai valavala ca, ia ko sa vakatavulici keimami oi? A [v]ra sa vakatatabui koya.

35 Sa rogoca ko Jisu ni ra sa vakatatabui koya: ia ni sa kunei koya, sa kaya vua, O sa vakabauta na [w]Luve ni Kalou, ne? 36 Sa vosa ko koya, ka kaya, O cei ko koya, Turaga, me'u vakabauti koya? 37 A sa kaya vua ko Jisu, O sa raici koya oti, ia [x]sai koya drau sa veivosaki kaya. 38 Sa qai kaya ko koya, Noqu Turaga, au sa vakabauta. A sa cuva vua.

39 A sa kaya ko Jisu, [b]Au sa lako mai ki vuravura oqo me'u lewa, [c]me ra rai rawa ko ira sa sega ni rai rawa, ia me ra mataboko ko ira sa rai.

40 Ko ira na Farisi ka tiko kaya era sa rogoca na veika oqo, [d]a ra sa kaya vua, Sa mataboko beka koi keitou talega? 41 Sa kaya vei ira ko Jisu, [e]Kevaka dou sa mataboko, sa sega na nomudou cala; ia dou sa qai kaya, Keitou sa rai; o koya sa tu ga kina na nomudou cala.

10 *A vosa vakatautauvata ni bai ni sipi*, 1-21. *O ira na kai Jutia era sa tarogi Jisu, se sa Karisito ko koya, se segai*, 22-38. *Ni ra sa via tauri koya, sa lako yani ko Jisu ki tai kadua ni Joritani*, 39-42.

EDINA, e dina, au sa kaya vei kemudou, O koya sa sega ni curu e katuba ni bai ni sipi, ia sa kaba cake e na tikina tani, sai koya oqo na daubutako ka daukovekove. 2 Ia ko koya sa curu e katuba, ko koya oqo nai vakatawa ni sipi. 3 Sa dolavi koya nai vakatawa ni katuba; a sa vakarogoca na domona ko ira na sipi: a sa kacivi ira na nona sipi e na yacadra ko koya, ka tuberi ira ki tautuba. 4 Ia ni sa kauti ira na nona sipi ki tautuba sa liutaki ira, a sa muri koya ko ira na sipi; ni ra sa kila na domona. 5 Ia era na sega ni muria na vulagi, era na dro tani ga vei koya; ni ra sa sega ni kila na domo ni vulagi.

6 Sa vosataka vei ira na vosa vakatautauvata oqo ko Jisu: a ra sa sega ni kila na veika sa vosataka vei ira ko koya.

7 Sa qai kaya tale vei ira ko Jisu, E dina, e dina, au sa kaya vei kemudou, Oi au na katuba ni sipi. 8 Ko ira kece sa liu mai vei au era sa daubutako ka daukovekove: a sa sega ni vakarogoca na nodra vosa na sipi. 9 [a]Oi au na katuba: kevaka sa curu kina e dua na tamata e na vukuqu, ena vakabulai, ka na daucuru mai ka daucuru yani, ka na kune kakana. 10 Sa

o Josu. 7. 19. 1 Sam. 6. 5.
p tiki. 16.
q Joni 8. 14.
r Joni 3. 10.
s Jopi. 27. 9. & W. 35. 12. Same 18. 41. & 34. 15. & 66. 18. Vosa V. 1. 28. & W. 15. 29. & W. 28. 9. Aisea 1. 15. Jere. 11. 11. & W. 14. 12. Isi. 8. 18. Maika. 3. 4. Saka 7. 13.
t tiki. 16.
u tiki. 2.
v tiki. 22.
w Ma. 14. 33. & W. 16. 16. Mari. 1. 1. Jone 10. 36. 1 Joni 5. 13.
x Joni 4. 26.
b Joni 5. 22. 27. Rai ki Joni 8. 17. & W. 12. 47.
c Ma. 13. 13.
d Roma 2. 19.
e Joni 15. 22, 24.
a Joni 14. 6. Efe. 2. 18.

sega ni lako wale mai na daubutako, me butako ga, ka ravuravu, ka vakarusa: au sa lako mai me rawa vei ira na bula, ia me rawa vakalevu sara. 11 [b]Oi au nai vakatawa vinaka: sa solia na nona bula nai vakatawa vinaka e na vukudra na sipi. 12 Ia ko koya sa voli na nona cakacaka, ka sega ni koya nai vakatawa, ka sa sega ni taukeni ira na sipi, sa raica na wolifa ni sa lako tiko mai, [c]ka sa biuti ira na sipi ko koya, ka dro; a sa kati ira na wolifa, a sa vakatolosevi *ira*: 13 *sa dro ko koya* sa voli na nona cakacaka, ni sa vakakina ko koya, ka ni sa sega ni daunanumi ira na sipi. 14 Oi au nai vakatawa vinaka: [d]ia ka'u sa kilai ira sa noqu, ia ko ira sa noqu era sa kilai au; 15 [e]me vaka sa kilai au ko Tamaqu, ka me vaka ka'u sa kilai Tamaqu: [f]ka'u sa solia talega na noqu bula e na vukudra na sipi. 16 [g]Eso tani tale na noqu sipi, era sa sega ni tiko e na bai oqo: sa kilikili me'u kauti ira talega mai, a ra na rogoca na domoqu; [i]ena qai dua bau na qele ni sipi, *ka* dua bau nai vakatawa. 17 A ka oqo sa lomani au kina ko Tamaqu, [j]ni'u sa solia na noqu bula, me'u kauta tale. 18 Sa sega e dua sa kovea oqo vei au, ia ka'u sa solia vakai au ga. Au sa rawata me'u solia, [k]ia ka'u sa rawata me'u kauta tale. [l]Ai vunau oqo sa solia mai vei au ko Tamaqu.

19 [m]Era sa qai veileti tale na kai Jutia e na vuku ni vosa oqo. 20 A sa lewe vuqa vei ira sa kaya, [n]Sa curumi koya e dua na tevoro, a sa lialia; dou sa rogoci koya e na vuku ni cava? 21 Eso tani era kaya, Sa sega ni vakaoqo na vosa ni tamata sa curumi koya e dua na tevoro: [o]sa rawata beka e dua na tevoro me [p]basuka na mata ni mataboko?

22 SA qai ia mai Jerusalemi na solevu ni vakasavasavataki ni vale ni soro, a sa vula i liliwa. 23 A sa lako voli ko Jisu e na vale ni soro, [q]e na varada nei Solomoni.

24 Era sa qai vakavolivoliti koya na kai Jutia, ka kaya vua, A cava so na kena dede ko sa sega ni vakataudeitaka kina na loma i keimami? kevaka ko sai koya na Karisito, tukuna vakamacala mai vei keimami.

25 Sa kaya vei ira ko Jisu, Au a tukuna vei kemudou, ia dou sa sega ni vakadinata: a [r]cakacaka ka'u sa kitaka e na yaca i Tamaqu, o koya oqo sa vakadinadina vei au. 26 Ia [s]dou sa sega ni vakadinata, ni dou sa sega ni noqu sipi. 27 [t]Sa rogoca na noqu vosa ko ira na noqu sipi, ia ka'u sa kilai ira, ka ra sa muri au: 28 ia ka'u sa solia vei ira na bula tawa mudu, [u]ia era na sega sara ni rusa, se dua e kaliraki ira mai na ligaqu. 29 [v]A Tamaqu, [w]ko koya sa soli *ira* vei au, sa uasivia na ka kecega: a sa sega e dua sa rawata me kaliraki *ira* mai na liga i Tamaqu. 30 [a]Keirau sa dua bauga kei Tamaqu.

31 [b]Sa qai tomitomika tale na vatu ko ira na kai Jutia, me ra vakaviriki koya.

32 Sa kaya vei ira ko Jisu, E vuqa na cakacaka vinaka ka'u a vakatakila vei kemudou maivei Tamaqu; a cava na cakacaka vei ira oqo dou sa vakaviriki au kina? 33 Sa kaya vua ko ira na kai Jutia, Sa segai e na vuku ni cakacaka vinaka keimami sa vakaviriki iko kina; e na vuku ga ni nomu vosavakacacataka na Kalou; e na vuku talega ni ko sa tamata ga, [c]ka sa qisi iko mo Kalou.

34 Sa kaya vei ira ko Jisu, [d]Sa sega li ni volai e na nomudou vunau, Au a kaya, Dou sa kalou? 35 Kevaka sa vakatokai ira me kalou ko koya, [e]ni sa yaco vei ira na vosa ni Kalou, (a sa sega ni biu wale rawa nai Vola *Tabu;*) 36 [f]dou sa kaya li vua sa lesia na Tamaqu, [g]ka tala ki vuravura, Ko sa vosavakacacataka na Kalou: [i]n'iu sa kaya, [j]Oi au *na* Luve ni Kalou? 37 [k]Kevaka ka'u sa sega ni kitaka na cakacaka i Tamaqu, kakua ni vakabauti au: 38 ia kevaka ka'u sa kitaka, [l]dou vakadinata na cakacaka, kevaka dou sa sega ni vakabauti au; mo dou kila kina, ka vakadinata, [m]ni sa tiko vei au ko Tamaqu, ka'u sa tiko vei koya koi au.

39 [n]Era sa qai via tauri koya tale: a sa lako tani ko koya mai na ligadra.

b Aisea 40. 11. Isi. 34. 12, 23. & W. 37. 24. Ipe. 13.20. 1 Pita 2. 25. & W. 5. 4.
c Saka. 11. 16, 17.
d 2 Timo. 2. 19.
e Ma. 11. 27.
f Joni15.13.
g Aisea56.8.
i Isi. 37. 22. Efe. 2. 14. 1 Pita 2. 25.
j Aisea 53. 7, 8, 12. Ipe. 2. 9.
k Joni 2. 19.
l Joni 6. 38. & W.15 10. Caka. 2. 24, 32.
m Joni 7.48. & W. 9. 16.
n Joni 7. 20. & W. 8. 48, 52.
o Lako. 4. 11. Same 94. 9. & 146. 8.
p Joni 9. 6, 7, 32, 33.
q Caka. 3. 11. & W. 5. 12.
r tiki. 38. Joni 3. 2. & W. 5. 36
s Joni 8. 47. 1 Joni 4 6.
t tiki. 4, 14.
u Joni 6. 37. & W. 17. 11, 12. & W. 18. 19.
v Joni14.28.
w Joni 17. 2, 6.
a Joni 17. 11. 22.
b Joni 8. 59.
c Joni 5. 18.
d Same 82. 6.
e Roma. 13. 1.
f Joni 6. 27.
g Joni 3. 17. & W. 5. 36, 37. & W. 8. 42.
i tiki. 30. Joni 5. 17, 18.
j Luke 1.35. Joni 9. 35, 37.
k Joni15.24.
l Joni 5. 36. & W. 14. 10, 11.
m Joni 14. 10, 11. & W. 17. 21.
n Joni 7. 30, 44. & W. 8. 59.

40 A sa lako tale yani ko koya
o Joni 1. 28. ki tai kadua ni Joritani, °ki na
yasana sa veipapitaisotaki kina
eliu ko Joni: a sa tiko kina. 41
A sa lewe vuqa era sa lako vua,
ka ra kaya, Sa sega ni kitaka e
p Joni 8. 30. dua na ka-mana ko Joni: ᵖia sa
dina ga na ka kecega sa vosataka
ko Joni e na vuku ni tamata oqo.
q Joni 8. 30. & W. 11. 45. 42 ᵠA ra sa lewe vuqa sa vaka-
bauti koya maikea.

11 *Sa vakaturi Lasarusa cake tale mai na mate ko Jisu,* 1–44. *Era sa lewe vuqa na kai Jutia sa vakabauta,* 45, 46. *Sa bosei Jisu ko ira na bete levu kei ira na Farisi, ka sa vunitaki koya ko Jisu,* 47–54. *Era sa vakasaqarai koya me vakamatea,* 55–57.

IA sa dua na tamata sa tauvi-
mate, ko Lasarusa, na kai Pe-
cani, a ʳnodrau koro ko Meri kei
a Luke 10. 38, 39. Marica na tuakana. 2 ᵇIa ko Meri
b Ma. 26. 7. Mari. 14. 3. Joni 12. 3. oqo sa lumuta na Turaga e na
waiwai, ka solota na yavana e na
drau ni uluna, a sa tauvi-mate
na ganena ko Lasarusa. 3 Oqo
sa talaki kina vei koya koi rau
na ganena, ka kaya, Kemuni na
Turaga, raica, ko koya ko sa lo-
mana sa tauvi-mate.

4 Ia ni sa rogoca ko Jisu, sa
kaya, Ena sega ni ciba e na mate
c tiki. 40. Joni 9. 3. oqo ko koya, ia ᶜena vakaroko-
rokotaki kina na Kalou, ena vaka-
rokorokotaki talega kina na Luve
ni Kalou.

5 A sa daulomani Marica ko
Jisu, kei tacina, kei Lasarusa.
6 Ni sa qai rogoca ko koya ni
d Joni 10 40. sa tauvi-mate, ᵈsa tiko bogi rua
tale e na tikina ko ya. 7 Sa oti
oqo sa qai kaya vei ira na tisai-
peli, Me da lako tale ki Jutia.
e Joni 10. 31. 8 Sa kaya vua ko ira na tisaipeli,
Vakavuvuli, ᵉera a via vakaviriki
iko edaidai walega e na vatu ko
ira na kai Jutia; ia ko sa baci
lako tale ki na tikina ko ya?
9 Sa kaya ko Jisu, Sa sega li ni
tinikarua na aua e na dua na siga?
f Joni 9. 4. ᶠkevaka sa lako e dua e na siga,
sa sega ni tarabe ko koya, ni sa
raica na rarama kei vuravura oqo:
g Joni 12. 35. 10 ᵍia kevaka sa lako e dua e na
bogi, sa tarabe ko koya ni sa sega
ni tu vua na rarama.

11 Sa vosataka na ka oqo ko
koya: ia ka oti sa qai kaya vei
ira, ʲSa moce na wekada ko Lasa-
rusa; ia ka'u sa lako me'u vaka-
yadrati koya. 12 Sa qai kaya ko
ira na nona tisaipeli, Kemuni na
Turaga, kevaka sa moce ga ko
koya, ena bula. 13 Ia sa vosa-
taka na nona mate ko Jisu: ka ra
sa nanuma sa vosataka ko koya
na vakacegu ni moce. 14 Sa qai
tukuna vakamacala vei ira ko
Jisu, Sa mate ko Lasarusa: 15 ia
ka'u sa reki e na vukumudou ni'u
a sega ni tiko kina, mo dou vaka-
bauta; ia me da lako ga vua.

16 Sa qai kaya ko Tomasi, o
koya sa vakatokai ko Titimo, vei
ira na nonai caba na tisaipeli, Me
da lako talega, me da mate vata
kaya.

17 Ni sa lako mai ko Jisu, sa
qai kila ni sa koto bogi va ko koya
e nai bulubulu.

18 A sa voleka ki Jerusalemi
ko Pecani, a kena yawa e rua beka
na maili. 19 Ia sa lewe vuqa
na kai Jutia era a lako mai kivei
Marica kei Meri, me ra vakacegui
rau e na vuku ni ganedrau. 20 Ni
sa qai rogoca ko Marica sa lako
mai ko Jisu, sa laki tavaki koya:
ia sa tiko ga e vale ko Meri.

21 Sa qai kaya vei Jisu ko
Marica, Kemuni na Turaga, ke-
vaka ko ni a tiko eke, sa sega ni
ciba na ganequ: 22 ʲia ka'u sa
j Joni 9. 31. kila ena solia vei kemuni edaidai
na Kalou na ka kecega ko ni sa
kerea vua na Kalou. 23 Sa kaya
vua ko Jisu, Ena tu cake tale na
ganemu. 24 Sa kaya vua ko Ma-
rica, ᵏAu sa kila ena tu cake tale
k Luke 14. 14. Joni 5. 29. ko koya e na siga maimuri era
na tu cake tale kina na mate.
25 Sa kaya vua ko Jisu, ˡOi au
l Joni 5. 21. & W. 6. 39, 40, 44. na vu ni tu-cake-tale, ᵐkei na vu-
m Joni 1. 4. & W. 6. 35. & W. 14. 6. Kolo. 3. 4. 1 Joni 1. 1, 2. & W. 5. 11. ni-bula: ⁿko koya sa vakabauti
n Joni 3. 36. 1 Joni 5. 10. au, kevaka sa mate, ena bula ga:
26 ia ko koya yadua sa bula ka
vakabauti au, ena sega sara ni
mate. Ko sa vakadinata na ka
oqo, se segai? 27 Sa kaya vua
ko koya, Io, na Turaga: °au sa
o Ma. 16. 16. Joni 4. 42. & W. 6. 14, 69. vakadinata ni sa Karisito koi ke-
muni, na Luve ni Kalou, ko koya
sa dodonu me lako mai ki vura-
vura.

28 Ia ni sa vosa vakaoqo ko
koya, sa lako yani, ka kaciva lo

na tacina ko Meri, ka kaya, Sa lako mai nai Vakavuvuli, a sa tarogi iko. 29 Ni sa qai rogoca ko koya, sa cavu tu sara, ka lako yani vua. (30 A sa bera ni curu ki na koro ko Jisu, sa tiko ga e na vanua erau sa veitata kina kei Marica.) 31 [p]Ko ira na kai Jutia era sa tiko vata kei Meri e vale, ka vakacegui koya, ni ra sa raica sa tu cake sara ko koya, ka lako yani, era sa muri koya, ni ra nanuma, Sa lako ki nai bulubulu ko koya me tagi maikea.

32 Ni sa qai yaco ko Meri ki na vanua sa tiko kina ko Jisu, ka raici koya, sa cuva sobu ki na yavana, ka kaya vua, [q]Kemuni na Turaga, kevaka ko ni a tiko eke, sa sega ni ciba na ganequ. 33 Ni sa qai raica ko Jisu na nona tagi, kei na nodra tagi na kai Jutia era sa lako vata kaya mai, sa vutugu ko koya e na yalona, a sa rarawa na lomana, 34 ka kaya, Evei na vanua dou a buluti koya kina? Era sa kaya vua, Turaga, ni lako mai mo ni raica. 35 [r]Sa tagi ko Jisu. 36 Era sa qai kaya na kai Jutia, Raica na kena levu ni nona loloma vei koya! 37 Ia eso vei ira sa kaya, Sa sega beka ni rawata ko koya oqo, [s]ko koya sa basuka na mata ni mataboko, me lewa talega me kakua ni mate na tamata oqo?

38 Sa qai vutugu tale e na yalona ko Jisu, ka lako mai ki nai bulubulu. Ia sa dua na qaravatu, ka sa kenai sogo e dua na vatu. 39 Sa kaya ko Jisu, Dou kauta tani na vatu. Sa kaya vua ko Marica, a gane i koya sa mate, Kemuni na Turaga, sa na bona ko koya: ni sa qai bogi va na nona *mate*. 40 Sa kaya vua ko Jisu, [t]Au a sega li ni kaya vei iko, ni ko na raica na kaukauwa ni Kalou, kevaka ko sa vakabauta? 41 Era sa qai kauta tani na vatu.

A sa ta cake ko Jisu, ka kaya, Na Tamaqu, au sa vakavinavinaka vei iko ni ko a rogoci au mai: 42 ia ka'u sa kila ni ko sa rogoci au tikoga [u]ia ka'u sa vosa e na vukudra na tamata sa tiko eke, me ra vakadinata ni ko sa talai au mai. 43 Ia ni sa vosa oti vakaoqo, sa kaci e na domo levu, Lasarusa, lako mai. 44 Ia ko koya ka mate sa lako mai, ka viviraki tu na ligana kei na yavana e nai sole ni mate: [v]ka viviraki na uluna e na dua nai tavoi. Sa kaya vei ira ko Jisu, Dou sereki koya, ka laiva me lako.

45 A ra sa lewe vuqa vei ira na kai Jutia sa lako mai vei Meri, [w]ni ra sa raica na ka sa kitaka ko Jisu, era sa vakabauti koya. 46 Ia ko ira eso sa lako yani vei ira na Farisi, ka tukuna vei ira na ka sa cakava ko Jisu.

47 [a]Sa qai soqoni vata ko ira na bete levu kei ira na Farisi me ra bosea, a ra sa kaya, [b]A cava mada me da kitaka? ni sa cakava na cakacaka-mana e vuqa na tamata oqo. 48 Kevaka eda sa weletaki koya vakaoqo, era na vakabauti koya na tamata kecega: era na qai lako mai na kai Roma, ka kovea na noda koro kei na noda matanitu. 49 A sa dua vei ira, [c]ko Kaiafa, ko koya sa bete levu e na yabaki ko ya, sa kaya vei ira, Dou sa sega ni kila e dua na ka, 50 [d]se vakananuma ni sa yaga vei keda me mate e dua na tamata e na vukudra na tamata, ka me kakua ni rusa na matanitu taucoko. 51 A sa sega ni vosataka na ka oqo ko koya vakataki koya: ia ni sa bete levu e na yabaki ko ya, sa parofisai ko koya ni na mate ko Jisu e na vuku ni matanitu ko ya; 52 [e]ka segai e na vuku ni matanitu duaduaga ko ya, [f]me vakasoqoni ira vata talega na luve ni Kalou era sa duiveiseyaki me ra dua bau.

53 Mai na siga ko ya era sa qai bosei koya me ra vakamatea. 54 [g]O koya oqo sa sega kina ni lako votu tiko ko Jisu e na kedra maliwa na kai Jutia; a sa lako yani maikea ki na vanua sa voleka ki na veikau, ki na dua na koro na yacana [i]ko Ifireimi, a sa tiko kina kei ira na nona tisaipeli.

55 A [j]sa voleka na nodra so levu ni lako-sivia na kai Jutia: a ra sa lewe vuqa sa lako cake ki Jerusalemi, mai vanua, ni sa bera na solevu ni lako-sivia, me ra vakasavasavataki ira. 56 [k]A ra sa qai vakasaqarai Jisu, ka veivosaki vakai ira ga, ni ra sa tu e na vale ni soro, A cava dou vakana-

p tiki. 19.
q tiki. 21.
r Luke 19. 41.
s Joni 9. 6.
t tiki. 4. 23.
u Joni 12. 30.
v Joni 20. 7.
w Joni 2.23. & W.10.42. & W. 12. 11. 16.
a Same 2.2. Ma. 26. 3. Mari.14 1. Luke22.2.
b Joni12.19. Caka. 4. 16.
c Luke 3. 2. Joni18.14. Caka. 4.6.
d Joni18.14.
e Aisea49.6 1 Joni 2.2.
f Joni10.16. Efe. 2.14-17.
g Joni 4. 1, 3. & W. 7. 1.
i Rai ki 2 Vei. 13. 19.
j Joni 2. 13. & W. 5. 1. & W. 6. 4.
k Joni 7. 11.

numa? ena lako mai ko koya ki na solevu se segai? 57 Ia sa vakarota ko ira na bete levu kei ira na Farisi, kevaka e dua sa kila na vanua sa tiko kina ko koya, me tukuna mai, me ra qai tauri koya.

12 *Sa lumuta na yava i Jisu ko Meri*, 1–8. *E lewe vuqa na tamata sa lako mai me raici Lasarusa*, 9–11. *Sa lako ko Jisu ki Jerusalemi*, 12–19. *Sa via raici Jisu eso maivei ira na veimatanitu tani*, 20–22. *Sa vakatakila mai na nona mate ko Jisu*, 23–36. *Era sa loma butobuto na kai Jutia*, 37–41. *Eso na turaga era sa vakabauti Jisu, a ra sa sega ni tukuna*, 42–50.

SA vo e ono na bogi me qai ia na kana vata ni lako-sivia, sa qai lako mai ko Jisu ki Pecani, [a]sa tiko kina ko Lasarusa, ka mate cliu ko koya ka vakatura cake tale mai na mate ko koya. 2 [b]A ra sa cakava kina na kenai vakayakavi; a sa qarava ko Marica: a sa dua vei ira sa kana vata kaya ko Lasarusa.

3 Sa qai kauta mai ko [c]Meri e dua na paudi waiwai talei sara, a narita dina, ka lumuta na yava i Jisu, ka solota na yavana e na drau ni uluna: ka curuoso na vale e nai boi ni waiwai.

4 Sa qai kaya e dua vei ira na nona tisaipeli, ko Jutasa Isikarioti, ko koya ena soli koya yani, 5 Ena cava sa sega ni volitaki na waiwai oqo e na pene e tolu na drau, ka soli vei ira na dravudravua? 6 Sa sega ni nona nanumi ira na dravudravua, sa vosa kina vakaoqo ko koya; e na vuku ga ni sa daubutako, [d]ka taura na taga i lavo, a sa kauta na ka sa biu kina. 7 Sa qai kaya ko Jisu, Laivi koya ga: sa maroroya na ka oqo ko koya ki na siga ka'u na bulu kina: 8 [e]ka sa tiko vakadua kei kemudou ko ira na dravudravua; ia koi au, ka'u sa sega ni tiko vakadua kei kemudou.

9 Ia sa lewe vuqa sara vei ira na kai Jutia, ni ra sa kila sa tiko maikina ko koya, era sa lako mai, sa segai e na vuku i Jisu ga, ka me ra raici Lasarusa talega, [f]ko koya ka vakatura cake tale mai na mate ko koya. 10 [g]Ia ko ira na bete levu era sa bose vata me ra vakamatei Lasarusa talega: 11 [i]ni ra sa lewe vuqa na kai Jutia sa lako yani e na vukuna, ka vakabauti Jisu.

12 [j]E na mataka e lewe vuqa sara era sa lako mai ki na kana vata, ni ra sa rogoca sa lako mai ki Jerusalemi ko Jisu, 13 era sa kauta na drau ni niu, a ra sa lako yani me veitavaki kaya, ka kacivaka, [k]Osana! sa kalougata na nodra Tui na Isireli, ko koya sa lako mai e na yaca ni Turaga.

14 [l]Ia ko Jisu, ni sa kunea e dua na luve ni asa, sa vodoka; me vaka sa volai, 15 [m]Oi kemuni sa toka mai Saioni, kakua ni rere: raica, sa lako mai na nomuni Tui, ka vodo tu e na dua na luve ni asa. 16 [n]Ia na veika oqo era sa sega mada ni kila ko ira na nona taisapeli: [o]ia ni sa vakarokorokotaki oti ko Jisu, era [p]sa qai nanuma ni sa volai ko koya e na veika oqo, a ra sa kitaka vua na veika oqo.

17 Ko ira na lewe vuqa era sa tiko kaya ni sa kacivi Lasarusa mai nai bulubulu, ka vakaturi koya cake tale mai na mate, era sa tukuna. 18 [q]E na vuku ni ka oqo sa veitavaki kaya talega na lewe vuqa, ni ra sa rogoca sa cakava na ka-mana oqo ko koya. 19 O ira na Farisi era sa qai kaya vakai ira, [r]Dou sa kila beka ni dou sa sega ni rawata e dua na ka? raica, sa muri koya na kai vuravura kecega.

20 [s]Ia sa so mai na veimatanitu tani, [t]era sa lako cake mai ki na solevu me ra soro: 21 ko ira oqo era sa lako mai vei Filipi, a [u]kai Peciseita e Kalili, ka tarogi koya, ka kaya, Keitou via raici Jisu, saka. 22 Sa lako ko Filipi, ka tukuna vei Adriu ia koi rau ko Adriu kei Filipi, erau sa tukuna vei Jisu.

23 A sa vosa vei rau ko Jisu, ka kaya, [v]Sa qai yaco mai na gauna me vakarokorokotaki kina na Luve ni tamata. 24 E dina, e dina, au sa kaya vei kemudou, [w]Kevaka ena sega ni mate na vua ni sila ni sa lutu ki na qele, sa tiko duaduaga; ia kevaka sa mate, sa vua vakalevu. 25 [x]O koya sa lomana na nona bula, ena vakayalia; ia

a Joni 11. 1, 43.
b Ma. 26. 6. Mari. 14. 3.
c Luke 10. 38, 39. Joni 11. 2.
d Joni 13. 29.
e Ma. 26. 11. Mari. 14. 7.
f Joni 11. 43, 44.
g Luke 16. 31.
i tiki. 18. Joni 11. 45.
j Ma. 21. 8. Mari. 11. 8. Luke 19. 35, 36.
k Same 118. 25, 26.
l Ma. 21. 7.
m Saka. 9. 9.
n Luke 18. 34.
o Joni 7. 39.
p Joni 14. 26.
q tiki. 11.
r Joni 11. 47, 48.
s Caka. 17. 4.
t 1 Tui. 8. 41, 42. Caka. 8. 27.
u Joni 1. 44.
v Joni 13. 32. & W. 17. 1.
w 1 Ko. 15. 36.
x Ma. 10. 39. & W. 16. 25. Mari. 8. 35. Luke 9. 24. & W. 17. 33.

ko koya sa cata na nona bula e vuravura oqo, ena maroroya ki na bula tawa mudu. 26 Kevaka sa qaravi au e dua, me muri au ga; [b]ia na vanua ka'u sa tiko kina, ena tiko talega kina ko koya sa qaravi au: ia kevaka sa qaravi au e dua, ena vakarokorokotaki koya ko Tamaqu. 27 [c]Sa qai rarawa na lomaqu; ia ka cava me'u kaya? Na Tamaqu, vakabulai au mai na gauna oqo; [d]ia na ka oqo ka'u sa lako mai kina ki na gauna oqo. 28 Na Tamaqu, vakarokorokotaka na yacamuni.

[e]Sa qai rogo mai e dua na vosa mai lomalagi, Au sa vakarokorokotaka, ka'u na vakarokorokotaka tale. 29 Ko ira na lewe vuqa ka tiko ka rogoca, era sa kaya sa kurukuru: sa kaya eso tani, Sa dua na agilose sa vosa vei koya. 30 Sa vosa ko Jisu, [f]ka kaya, Sa sega ni lako mai na vosa oqo e na vukuqu, e na vukumudou ga. 31 Sa qai lewai ko ira na kai vuravura oqo: [g]sa qai biu ki tautuba na turaga ni vuravura oqo. 32 [i]Ia ni'u sa laveti cake mai vuravura, au [j]na vakayarayarataki ira na tamata kecega kivei au. 33 [k]Ia sa vosataka na ka oqo ko koya, me vakatakila na mate ena mate kina ko koya.

34 Sa kaya vua na lewe vuqa, [l]Keimami a rogoca mai na vunau ni sa tiko vakadua na Karisito; ia ko sa kaya vakacava, Ena laveti cake na Luve ni tamata? ko cei na Luve ni tamata oqo? 35 Sa qai kaya vei ira ko Jisu, [m]Sa tiko vakalailai ga vei kemudou na rarama: [n]dou lako ni sa tu vei kemudou na rarama, de yacovi kemudou na butobuto: [o]ia ko koya sa lako e na butobuto, sa sega ni kila se sa lako kivei. 36 Ni sa tu vei kemudou na rarama, dou vakabauta na rarama, [p]mo dou yaco me luve ni rarama.

Sa vosataka na veika oqo ko Jisu, ka qai lako yani, [q]ka vunitaki koya vei ira.

37 Ia e dina ga sa cakava ko koya e matadra e vuqa na kamana, a ra sa sega ga ni vakabauti koya: 38 me vakayacori kina na ka sa vosataka ko Aisea na parofita, ka vaka,

[r]I Jiova, ko cei sa vakabauta na neitoui tukutuku?
A sa vakatakilai vei cei na liga i Jiova?

39 A ka oqo era sa sega kina ni vakabauta rawa; ni sa kaya tale ko Aisea,

40 [s]Sa vakamatabokotaka na matadra, ka vakaukauwataka na lomadra ko koya:
Me kakua ni rai na matadra,
se kila na lomadra,
Ka saumaki mai,
Ka me'u vakabulai ira.

41 [t]Sa vosataka na veika oqo ko Aisea, ni sa raica na nona serau, ka tukuni koya.

42 Ia sa lewe vuqa vei ira talega na turaga era sa vakabauti koya, [u]ia, e na vukudra na Farisi, era sa sega ni tukuna, de ra sa vakatatabui mai na vale ni lotu: 43 [v]ni ra sa vinakata vakalevu me vakarokorokotaki ira ko ira na tamata, ka vakalailai ga me vakarokorokotaki ira na Kalou.

44 Sa qai kaci ko Jisu, ka kaya, [w]O koya sa vakabauti au, sa sega ni vakabauti au ga, sa vakabauti koya talega sa talai au mai: 45 [a]ia ko koya sa raici au, sa raici koya sa talai au mai. 46 [b]Au sa lako mai ki vuravura me'u kena rarama, me kakua ni tiko e na butobuto ko koya yadua sa vakabauti au. 47 Ia kevaka e dua sa rogoca na noqu vosa, ka sega ni vakabauta, [c]au sa sega ni lewai koya: [d]ni'u sa sega ni lako mai me'u lewai ira na kai vuravura, me'u vakabulai ira ga na kai vuravura. 48 [e]Sa dua sa lewai koya sa biuti au, ka sega ni vakabauta na noqu vosa: [f]a vosa ka'u sa vosataka, sai koya oqo ena lewai koya e na siga maimuri. 49 [g]Ni'u sa sega ni vosa vakataki au; ia ko Tamaqu sa talai au mai, [i]sa vakarota vei au na ka me'u kaya, kei na ka me'u tukuna. 50 Ia ka'u sa kila sa vu ni bula tawa mudu na nonai vakaro: o koya ga, e na ka kecega ka'u sa vosataka, au sa vosa me vaka na ka sa kaya vei au ko Tamaqu.

13 *Sa vuya na yavadra na nona tisaipeli ko Jisu*, 1–20. *Sa vakatakila vei ira, ni na soli koya yani ko Jutasa*, 21–30. *Sa vakaroti ira*

b Joni 14. 3. & W.17.24. 1 Cesa. 4. 17.
c Ma. 26. 38, 39. Luke 12. 50. Joni13.21.
d Luke 22. 53. Joni18.37.
e Ma. 3. 17.
f Joni 11.42.
g Ma. 12. 29. Luke 10. 18. Joni14.30. & W.16.11. Caka. 26. 18. 2 Ko. 4. 4. Efe. 2. 2. & W. 6. 12.
1 Joni 3. 14. & W. 8. 28.
j Roma 5. 18. Ipe. 2. 9.
k Joni18.32.
l Same 89. 36, 37. & W. 110. 4. Aisea 9. 7. & W. 53. 8. Isi. 37. 25. Tani. 2. 44. & W. 7. 14, 27. Maika. 4. 7.
m Joni 1. 9. & W. 8. 12. & W. 9. 5.
n Jere. 13. 16. Efe. 5. 8.
o Joni11.10.
i Joni 2. 11.
p Luke16.8. Efe. 5. 8. 1 Cesa. 5. 5. 1 Joni 2. 9–11.
q Joni 8. 59. & W.11.54.
r Aisea53.1. Roma 10. 16.
s Aisea 6. 9, 10. Ma. 13 14.
t Aisea 6. 1.
u Joni 7. 13. & W. 9. 22.
v Joni 5. 44.
w Mari. 9. 37. 1 Pita 1. 21.
a Joni 14. 9.
b tiki.35,36. Joni 3. 19. & W. 9. 5, 39.
c Joni 5. 45. & W. 8. 15, 26.
d Joni 3. 17.
e Luke 10. 16.
f V. Rua. 18. 19. Mari. 16. 16.
g Joni 8. 38. & W.14.10.
i V. Rua. 18. 18.

na nona tisaipeli me ra veilomani, 31–35. *Sa vakatakila ko koya ni na cakitaki koya ko Pita*, 36–38.

a Ma. 26. 2.

IA [a]ni sa bera na kana vata ni lako-sivia, ka sa kila ko Jisu sa

b Joni 12. 23. & W. 17. 1, 11.

yaco [b]mai na nona gauna me lako tani yani e vuravura oqo vua na Tamana, ka ni sa lomani ira na nona era sa tiko e vuravura, sa lomani ira ki nai otioti. 2 Ia ni ra sa vakayakavi tiko, ni sa vaka-

c Luke 22. 3.

tubura oti na [c]tevoro e na loma i Jutasa Isikarioti, *na luve* i Saimoni, me soli koya yani; 3 a sa kila

d Ma. 11. 27. & W. 28. 18. Joni 3. 35. & W. 17. 2. Caka. 2. 36. 1 Ko. 15. 27. Ipe. 2. 8.

ko *Jisu* ni [d]sa solia ko Tamana na

e Joni 8. 42. & W. 16. 28.

ka kecega ki na ligana, [e]ka ni sa lako mai vua na Kalou ko koya, a sa lako tale yani vua na Kalou;

f Luke 22. 27. Fili. 2. 7, 8.

4 sa [f]tu cake mai nai vakayakavi, ka luvata na nonai sulu, ka kauta mai e dua nai solo, ka vauca ki tolona. 5 Ni sa oti oqo sa livia na wai ki na dari, ka vakatekivu me vuya na yavadra na tisaipeli, ka solota e nai solo sa vau ki tolona.

6 Sa qai lako mai ko koya vei Saimoni Pita: a sa kaya vua ko

g Ma. 8. 14.

koya, [g]Noqu Turaga, ko ni sa vuya li na yavaqu? 7 Sa vosa ko Jisu, ka kaya vua, A ka ka'u sa kitaka ko sa sega ni kila eda-

i tiki. 12.

idai; [i]ia maimuri ga ko na kila. 8 Sa kaya vua ko Pita, Kemuni na sega sara ni vuya na yavaqu. Sa

j Joni 8. 5. 1 Ko. 6. 11. Efe. 5. 26. Taito. 3. 5. Ipe. 10. 22.

kaya vua ko Jisu, [j]Kevaka ka'u sa sega ni vui iko, ko sa sega ni rawata e dua na ka vei au. 9 Sa kaya vua ko Saimoni Pita, Noqu Turaga, me segai walega na yava-qu, a ligaqu talega kei na uluqu. 10 Sa kaya vua ko Jisu, Ko koya sa sili oti, sa yaga vua me vuya na yavana ga, a sa savasava taucoko:

k Joni 15. 3.

[k]ia dou sa savasava, ka dou sa

l Joni 6. 64.

segai kece: 11 [l]ni sa kilai koya ena soli koya yani: a ka oqo sa kaya kina ko koya, Dou sa sega ni savasava kece.

12 Ni sa qai vuya oti na yava-dra, ka sulumaka tale na nonai sulu, sa tiko sobu tale, ka kaya vei ira, Dou sa kila na ka ka'u sa kitaka vei kemudou, se segai? 13

m Ma. 23. 8. Luke 6. 46. 1 Ko. 8. 6. & W. 12. 3. Fili. 2. 11.

[m]Dou sa vakatokai au me'ui Va-kavuvuli, me'u Turaga talega: ia dou sa vosa dina; ni'u sa vakakina 14

n Luke 22. 27.

[n]Ia kevaka ka'u sa vuya na yavamudou, koi au na Turaga kei nai Vakavuvuli, sa

o Roma 12. 10. Kala. 6. 1, 2. 1 Pita 5. 5.

[o]dodonu talega mo dou veivui yava: 15 ni'u sa

p Ma. 11. 29. Fili. 2. 5. 1 Pita 2. 21. 1 Joni 2. 6.

[p]solia e dua nai vakarau vei kemu-dou, mo dou kitaka me vaka ka'u sa kitaka oti vei kemudou. 16

q Ma. 10. 24. Luke 6. 40. Joni 15. 20.

[q]E dina, e dina, au sa kaya vei kemu-dou, Sa sega ni levu na tamata ka lailai na nona turaga; se levu ko koya sa talai ka lailai ko koya sa talai koya. 17 Kevaka

r Jeme. 1. 25.

[r]dou sa kila na veika oqo, dou sa kalougata kevaka dou sa kitaka. 18 Au sa sega ni vosataki kemudou kecega: au sa kilai ira ka'u sa digitaka; ia me vakayacori kina nai Vola *Tabu*,

s tiki. 21. Same 41. 9. Ma. 26. 23.

[s]O koya keirau sa kana madrai vata kaya, sa leqeti au e nai buku-buku-ni-yavana. 19

t Joni 14. 29. & W. 16. 4.

[t]Au sa qai tukuna vei kemudou ni sa bera ni yaco mai; mo dou vakabauta ni sai au, ni sa yaco mai. 20

u Ma. 10. 40. & W. 25. 40. Luke 10. 16.

[u]E dina, e dina, au sa kaya vei kemu-dou, O koya sa vakacegui ira yadua ka'u sa tala, sa vakacegui au; ia ko koya sa vakacegui au, sa vakacegui koya sa talai au mai.

21

v Ma. 26. 21. Mari. 14. 18. Luke 22. 21.

[v]Ni sa vosa oti vakaoqo ko Jisu, [w]sa rarawa na lomana, a sa vakatakila, ka kaya, E dina, e dina, au sa kaya vei kemudou, [a]sa dua vei kemudou ena soli au yani. 22 Era sa qai veivakaraici na tisai-peli, ni ra sa lecava se vosataki cei ko koya. 23

w Joni 12. 27.

a Caka. 1. 17. 1 Joni 2. 19.

b Joni 19. 26. & W. 20. 2. & W. 21. 7, 20.

[b]A sa vakararavi e na lomasere i Jisu e dua vei ira na nona tisaipeli, ko koya sa lomana ko Jisu. 24 Sa qai deguvacutaki koya ko Saimoni Pita, me taroga se vosataki cei ko koya. 25 Ia ko koya sa vakararavi e na lomasere i Jisu, sa kaya vua, Kemuni na Turaga, ko cei beka ko ya? 26 Sa kaya ko Jisu, Sai koya ka'u na solia vua na tiki ni madrai ni'u sa tokoca. Ia ni sa tokoca oti na tiki ni madrai, sa solia vei Jutasa Isi-karioti, *na luve* i Saimoni. 27

c Luke 22. 3. Joni 6. 70.

[c]Ia ni sa oti na tiki ni madrai, sa qai curumi koya ko Setani. Sa qai kaya vua ko Jisu, A ka ko sa ki-taka, kitaka kusarawa. 28 Sa sega ni kila e dua vei ira sa tiko me kana, se cava sa vosa kina vaka-oqo vua ko koya. 29 Era vakasa-ma eso, [d]ni sa taura na taga i lavo ko Jutasa, sa kaya vua ko Jisu, Volia na veika ena yaga vei keda e na kana vata; se me solia na ka eso vei ira era dravudravua.

d Joni 12. 6.

30 Ni sa qai taura oti na tiki ni

madrai ko koya, sa lako sara ki tautuba; a sa bogi.

31 Ni sa qai curu yani ko koya, sa kaya ko Jisu, [e]Sa qai vakarokorokotaki na Luve ni tamata, [f]a sa vakarokorokotaki na Kalou e na vukuna: 32 ka na vakarokorokotaki koya talega na Kalou vakai koya, ia [g]ena vakarokorokotaki koya sara. 33 Na luvequ lomani, au na tiko vakalailai ga kei kemudou. Dou na vakasaqarai au: [i]ia me vaka ka'u a kaya vei ira na kai Jutia, Dou sa sega ni lako rawa ki na vanua ka'u sa lako yani kina; au sa kaya vaka talega kina vei kemudou. 34 [j]E dua na vunau vou ka'u sa solia vei kemudou, Mo dou veilomani; me vaka ka'u sa lomani kemudou, mo dou veilomani talega vakakina. 35 [k]A ka oqo era na kila kina na tamata kecega ni dou sa noqu tisaipeli, kevaka dou sa veilomani.

36 Sa kaya vua ko Saimoni Pita, Kemuni na Turaga, ko ni sa lako kivei? Sa kaya vua ko Jisu, A vanua ka'u sa lako kina, ko sa sega ni muri au rawa kina edaidai; [l]ia maimuri ga, ko na muri au. 37 Sa kaya vua ko Pita, Kemuni na Turaga, au sa sega ni muri kemuni rawa edaidai e na vuku ni cava? [m]au na solia na noqu bula e na vukumuni. 38 Sa kaya vua ko Jisu, O na solia li na nomu bula e na vukuqu? E dina, e dina, au sa kaya vei iko, ni sa bera ni tagi na toa, ko na cakitaki au vakatolu.

14 *Sa tukuna vei ira na nona tisaipeli ko Jisu nai balebale ni nona lako yani vei Tamana; a sa yalayala me solia na ka kecega era na kerea e na yacana*, 1–14. *Sa yalataka ko Jisu na Yalo Tabu me vakacegui ira ka vakatavulici ira*, 15–26. *Sa vakacegui ira na nona tisaipeli ko Jisu, ni sa voleka ni lako yani vei Tamana*, 27–31.

ME kakua [a]ni rarawa na lomamudou: dou sa vakabauta na Kalou; dou vakabauti au talega. 2 Sa vuqa na tikina e na vale nei Tamaqu: kevaka sa sega, au sa tukuna vei kemudou. [b]Ni ka'u sa lako me'u vakarautaka na tikina me nomudou. 3 Ia kevaka ka'u sa lako ka vakarautaka na tikina me nomudou, [c]au na lako tale mai, ka kauti kemudou vei au; [d]me dou tiko talega e na vanua ka'u sa tiko kina. 4 Ia dou sa kila na vanua ka'u sa lako kina, dou sa kila talega na kena sala.

5 Sa kaya vua ko Tomasi, Kemuni na Turaga, keitou sa sega ni kila se ko ni sa lako kivei: ia keitou kila rawa vakaevei na sala? 6 Sa kaya vua ko Jisu, [e]Oi au na sala, [f]kei na vu-ni-dina, kei [g]na vu-ni-bula; [i]sa sega ni torovi Tamaqu walega e dua na tamata, e na vukuqu ga. 7 Kevaka [j]dou sa kilai au, dou sa kilai Tamaqu talega; ia mai na siga oqo dou sa kilai koya, ka raici koya.

8 Sa kaya vua ko Filipi, Turaga, vakatakilai Tamamuni vei keitou; keitou na qai vakacegu. 9 Sa kaya vua ko Jisu, Ni'u sa tiko dede vakaoqo kei kemudou, ko sa sega li ni kilai au, Filipi? ko [k]koya sa raici au, sa raici Tamaqu: ia ko sa kaya vakacava, Vakatakilai Tamamu vei keitou? 10 [l]O sa sega li ni vakadinata ni'u sa dua vata kei Tamaqu, a sa dua vata kei au ko Tamaqu? a vosa ka'u sa vosataka vei kemudou, [m]ka'u sa sega ni vosataka vakai au ga; ia ko Tamaqu keirau sa dua vata kaya, sa kitaka na cakacaka. 11 Dou vakadinati au ni'u sa dua vata kei Tamaqu, a sa dua vata kei au ko Tamaqu, [n]se vakadinati au e na vuku ni cakacaka ga. 12 [o]E dina, e dina, au sa kaya vei kemudou, O koya sa vakabauti au, ena kitaka talega na cakacaka ka'u sa kitaka, ia ena kitaka na *cakacaka* e uasivi cake e na ka oqo; e na vuku ni'u sa lako vei Tamaqu. 13 [p]Ia na ka kecega dou na kerea e na yacaqu, au na kitaka, me vakarokorokotaki na Tamaqu e na vuku ni Luvena. 14 A ka kecega dou na kerea e na yacaqu, au na kitaka.

15 [q]Kevaka dou sa lomani au, dou talairawarawa ki na noqu vunau. 16 Ia ka'u na masuti Tamaqu, [r]ena qai solia vei kemudou e dua tale na Dauveivakacegui, me tiko ga kei kemudou ka sega ni mudu; 17 [s]a Yalo *Tabu* sa vu ni ka dina, [t]ko koya era sa sega ni vakabauta rawa na kai vuravura, ni ra sa sega ni raici koya

e Joni 12.23.
f Joni 14.13. 1 Pita 4. 11.
g Joni 12.23.
i Joni 8.21.
j Vu. 19.18. Joni 15. 12, 17. Efe. 5. 2. 1 Cesa. 4. 9. Jeme. 2.8. 1 Pita 1. 22. 1 Joni 2.7. & W. 3. 11, 23.
k 1 Joni 2.5. & W. 4. 20.
l Joni 21.18. 2 Pita 1. 14.
m Ma. 26.33. Mari. 14. 29. Luke 22. 23.
a tiki 27.
b Joni 13.33.
c Caka. 1. 11.
d Joni 12.26. & W. 17.24. 1 Cesa. 4. 17.
e Ipe. 9. 8.
f Joni 8. 32.
g Joni 11.25.
i Joni 10. 9.
j Joni 8. 19.
k Joni 12.45. Kolo 1 15. Ipe. 1. 8.
l Joni 10.38. & W. 17. 21, 23.
m Joni 5.19. & W. 8. 28.
n Joni 10.38.
o Ma. 21. 21 Mari. 16. 17. Luke 10. 17.
p Ma. 7. 7. & W. 21.22. Mari. 11. 24. Luke 11.9. Joni 15.7, 16. & W. 16. 23, 24. Jeme. 1.5. 1 Joni 3. 22.
q tiki. 21.23. Joni 15.10. 1 Joni 5.3.
r Joni 15.26. & W. 16.7.
s Joni 15.26. & W. 16.13. 1 Joni 4.6.
t 1 Ko. 2. 14.

se kilai koya: ia sai kemudou ga sa kilai koya: ni sa tiko vata kei kemudou ko koya, [u]ka na curumi kemudou. 18 [v]Au na sega ni laivi kemudou mo dou luveniyali: [w]au na lako mai vei kemudou. 19 Malua mada vakalailai, era na qai sega ni raici au tale na kai vuravura: [a]ia dou sa raici au: [b]ni'u sa bula, dou na bula talega. 20 [c]E na siga ko ya dou na kila ni'u sa dua vata kei Tamaqu, ka dou sa dua vata kei au, ka'u sa dua vata kei kemudou. 21 [d]Ko koya sa nanuma na noqu vunau ka talairawarawa kina, sai koya oqo sa lomani au; ia ko koya sa lomani au ena lomani koya ko Tamaqu, ia ka'u na lomani koya, ka vakatakilai au vua.

22 [e]Sa kaya vua ko Jutasa, (e dua tani ko Isikarioti,) Kemuni na Turaga, ko ni na vakatakilai kemuni vei keitou e na vuku ni cava, ka segai vei ira na kai vuravura?

23 Sa vosa ko Jisu, ka kaya vua, Kevaka sa lomani au e dua, ena talairawarawa ki na noqu vosa; ena qai lomani koya ko Tamaqu, [f]ia keirau na lako mai kivei koya, ka tiko ga vua. 24 O koya sa sega ni lomani au, sa sega ni talairawarawa ki na noqu vosa: ia [g]na vosa dou sa rogoca, sa sega ni noqu walega, sa nei Tamaqu sa talai au mai.

25 Au sa vosataka na veika oqo vei kemudou, ni'u sa tiko vata kei kemudou. 26 Ia na [i]Dauveivakacegui, na Yalo Tabu, ko koya ena tala mai ko Tamaqu e na yacaqu, [j]ena vakavulici kemudou e na ka kecega ka'u a vosataka vei kemudou.

27 [k]Au sa laiva vei kemudou na vakacegu, au sa solia vei kemudou na noqu vakacegu; au sa sega ni solia vei kemudou, me vaka sa solia ko vuravura. Me kakua ni rarawa na yalomudou, se rere. 28 [l]Dou a rogoca ni'u a kaya vei kemudou, Au sa lako yani, ka lako tale mai vei kemudou. Kevaka dou sa lomani au, dou na reki ni'u [m]sa lako vei Tamaqu: [n]ni sa uasivi cake vei au ko Tamaqu. 29 [o]Au sa qai tukuna eliu vei kemudou ni sa bera ni yaco mai, mo dou vakadinata e na gauna sa yaco kina. 30 E na veisiga emuri au na sega ni veivosaki vakalevu kei kemudou: [p]ni sa lako mai na turaga ni vuravura oqo, a sa sega ni kunea e dua na ka vei au. 31 Ia me kila ga ko ira na kai vuravura ni'u sa lomani Tamaqu, [q]ia me vaka sa vosa vei au ko Tamaqu, [r]au sa kitaka vakakina. Tu cake tou lako yani.

15 *Sa vakatautauvatataki koya ko Jisu kei na vaini, kei na nona tisaipeli me vaka na veitaba ni vaini*, 1–11. *Sa vakaroti ira me ra veilomani*, 12–17. *Sa tukuna ni na vakacacani ira ko vuravura e na vukuna*, 18–25. *Sa yalataka vei ira na Yalo Tabu me Dauveivakacegui*, 26, 27.

KOI au na vaini dina, ka sai vakatau-ni-were ko Tamaqu. 2 [a]A tabaqu kecega sa sega ni vua, sa kauta laivi yani ko koya: ia na *tabaqu* kecega sa vua, sa samaka ko koya, me vua vakalevu sara. 3 [b]Dou sa qai samaki e na vuku ni vosa ka'u a vosataka vei kemudou. 4 [c]Dou tu vei au, ka'u na tu vei kemudou. Me vaka sa sega ni vua rawa na tabana vakai koya, kevaka sa sega ni tu vata kei na vaini; ena vaka talega kina koi kemudou, kevaka dou sa sega ni tu vei au. 5 Oi au na vaini, koi kemudou na tabaqu: ko koya sa tu vei au, koi au talega vei koya, sa [d]vua vakalevu: ke dou sa tawase tani vei au, dou sa sega ni rawata e dua na ka. 6 Kevaka sa sega ni tu vei au e dua, [e]sa biu laivi me vaka na taba ni vaini, a sa malai; a ra sa tomika, ka biuta ki na buka waqa, ka visa. 7 Kevaka dou sa tu vei au, ka sa tu vei kemudou na noqu vosa, [f]dou na kerea na ka dou sa vinakata, ia ena yaco vei kemudou. 8 A [g]ka oqo sa vakarokorokotaki kina ko Tamaqu, ni dou sa vua vakalevu: [h]ka dou na qai noqu tisaipeli.

9 Me vaka sa lomani au ko Tamaqu, au sa lomani kemudou vaka talega kina: dou tiko ga e na noqu loloma. 10 [j]Kevaka dou sa talairawarawa ki na noqu vunau, dou na tiko ga e na noqu

u 1 Joni 2. 27.
v Ma. 28. 20.
w tiki. 3. 28.
a Joni 16. 16.
b 1 Ko. 15. 20.
c Joni 10. 38.
d 1 Joni 2. 5. & W. 5. 3.
e Luke 6. 16.
f 1 Joni 2. 24. Vaka. 3. 20.
g Joni 5. 19.
i Luke 24. 49. Joni 15. 26.
j Joni 2. 22. & W. 12. 16. 1 Joni 2. 20.
k Fili. 4. 7. Kolo. 3. 15.
l tiki 5. 16.
m Joni 16. 16. & W. 20. 17.
n Joni 5. 18. & W. 10. 30. Fili. 2. 6.
o Joni 13. 19. & W. 16. 4.
p Joni 12. 31. & W. 16. 11.
q Joni 10. 18. Fili. 2. 8. Ipe. 5. 8.
a Ma. 15. 13.
b Joni 13. 10. Efe. 5. 26. 1 Pita 1. 22.
c Kolo. 1. 23. 1 Joni 2. 6.
d Osea. 14. 6. Fili. 1. 11.
e Ma. 8. 10. & W. 7. 19.
f Joni 16. 23.
g Ma. 5. 16. Fili. 1. 11.
i Joni 8. 31.
j Joni 14. 15.

loloma; me vaka ka'u sa talairawarawa ki na vunau nei Tamaqu, ka tiko ga e na nona loloma. 11 Au sa vosataka na veika oqo vei kemudou, me'u sa marau tikoga e na vukumudou; [k]ka me sinai na nomudou rarau.

12 [l]Sa noqu vunau oqo, Mo dou veilomani, me vaka ka'u sa lomani kemudou. 13 [m]Sa sega na nona loloma e dua na tamata me uasivi cake e na ka oqo, me solia na nona bula e na vukudra na wekana. 14 [n]Dou sa wekaqu, kevaka dou sa kitaka na ka kecega ka'u sa vakarota vei kemudou. 15 Au sa sega ni vakatokai kemudou tale me noqu tamata: ni sa sega ni kila na tamata na ka sa kitaka na nona turaga; ia ka'u sa vakatokai kemudou me wekaqu; [o]ni'u sa vakatakila vei kemudou na ka kecega ka'u a rogoca maivei Tamaqu. 16 [p]Dou sa sega ni digitaki au, ia ka'u sa digitaki kemudou, [q]ka lesi kemudou, mo dou lako ka vua, ka me tiko talega na vuamudou; [r]me solia kina vei kemudou ko Tamaqu na ka kecega dou na kerea vua e na yacaqu. 17 A veika oqo ka'u sa vakarota vei kemudou, mo dou veilomani.

18 [s]Kevaka sa cati kemudou ko vuravura, dou sa kila ni ra sa cati au eliu, era sa *cati* kemudou emuri. 19 [t]Kevaka dou sa vakavuravura, ena lomana na kai nona ko vuravura; ia [u]ni dou sa sega ni vakavuravura, ka ni'u sa digitaki kemudou mai vuravura, sai koya oqo sa cati kemudou kina ko vuravura. 20 Dou nanuma na vosa ka'u a vosataka vei kemudou, Sa [v]sega ni levu na tamata ka lailai na nona turaga. Kevaka era a vakacacani au, era na vakacacani kemudou talega; kevaka [w]era sa talairawarawa ki na noqu vosa, era na talairawarawa talega ki na nomudou vosa. 21 [a]Ia na ka kecega oqo era na kitaka vei kemudou e na vuku ni yacaqu, ni ra sa sega ni kilai koya ka talai au mai. 22 [b]Kevaka ka'u a sega ni lako mai ka vosa vei ira, sa qai sega na nodrai valavala ca: [c]ia sa qai sega na nodra ulubale e na nodrai valavala ca. 23 O [d]koya sa cati au, sa cati Tamaqu talega. 24 Kevaka ka'u a sega ni kitaka vei ira na [e]cakacaka sa sega ni kitaka e dua na tamata tani, sa sega na nodrai valavala ca: ia era sa qai raica, ka cati au kei Tamaqu talega; 25 me vakayacori kina na vosa ka volai e na nodra vunau, [f]Era sa cati au walega.

26 [g]Ia ni sa lako mai na Dauveivakacegui, ko koya ka'u na tala vei kemudou maivei Tamaqu, a Yalo *Tabu* sa vu ni ka dina, ko koya sa lako maivei Tamaqu, [i]ena tukuni au ko koya. 27 [j]Ia dou na dautukutuku talega koi kemudou, [k]ni dou sa tiko vata kei au mai nai vakatekivu.

16 *Sa tukuna vei ira na nona tisaipeli ko Jisu ni ra na vakacacani e na vukuna, a sa yalataka vei ira na Dauveivakacegui,* 1–15. *Sa tukuna talega ni na mate, ka bula tale mai na mate, ka lako cake vei Tamana; ka sa kaya ena vakacegui ira ni ra sa vakacacani,* 16–33.

AU sa vosataka na veika oqo vei kemudou, [a]mo dou kakua ni vakatarabetaki. 2 [b]Era na vakatatabui kemudou mai na veivale ni lotu: ia ena yaco mai na gauna, [c]era na nanuma kina ko ira yadua sa vakamatei kemudou ni ra sa qarava kina na Kalou. 3 [d]Ia na veika oqo era na kitaka vei kemudou, ni ra sa sega ni kilai Tamaqu se koi au. 4 [e]Ia na veika oqo ka'u sa tukuna vei kemudou, ka ni sa yaco mai na gauna, dou na nanuma kina ni'u a tukuna vei kemudou. Ka'u a sega ni tukuna eliu vei kemudou na veika oqo, e na vuku ni'u a tiko vata kei kemudou.

5 Ia ka'u sa [f]qai lako yani vei koya sa talai au mai; a sa sega mada ni tarogi au e dua vei kemudou, O sa lako kivei? 6 Ia ni'u sa tukuna vei kemudou na veika oqo, sa luvu e na rarawa na lomamudou.

7 Ia ka'u sa tukuna vei kemudou na ka dina: E yaga vei kemudou me'u lako yani: ni na sega ni lako mai vei kemudou na [g]Dauveivakacegui, kevaka ka'u sa sega ni lako yani: ia [i]kevaka ka'u sa lako yani, ka'u na talai

k Joni16.24. & W.17.13.
l Joni13.34. 1 Cesa. 4. 9. 1 Pita 4.8. 1 Joni 3. 11.
m Joni 10. 11. Roma 5. 7, 8. Efe. 5. 2. 1 Joni 3. 16.
n Ma. 12.50. Joni14.15.
o Ai Va. 18. 17. Joni17.26. Caka. 20. 27.
p Joni 6. 70. & W.13.18. 1 Joni 4. 10.
q Ma. 28. 19. Mari. 16. 15. Kolo. 1. 6.
r tiki. 7.
s 1 Joni 3. 13.
t 1 Joni 4.5.
u Joni17.14.
v Ma. 10. 24. Luke6.40. Joni13.16.
w Isi. 3. 7.
a Ma. 10. 22. & W. 24. 9.
b Joni 9. 41.
c Roma 1. 20. Jeme. 4. 17.
d 1 Joni 2. 28.
e Joni 8. 2.
f Same 35. 19. & 69. 4.
g Luke 24. 49. Joni14.17. Caka. 2. 33.
i 1 Joni 5. 6.
j Luke 24. 48. Caka. 1. 21. & W. 2. 32. & W. 3. 15. & W. 4. 20, 33. & W. 5. 32. & W.10.39. & W.13.31. 1 Pita 5.1. 2 Pita 1. 16.
k Luke 1. 2. 1 Joni 1.1.
a Ma. 11. 6. & W.24.10. & W.26.31.
b Joni 9.22.
c Caka. 8.1. & W. 9. 1. & W. 26. 9, 10.
d Joni15.21. Roma 10. 2. 1 Ko. 2. 8. 1 Timo. 1. 13.
e Joni13 19. & W.14.29.
f Joni 7. 33. & W.14.28.
g Joni 7. 39. & W. 14. 16, 26. & W. 15. 26.
i Caka.2.38. Efe. 4. 8.

koya kivei kemudou. 8 Ia ni sa lako mai ko koya, ena vakatakila kivei ira na kai vuravura nai valavala ca, kei na ka dodonu, kei na lewa: 9 [j]Ai valavala ca, ni ra sa sega ni vakabauti au; 10 kei [k]na ka dodonu, [l]ni'u sa lako vei Tamaqu, ka dou sa sega ni raici au tale; 11 [m]kei na lewa, [n]ni sa lewai na turaga ni vuravura oqo.

12 Sa vuqa na ka sa vo me'u tukuna vei kemudou, [o]ia dou sa sega ni rawata edaidai. 13 Ia ni sa lako mai ko koya, [p]na Yalo *Tabu* na vu ni ka dina, [q]ena tuberi kemudou ki na ka kecega e dina: ni na sega ni vosa vakataki koya: ia na ka kecega ena rogoca, ena vosataka: ka na vakatakila vei kemudou na veika ena yaco maimuri. 14 Ena vakarokorokotaki au ko koya: ni na kauta na noqu ka, ka vakatakila vei kemudou. 15 [r]Sa noqu na ka kecega sa nei Tamaqu: a ka oqo ka'u a kaya kina, ni na kauta ko koya na noqu ka, ka vakatakila vei kemudou.

16 Sa vo e lailai, dou na qai sega ni raici au; ka vo tale e lailai, dou na qai raici au; [s]ka ni'u sa lako vei Tamaqu.

17 Ka *so* vei ira na nona tisaipeli era kaya kina vakai ira, A cava na ka oqo sa kaya vei keda ko koya, Sa vo e lailai, dou na qai sega ni raici au: ka vo tale e lailai, dou na qai raici au: ka, ni'u sa lako vei Tamaqu? 18 A ka oqo era sa kaya kina, A cava na ka oqo sa kaya ko koya, Sa vo e lailai? eda sa sega ni kila na ka sa kaya ko koya.

19 A sa kila ko Jisu ni ra sa via tarogi koya, sa qai kaya vei ira, Dou sa veitarogi li e na ka ka'u a kaya, Sa vo e lailai, dou na qai sega ni raici au: ka vo tale e lailai, dou na qai raici au? 20 E dina, e dina, au sa kaya vei kemudou, Dou na tagi ka tagiyaso, ia ko vuravura ena reki: ena rarawa na lomamudou, ia na rarawa ni lomamudou ena vuki me reki. 21 [t]Ni sa taratara na yalewa sa rarawa, e na vuku ni sa yaco na nona siga: ia ni sa sucu na gone, sa sega ni nanuma tale na rarawa, e na vuku ni marau ni sa sucu mai e dua na tamata ki vuravura. 22 Ia sa qai rarawa na lomamudou: ia ka'u na raici kemudou tale, [u]ena qai reki na lomamudou, a sa sega e dua ena kovea na nomudou marau. 23 Ia e na siga ko ya dou na sega ni tarogi au e na dua na ka. [v]E dina, e dina, au sa kaya vei kemudou, A ka kecega dou na kerea vei Tamaqu e na yacaqu, ena solia vei kemudou ko koya. 24 Dou a sega ni kerea eliu e dua na ka e na yacaqu: dou kerekere, dou na qai rawata, [w]me levu sara na nomudou marau.

25 Au a tukuna vei kemudou na veika oqo e na vosa vakatautauvata: ia sa na lako mai na gauna ka'u na sega tale ni vosa vei kemudou e na vosa vakatautauvata, ka'u na vakatakila vakamacala vei kemudou na veika nei Tamaqu. 26 E na siga ko ya dou na kerekere e na yacaqu; ia sa sega ni yaga me'u tukuna vei kemudou, ni'u na masuti Tamaqu e na vukumudou; 27 [a]ni sa lomani kemudou na Tamaqu, ni dou sa lomani au, [b]ka vakadinata ni'u sa lako mai vua na Tamaqu. 28 [c]Au sa lako mai vei Tamaqu, ka lako mai ki vuravura; au sa biuti vuravura tale, ka lako vei Tamaqu. 29 Sa kaya vua ko ira na nona tisaipeli, Raica, ko sa qai vosa vakamacala, ka sega ni vosataka na vosa vakatautauvata. 30 Keitou sa qai kila ko [d]sa kila na ka kecega, ka sega ni yaga vua e dua na tamata me tarogi iko: na ka oqo keitou sa [e]vakadinata kina ni ko sa lako mai vua na Kalou.

31 Sa kaya vei ira ko Jisu, Dou sa qai vakabauta, ne? 32 Raica, [f]sa lako mai na gauna, io, sa qai yaco mai, dou na dui veiseyaki kina, a [g]tamata yadua ki nona vāle, ka dou na laivi au me'u tiko duaduaga: [i]ia ka'u sa sega ni tiko duaduaga ni keirau sa tiko vata kei Tamaqu. 33 A veika oqo ka'u sa tukuna vei kemudou, [j]mo dou rawata na vakacegu e na vukuqu. Dou [k]na kunea e vuravura na rarawa; ia mo dou vakacegu; au sa [l]vakamalumalumutaki vuravura.

j Caka. 1. 22.
k Caka. 2. 32.
l Joni 5. 32.
m Caka. 26. 18.
n Luke 10. 18. Efe. 2. 2. Kolo. 2. 15. Ipe. 2. 14.
o Mari. 4. 38. 1 Ko. 8. 2. Ipe. 5. 12.
p Joni 14. 17.
q Joni 14. 26. 1 Joni 2. 20.
r Ma. 11. 27. Joni 8. 35.
s Joni 13. 3.
t Aisea 26. 17.
u Luke 24. 41. Joni 14. 1, 27. & W. 20. 20. Caka. 2. 46. & W. 13. 52. 1 Pita 1. 8.
v Ma. 7. 7. Joni 14. 13. & W. 15. 16.
w Joni 15. 11.
a Joni 14. 21.
b Joni 8. 13.
c Joni 13. 3.
d Joni 21. 17.
e Joni 17. 8.
f Ma. 26. 31. Mari. 14. 27.
g Joni 20. 10.
i Joni 8. 29.
j Aisea 9. 6. Roma 5. 1. Efe. 2. 14.
k 2 Timo. 3. 12.
l Roma 8. 37. 1 Joni 4. 4.

17 *Sa masuti Tamana ko Jisu me vakarokorokotaki koya*, 1–5. *Sa masulaki ira na nona tisaipeli*, 6–19. *Sa masulaki ira kecega era na vakabauti koya*, 20–26.

SA vosataka na vosa oqo ko Jisu, ka ta cake ki lomalagi, ka kaya, I Tamaqu, [a]sa yaco mai na gauna: vakarokorokotaka na Luvemu me vakarokorokotaki kemuni talega na Luvemu, 2 [b]me vaka ko ni sa solia vua me lewa vei ira na tamata kecega, me solia ko koya na bula tawa mudu [c]vei ira yadua ko ni sa solia vua. 3 Ia [d]sai koya oqo na bula tawa mudu, [e]me ra kilai kemuni na Kalou dina duaduaga, [f]kei Jisu Karisito ko koya ko ni a tala mai. 4 [g]Au sa vakarokorokotaki kemuni e vuravura: [i]ni'u sa vakaotia na cakacaka [j]ko ni a solia mai vei au me'u kitaka. 5 Ia oqo, Tamaqu, ni vakarokorokotaki au me daru tiko vata, e na vakarokoroko [k]sa tu vei au ni daru a tiko vata ni sa sega ni caka ko vuravura.

6 [l]Au sa vakatakila na yacamuni vei ira na tamata ko [m]ni sa solia mai vei au mai vuravura: era sa nomuni, ia ko ni sa soli ira mai vei au: a ra sa talairawarawa ki na nomuni vosa. 7 Era sa qai kila sa taka maivei kemuni na ka kecega ko sa solia mai vei au: 8 ni'u sa solia vei ira na vosa [n]ko ni a solia mai vei au; a ra sa vakabauta, [o]ka kila dina ni'u sa lako maivei kemuni, ka ra sa vakadinata ni kemuni a talai au mai. 9 Au sa masulaki ira: [p]au sa sega ni masulaki vuravura, ko ira ga ko sa solia mai vei au; ni ra sa nomuni. 10 A sa nomuni na noqu ka kece, [q]a sa noqu na nomuni ka kece; ia ka'u sa vakarokorokotaki e na vukudra. 11 Ia [r]ka'u na sega ni tiko e vuravura, ia ko ira oqo, era sa tiko e vuravura, ia koi au, ka'u sa lako yani vei kemuni. Tamaqu yalodododonu, [s]maroroi ira e na yacamuni, ko ira ko ni a solia mai vei au, me ra dua bauga me [t]vakataki kedaru. 12 Ni'u a tiko vata kei ira e vuravura, [u]au a daumaroroi ira e na yacamuni: ko ira ko ni sa solia mai vei au ka'u sa maroroya, [v]a sa sega ni yali e dua vei ira, [w]ko koya ga sa dodonu me rusa; me vakayacori [a]kina nai Vola *Tabu*. 13 Au sa qai lako yani vei kemuni: ia na veika oqo ka'u sa vosataka e vuravura, me levu sara na nodra marau e na vukuqu.

14 Au sa solia vei ira na nomuni vosa; [b]a sa cati ira ko vuravura, ni ra sa sega ni vakavuravura, [c]me vaka ka'u sa sega ni vakavuravura. 15 Au sa sega ni masu mo ni kauti ira tani e vuravura, [d]mo ni maroroi ira ga mai na vuni-ca. 16 Era sa sega ni vakavuravura, me vaka ka'u sa sega ni vakavuravura. 17 [e]Vakatabui ira e na nomuni vakavuvuli dina: [f]sa ka dina na nomuni vosa. 18 [g]Me vaka ko ni a talai au ki vuravura, au sa talai ira vaka talega kina ki vuravura, 19 Ia [i]ka'u sa vakatabui au e na vukudra, me ra vakatabui talega e nai vakavuvuli dina.

20 Ia ka'u sa sega ni masu e na vukudra walega oqo, ia e na vukudra talega era na vakabauti au e na vuku ni nodra vosa: 21 [j]me ra dua bau kecega; [k]me vaka edaru sa dua bau, Tamaqu, me ra dua bau kei kedaru: me vakadinata ko vuravura ni kemuni sa talai au mai. 22 Ia na vakarokoroko ko ni a solia mai vei au, ka'u sa solia vei ira; [l]me ra dua bau, me vaka edaru sa dua bau: 23 me'u tu vei ira, ka mo ni tu vei au, me ra [m]vakayacori sara me ra dua bauga; ia me kila kina ko vuravura ni kemuni sa talai au mai, ka ni kemuni sa lomani ira me vaka ko ni sa lomani au.

24 I[n] Tamaqu, au sa vinakata me ra tiko talega kei au e na vanua ka'u sa tiko kina, ko ira ko ni sa solia vei au; me ra raica na noqui ukuuku ko ni a solia mai vei au: [o]ni kemuni a lomani au ni sa sega ni tekivu ko vuravura. 25 I Tamaqu yalodododonu, [p]sa sega ni kilai kemuni ko vuravura: [q]ia ka'u sa kilai kemuni, a ra [r]sa kila ko ira oqo ni kemuni sa talai au mai. 26 Ia [s]ka'u sa vakatakila vei ira na yacamuni, ia ka'u na vakatakila tiko: [t]me tu vei ira na loloma ko ni a lomani au kina, me'u tiko talega kei ira.

a Joni12.23.
b Tani.7.14. Ma. 11 27. Joni 3. 35. Fili. 2. 10. Ipe. 2. 8.
c tiki. 6. 9, 24. Joni 6. 37.
d Aisea 53. 11. Jere. 9.24.
e 1 Ko. 8. 4. 1 Cesa. 1. 9.
f Joni 3. 34.
g Joni13.31.
i Joni 4. 34.
j Joni14.31.
k Fili. 2. 6. Kolo.1.15. Ipe. 1. 8.
l Same 22. 23.
m Joni 6.37.
n Joni 6. 38.
o Joni16.27.
p 1 Joni 5. 19.
q Joni16.15.
r Joni 13. 1.
s 1 Pita 1. 5. Juta 1.
t Joni10.30.
u Ipe. 2. 13.
v 1 Joni 2. 19.
w Joni 6.70.
a Same 109. 8. Caka. 1. 20.
b 1 Joni 3. 13.
c Joni 6. 23.
d Ma. 6. 13. Kala. 1. 4. 1 Joni 5. 18.
e Caka. 15. 9. Efe. 5. 26. 1 Pita 1. 22.
f Same 119. 142, 151.
g Joni20.21.
i 1 Ko. 1. 2. 1 Cesa. 4. 7. Ipe. 10.10.
j Joni10.16. Roma 12. 5. Kala.3.28.
k Joni10.38.
l Joni14.20. 1 Joni 1. 8.
m Kolo. 3. 14.
n Joni12.26. 1 Cesa. 4. 17.
o tiki. 5.
p Joni15.21. & W. 16. 3.
q Joni 7. 29. & W. 8. 55. & W.10.15.
r tiki. 8. Joni16.27.
s tiki. 6. Joni15.15.
t Joni 15. 9.

18 *Sa soli Jisu yani ko Jutasa, a sa taya laivi na daliga i Maliko ko Pita*, 1-11. *Sa tauri ko Jisu ka tuberi yani vei Anasa kei Kaiafa, a sa cakitaki Jisu ko Pita*, 12-27. *Sa lewai Jisu ko Pailato*, 28-40.

NI sa vosataka oti na veika oqo ko Jisu, [a]sa lako yani ko koya kei ira na nona tisaipeli ki tai kadua [b]ni soniwai ko Kitironi, a sa dua kina na were, a sa curu kina ko koya, kei ira na nona tisaipeli.

2 Ia ko Jutasa, ko koya sa soli koya yani, sa kila na tikina: [c]ni sa lako wasoma kina ko Jisu kei ira na nona tisaipeli. 3 [d]Ia ni sa rawata ko Jutasa na mata *sotia* kei na ovisa eso, maivei ira na bete levu kei ira na Farisi, sa yaco kina, a ra sa kauta eso na tabucagi kei na cina kei nai yaragi ni valu.

4 Ia ni sa kila ko Jisu na ka kecega ena yaco vei koya, sa lako yani, ka kaya vei ira, Dou sa vakasaqarai cei? 5 Era sa kaya vua, Ko Jisu na kai Nasareci. Sa kaya vei ira ko Jisu, Koi au. A sa tu vata kei ira ko Jutasa, ko koya sa soli koya yani. 6 Ni sa qai kaya vei ira ko koya, Sai au, era sa suka vakainadaku, ka bale sobu ki na qele.

7 Sa qai taroga tale ko koya, Dou sa vakasaqarai cei? A ra sa kaya, Ko Jisu na kai Nasareci. 8 Sa kaya ko Jisu, Au sa tukuna oti vei kemudou ni sai au: ia kevaka dou sa vakasaqarai au, laivi ira oqo me ra lako tani: 9 me vakayacori kina na vosa sa tukuna ko koya, [e]Au sa sega ni vakayalia e dua vei ira ko a solia mai vei au.

10 [f]Sa qai ucuna ko Saimoni Pita nai seleiwau sa tu vua, ka yavita kina na tamata ni bete levu, ka taya laivi na daligana i matau. Na yaca ni tamata ko Maliko. 11 Sa qai kaya vei Pita ko Jisu, Daramaka na nomui seleiwau ki na kena taga: [g]a bilo sa solia mai vei au ko Tamaqu, ka'u na sega beka ni gunuva?

12 Ko ira na matai valu, kei na kena turaga, kei ira na nodra ovisa na kai Jutia, era sa qai tauri Jisu, ka vesuki koya, 13 [i]ka ra sa tubera mada eliu vei [j]Anasa; ni sa vugo i Kaiafa, ko koya sa bete levu e na yabaki ko ya. 14 [k]Ia ko Kaiafa oqo, sai koya ka vakavulici ira na kai Jutia, ni sa yaga me mate e dua na tamata e na vukudra na tamata.

15 [l]A rau sa muri Jisu, ko Saimoni Pita ka dua tale na tisaipeli: a sa kilai na tisaipeli ko ya vua na bete levu, a rau sa curu vata kei Jisu ki na vale ni bete levu. 16 [m]A sa tu etautuba ko Pita ka voleka ki na katuba. Sa qai curu yani na tisaipeli kadua, ko koya sa kilai vua na bete levu, a sa vosa vua na yalewa sa vakatawa na katuba, a sa vakacurumi Pita. 17 Sa qai kaya vei Pita na vada sa vakatawa na katuba, Ko iko beka talega na tisaipeli ni tamata oqo? Sa kaya ko koya, Oi au e segai. 18 A sa tu maikina ko ira sa dauveiqaravi kei ira na ovisa, a ra sa vakawaqa na buka; ni sa liliwa: a ra sa tatalai; a sa tu vata kei ira ko Pita, ka tatalai.

19 Sa qai tarogi Jisu na bete levu e na vukudra na nona tisaipeli, e na nonai vakavuvuli talega. 20 Sa kaya vua ko Jisu, [n]Au a vosa votu ki vuravura; au a vakavuvuli tikoga e na veivale ni lotu, kei na vale ni soro, era sa daulako kina ko ira kece na kai Jutia; ia ka'u sa sega ni kaya vuni e dua na ka. 21 A cava ko sa tarogi au kina? tarogi ira era sa daurogoca, se cava ka'u a kaya vei ira: raica, era sa kila na ka ka'u a daukaya.

22 Ia ni sa vosa oti vakaoqo ko koya, e dua vei ira na ovisa sa tu voleka, [o]sa sabici Jisu e na ligana, ka kaya, Ko sa vosa vakacava vakaoqo vua na bete levu? 23 Sa kaya vua ko Jisu, Kevaka ka'u sa vosa vakaca, vakatakila na kena ca: ia kevaka e vinaka, ko sa sabici au e na vuku ni cava? 24 [p]Ia ko Anasa sa talai koya, ni sa vesu tu, vei Kaiafa na bete levu.

25 Ia sa tu ko Saimoni Pita, ka tatalai. [q]Era sa qai kaya vua, Ko iko beka talega sa *dua* vei ira na nona tisaipeli? Sa cakitaka ko koya, ka kaya, Oi au e segai. 26 E dua vei ira na tamata

a Ma. 26. 36. Mari. 14. 32. Luke 22. 39.
b 2 Sam. 15. 23.
c Luke 21. 37. & W. 22. 53.
d Ma. 26. 47. Mari. 14. 43. Luke 22. 47. Caka. 16.
e Joni 17. 12.
f Ma. 26. 51. Mari. 14. 47. Luke 22. 49, 50.
g Ma. 26. 22. & W. 26. 39, 42.
i Rai ki Ma. 26. 27.
j Luke 3. 2.
k Joni 11. 50.
l Ma. 26. 58. Mari. 14. 54. Luke 22. 54.
m Ma. 26. 69. Mari. 14. 66. Luke 22. 54.
n Ma. 26. 55. Luke 4. 15. Joni 7. 14, 26. 28. & W. 8. 2.
o Jere. 20. 2. Caka. 23. 2.
p Ma. 26. 57.
q Ma. 26. 69, 71. Mari. 14. 69. Luke 22. 58.

ni bete levu, a weka i koya sa taya laivi na daligana ko Pita, sa kaya, Au a sega beka ni raici kemudrau vata kaya e na were? 27 Sa qai cakitaka tale ko Pita; [r]a sa tagi sara na toa.

28 [s]Era sa qai kauti Jisu tani maivei Kaiafa [t]ki na vale ni veilewai; a sa mataka caca; ia [u]ko ira era sa sega ni curu ki na vale ni veilewai, me ra kakua ni vakadukadukalitaki, ka me ra ia na kana vata ni lako-sivia.

29 Sa qai curu yani vei ira ko Pailato, ka kaya, A cava na ka ca dou sa beitaka vua na tamata oqo? 30 Era sa vosa ka kaya vua, Kevaka sa sega ni tamata ca ko koya oqo, keitou sa sega ni soli koya yani vei iko. 31 Sa qai kaya vei ira ko Pailato, Dou kauti koya, ka lewai koya me vaka na nomudou lawa. O koya era sa kaya kina vua ko ira na kai Jutia, E sega ni tara vei keimami me vakamatea e dua na tamata: 32 [v]me vakayacori kina na vosa ka tukuna ko Jisu, ni sa vakatakila nai valavala ni mate ena mate kina.

33 [w]Sa qai curu tale ki na vale ni veilewai ko Pailato, ka kacivi Jisu, ka kaya vua, O iko na nodra Tui na kai Jutia, se segai? 34 Sa kaya vua ko Jisu, Ko sa vosataka li na ka oqo vakataki iko, se sa tukuni au vakaoqo vei iko ko ira na tani? 35 Sa kaya ko Pailato, Oi au beka na kai Jutia? ko ira na kai nomu kei ira na bete levu, era sa soli iko mai vei au: a cava ko a cakava? 36 Sa [a]kaya ko Jisu, [b]Sa sega ni vakavuravura na noqu matanitu: kevaka sa vakavuravura na noqu matanitu, era na qai vala na noqu tamata, me'u kakua ni soli yani vei ira na kai Jutia: ia oqo, sa sega ni vu eke na noqu matanitu. 37 Sa qai kaya vua ko Pailato, Ko iko bagi na tui? Sa kaya ko Jisu, Ko sa kaya ni'u sa tui. A ka oqo ka'u sa sucu mai kina, ia na ka oqo ka'u sa lako mai kina ki vuravura oqo, me'u dautukuna na ka dina. [c]O koya yadua sa vakabauta na ka dina, sa rogoca na noqu vosa. 38 Sa kaya vua ko Pailato, A cava na ka dina?

Ia ni sa vosa oti vakaoqo, sa curu tale yani vei ira na kai Jutia, ka kaya vei ira, [d]Au sa sega ni kunea vua e dua nai valavala ca: 39 [e]ia sa dua na nomudoui valavala, me'u sereka e dua vei kemudou e na kana vata ni lako-sivia: dou sa vinakata kina, se segai, me'u sereka vei kemudou na nodra Tui na kai Jutia? 40 [f]Era sa qai qoqolou tale, ka kaya, Me kakua ga na tamata oqo, ko Parapa ga.

[g]Ia na daubutako ko Parapa.

19 *Sa vakanakuitataki ka vakaisalataki e na wa-vakavotona ko Jisu*, 1-3. *Sa via sereki koya ko Pailato, ia ni ra sa ue mai na kai Jutia, sa soli koya yani, a ra sa vakoti koya ki na kauveilatai*, 4-37. *Erau sa buluta ko Josefa kei Nikotimo*, 38-42.

ASA qai kauti Jisu [a]ko Pailato, ka vakanakuitataka. 2 A sa talia e dua nai sala wa-vakavotona ko ira na sotia, ka vakaisalataki koya kina, a ra sa vakasulumi koya e na dua nai sulu lokaloka, 3 ka kaya, Sa loloma, na nodra Tui na kai Jutia! a ra sa sabici koya e na ligadra.

4 Sa qai curu tale yani ko Pailato, ka kaya vei ira, Raica, au sa kauti koya mai vei kemudou, [b]mo dou kila ni'u sa sega ni kunea e dua nai valavala ca vei koya. 5 Sa qai curu yani ko Jisu, sa vakaisala tu e nai sala wa-vakavotona, ka vakaisulu e nai sulu lokaloka. A sa kaya vei ira ko *Pailato*, Raica na tamata! 6 [c]Ni ra sa qai raici koya ko ira na bete levu kei ira na ovisa, era sa qoqolou, ka kaya, Vakota ki na kauveilati, vakota ki na kauveilatai. Sa kaya vei ira ko Pailato, Dou kauti koya ka vakota ki na kauveilatai: ni'u sa sega ni kunea vua e dua nai valavala ca. 7 Ko ira na kai Jutia era sa kaya vua, [d]Sa dua na neimami vunau, ka sa dodonu e na neimami vunau me mate ko koya, [e]ni sa tukuni koya me Luve ni Kalou.

8 Ni sa qai rogoca na vosa oqo ko Pailato, sa levu cake kina na nona rere; 9 a sa curu tale ki na vale ni veilewai, ka kaya vei Jisu, O sa lako maivei? [f]Ia sa sega ni

r Ma. 26. 74. Mari. 14. 72. Luke 22. 60 Joni 18. 26.
s Ma. 27. 2. Mari. 15. 1. Luke 23. 1. Caka. 3. 13.
t Ma. 27. 27.
u Caka. 10. 28. & W. 11. 3.
v Ma. 20. 19. Joni 12. 32, 33.
w Ma. 27. 11.
a 1 Timo. 6. 13.
b Tani. 2. 44. & W. 7. 14. Luke 12. 14. Joni 6. 15. & W. 8. 15.
c Joni 8. 47. 1 Joni 3. 19. & W. 4. 6.
d Ma. 27. 24. Luke 23. 4. Joni 19. 4, 6.
e Ma. 27. 15. Mari 15. 6. Luke 23. 17.
f Caka. 3. 14.
g Luke 23. 19.
a Ma. 20. 19. & W. 27. 26. Mari. 15. 15. Luke 18. 33.
b tiki. 6. Joni 18. 38.
c Caka. 3. 13.
d Vu. 24. 16.
e Ma. 26. 65. Joni 5. 18. & W. 10. 33.
f Aisea 53. 7. Ma. 27. 12, 14.

vosa vua ko Jisu. 10 Sa qai kaya vua ko Pailato, O sa sega li ni vosa mai vei au? ko sa sega beka ni kila ni'u sa rawata me'u vakoti iko ki na kauveilatai, ka'u sa rawata talega me'u sereki iko? 11 Sa kaya ko Jisu, [g]Ko sa sega ni rawata e dua na ka vei au, kevaka sa sega ni soli vei iko maicake: a ka oqo sa levu cake kina na nonai valavala ca sa soli au yani vei iko.

12 Sa qai vakatovolea tiko ko Pailato me sereki koya: ia ko ira na kai Jutia, era sa qoqolou, ka kaya, [i]Kevaka ko sa sereki koya oqo, ko sa sega ni totaki Sisa: [j]ko koya yadua sa tukuni koya me tui, sa vosa vakacacataki Sisa. 13 Ni sa qai rogoca na vosa oqo ko Pailato, sa kauti Jisu yani, ka tiko sobu e nai tikotiko ni veilewai e na tikina sa vakatokai Na Raravatu, ia e na vosa vaka-Iperiu, ko Kapaca: 14 [k]a siga oqo nai Vakarau ki na kana vata ni lako-sivia, ia sa kenai kaono ni aua: a sa kaya vei ira na kai Jutia ko koya, Raica na nomudou Tui! 15 A ra sa qoqolou, Kauta tani, kauta tani, vakoti koya ki na kauveilatai. Sa kaya vei ira ko Pailato, Me'u vakota li ki na kauveilatai na nomudou Tui? Ko ira na bete levu era sa kaya, [l]Sa sega na neimami tui, ko Sisa duaduaga. 16 [m]Sa qai soli koya yani vei ira ko koya me vakoti ki na kauveilatai. A ra sa kauti Jisu, ka tuberi koya yani.

17 [n]A sa colata na nona kauveilatai ko koya, ka lako [o]yani ki na tikina sa vakatokai Na vanua ni qavokavoka, a sa vakatokai e na vosa vaka-Iperiu, ko Kolikoca: 18 a ra sa vakoti koya maikina ki na kauveilatai, ka lewe rua vata kaya, e dua vaka, ka dua vaka, kei Jisu e na kedrau maliwa.

19 [p]A sa dua nai vakatakilakila sa vola ko Pailato, ka sa toka ecake e na kauveilatai. Sai koya oqo na kenai vola, KO JISU NA KAI NASARECI NA NODRA TUI NA KAI JUTIA. 20 A ra sa lewe vuqa na kai Jutia era sa wilika nai vakatakilakila oqo: ni sa voleka ki na koro na tikina sa vakoti kina ki na kauveilatai ko Jisu: a sa volai tu e na vosa vaka-Iperiu, *kei* na vosa va-Kirisi, *kei* na vosa vaka-Roma. 21 Era sa qai kaya vei Pailato ko ira na nodra bete levu na kai Jutia, Kakua ni vola, A nodra Tui na kai Jutia; ia ni sa kaya ko koya, Oi au na nodra Tui na kai Jutia. 22 Sa kaya ko Pailato, A ka ka'u sa vola, ka'u sa vola.

23 [q]Ia ko ira na sotia, ni ra sa vakoti Jisu ki na kauveilatai, era sa kauta na nonai sulu, ka wasea vakava, me ra tauyadua na tikina ko ira na sotia; nai tutuvi talega; ia ka sa sega ni bau cula na nonai tutuvi, sa tali taucoko mai na tikina ecake ka kauta kira. 24 O koya era sa veikayaka kina, Me da kakua ni dresuka, ia me da vakawiri madigi, se na nei cei: me vakayacori kina nai Vola *Tabu*, o koya sa kaya,

> [r]Era sa vota na noqui sulu,
> Ia na noqui tutuvi era vakawiri madigi kina.

Ko ira na sotia, era sa kitaka na veika oqo.

25 [s]Ia sa tu voleka ki na kauveilatai i Jisu na tinana, kei na taci i tinana, ko Meri na *wati* i [t]Kilopa, kei Meri na yalewa ni Makitala. 26 Ni sa qai raici rau ko Jisu, na tinana, [u]kei na tisaipeli ka tu voleka, ko koya sa lomana ko koya, sa kaya vei tinana, [v]Yalewa, raica na luvemu! 27 Sa qai kaya vua na tisaipeli, Raici tinamu! Ia mai na tiki-ni-siga ko ya sa kauti koya na tisaipeli ko ya [w]ki nona *vale*.

28 Ni sa oti oqo, ka sa kila ko Jisu sa oti na ka kecega, [a]me vakayacori kina nai Vola *Tabu*, sa kaya, Au sa viagunu. 29 Ia ka tu e dua na bilo sa sinai e na wai wiwi; [b]a ra sa vakasuasuataka e dua na vutovuto e na wai wiwi, ka ciqira ki na dua na taba ni isopi, ka vakauta ki na gusuna. 30 Ni sa qai gunuva na wai wiwi ko Jisu, sa kaya, [c]Sa oti: a sa vakacuva na uluna, ka solia yani na yalona.

31 Ia ko ira na kai Jutia, era sa masuti Pailato me musuki na yavadratou ka me ratou kau tani, [d]e na

g Luke 22. 53. Joni 7. 30.
i Luke 23. 2.
j Caka. 17. 7.
k Ma. 27. 62.
l Ai Va. 49. 10.
m Ma. 27. 26, 31. Mari. 15. 15. Luke 23. 24.
n Ma. 27. 31, 33. Mari. 15. 21, 22. Luke 23. 26, 33.
o Tiko. 15. 36. Ipe. 13. 12.
p Ma. 27. 37. Mari. 15. 26. Luke 23. 38.
q Ma. 27. 35. Mari. 15. 24. Luke 23. 24.
r Same 22. 18.
s Ma. 27. 55. Mari. 15. 40. Luke 23. 49.
t Luke 24. 18.
u Joni 13. 23. & W. 20. 2. & W. 21. 7. 20, 24.
v Joni 2. 4.
w Joni 1. 11. & W. 16. 32.
a Same 69. 21.
b Ma. 27. 48.
c Joni 17. 4.
d tiki. 42. Mari. 15. 42.

vuku ni sa siga Vakarau, me kakua ni rube tu na [e]yagodratou e na kauveilatai e na siga ni vakacecegu, (ni sa uasivi na *siga* ni vakacecegu ko ya.) 32 Sa qai lako ko ira na sotia, ka musuka na yavana nai kadua, a yavana talega na kenai karua, eratou a vakoti vata kaya ki na kauveilatai. 33 Ia ni ratou sa lako mai vei Jisu, ka raica sa mate sara tu, era sa sega ni musuka na yavana: 34 ia sa suaka na sarisarina e dua na sotia e na dua na moto, a sa [f]dave sara maikina na dra kei na wai.

35 Ia ko koya ka raica sa tukuna, a sa dina na nonai tukutuku: a sa kila ko koya ni sa vosa dina, mo dou vakabauta. 36 Ni sa caka na veika oqo, [g]me vakayacori kina nai Vola *Tabu*, Me kakua ni musuki e dua na suina. 37 Ia e dua tale ni tiki ni Vola *Tabu* sa kaya, [i]Era na raici koya era sa suaka.

38 [j]Ia ni sa oti na veika oqo, sa masuti Pailato ko Josefa, na kai Arimacea, a tisaipeli i Jisu, [k]ia ka vuni ga ni sa rerevaki ira na kai Jutia, me kauta tani ko koya na yago i Jisu: a sa vakatara ko Pailato. Sa qai lako ko koya, ka kauta tani na yago i Jisu. 39 A sa lako talega mai [l]ko Nikotimo, ko koya sa lako eliu vei Jisu e na bogi, a sa kauta mai na mura kei na yasiyasi sa veiwaki vata, e dua na drau na paudi. 40 Erau sa qai kauta na yago i Jisu, [m]ka solega vata e nai sole lineni eso kei na ka boi vinaka, me vaka nai valavala ni nodra veibulu na kai Jutia.

41 Ia sa dua na were e na tikina sa vakoti kina ki na kauveilatai ko koya; ka sa dua nai bulubulu vou e na were, sa sega ni bulu kina e dua na tamata. 42 [n]Erau sa qai buluti Jisu kina, [o]ni sa nodra siga Vakarau na kai Jutia; (ka ni sa voleka nai bulubulu.)

20 *Sa lako ki nai bulubulu ko Meri, kei Pita, kei Joni,* 1–10. *Sa rairai mai ko Jisu vei Meri,* 11–18; *vei ira talega na nona tisaipeli,* 19–23. *Sa vakatitiqa ko Tomasi, a sa qai vakadinata emuri,* 24–29. *Sa yaga nai tukutuku kei Karisito me da bula kina,* 30, 31.

IA [a]e nai matai ni *siga* ni wiki sa lako mai ko Meri na yalewa ni Makitala e na mataka caca, ni sa butobuto tu, ki nai bulubulu, ka raica ni sa kau tani na vatu mai nai bulubulu. 2 Sa qai cici ko koya, ka lako yani vei rau, ko Saimoni Pita [b]kei na tisaipeli kadua, ko koya sa lomana ko Jisu, ka kaya vei rau, Era sa kauta tani na Turaga mai nai bulubulu, ia keitou sa sega ni kila na tikina era sa vakotori koya kina.

3 [c]Erau sa qai lako yani ko Pita, kei na tisaipeli kadua, a rau sa lako ki nai bulubulu. 4 A rau sa cici vata ruarua: a sa sivi Pita na tisaipeli kadua, ka sa liu ki nai bulubulu. 5 A sa cuva sobu ko koya, ka sa rai ki loma; [d]ka raica nai sole lineni sa no: ia ka sega ni curu ko koya. 6 Sa qai muri mai ko Saimoni Pita, ka curu ki nai bulubulu, ka raica nai sole lineni sa no, 7 [e]kei nai tavoi sa viviraki e na uluna, ia sa sega ni no vata kei nai sole lineni, sa lobi koto duaduaga e na tikina tani. 8 A sa qai curu talega na tisaipeli kadua, ko koya sa liu ki nai bulubulu, a sa raica ko koya, ka vakadinata. 9 [f]A rau sa sega ga ni kila nai Vola *Tabu*, ni sa dodonu me tu cake tale mai na mate ko koya. 10 Oi rau na tisaipeli erau sa qai lako tani tale ki nodrau.

11 [g]Ia sa tu ko Meri mai nai bulubulu etautuba, ka tagi: ia ni sa tagi tiko, sa cuva sobu ka rai ki loma ni bulubulu: 12 a sa raica e le rua na agilose e nai sulu vulavula, a rau sa tiko, e dua ki uluna, ka dua ki yavana, e na tikina ka koto kina na yago i Jisu. 13 A rau sa kaya vua, Yalewa, ko sa tagi e na vuku ni cava? Sa kaya vei rau ko koya, E na vuku ni ra sa kauta tani na noqu Turaga, ia ka'u sa sega ni kila na tikina era sa vakotori koya kina. 14 [i]Ni sa qai vosa vakaoqo, sa vuki vakanadaku, ka raici Jisu ni sa tu, [j]ia sa sega ni kila ni sai Jisu. 15 Sa kaya vua ko Jisu, Yalewa, ko sa tagi e na vuku ni cava? ko cei ko sa vakasaqara? Sa nanuma ko koya ni sai vakatau-ni-were, a sa kaya vua, Kevaka ko sa kauti koya tani, tukuna saka vei au na tikina

e V. Rua. 21. 23.
f 1 Joni 5. 6, 8.
g Lako. 12. 46. Tiko. 9. 12. Same 34. 20.
i Same 22. 16, 17. Saka. 12. 10. Vaka. 1. 7.
j Ma. 27. 57. Mari. 15. 42. Luke 23. 50.
k Joni 9. 22. & W. 12. 42.
l Joni 3. 1, 2. & W. 7. 50.
m Caka. 5. 6.
n Aisea 53. 9.
o tiki. 31.

a Ma. 28. 1. Mari. 16. 1. Luke 24. 1.
b Joni 13. 23. & W. 19. 26. & W. 21. 7, 20, 24.
c Luke 24. 12.
d Joni 19. 40.
e Joni 11. 44.
f Same 16. 10. Caka. 2. 25–31. & W. 13. 34, 35.
g Mari. 16. 5.
i Ma. 28. 9. Mari. 16. 9.
j Luke 24. 16, 31. Joni 21. 4.

ko sa vakotori koya kina, ka'u na qai laki kauti koya tani. 16 Sa kaya vua ko Jisu, I Meri! Sa vuki ko koya, ka kaya vua, Raponai! (a kenai balebale, Vakavuvuli.) 17 Sa kaya vua ko Jisu, Kakua ni tarai au; ni'u sa bera ni lako cake vei Tamaqu: [k]ia mo lako vei ira na wekaqu, ka kaya vei ira, [l]Au sa lako cake vei koya sa Tamaqu, ka Tamamudou; [m]vei koya sa noqu Kalou, ka nomudou Kalou.

18 [n]Sa lako yani ko Meri na yalewa ni Makitala, ka tukuna vei ira na tisaipeli ni sa raica na Turaga, ka ni sa vosataka vua na veika oqo ko koya.

19 [o]E na siga ko ya, e nai matai ni siga ni wiki, ni sa yakavi mai, ka ni sa sogo tu na katuba ni vale era sa soqoni vata kina na tisaipeli, ni ra sa rerevaki ira na kai Jutia, sa curu mai ko Jisu ka tu e na *kedra* maliwa, ka kaya vei ira, Dou vakacegu. 20 Ia ni sa vosa vakaoqo, sa vakaraitaka vei ira na ligana kei na sarisarina. [p]A ra sa qai reki na tisaipeli, ni ra sa raica na Turaga. 21 Sa qai kaya tale vei ira ko Jisu, Dou vakacegu: [q]me vaka sa talai au mai ko Tamaqu, au sa talai kemudou vaka talega kina. 22 Ia ni sa vosa vakaoqo ko koya, sa ceguvi ira, ka kaya, Me curumi kemudou na Yalo Tabu: 23 [r]nai valavala ca ni tamata yadua dou sa bokoca, ena bokoci: nai valavala ca ni tamata yadua dou sa sega ni sereka, ena sega ni sereki.

24 A sa dua vei ira na le tinikarua, ko Tomasi, [s]sa vakatokai ko Titimo, sa sega ni tiko vata kei ira ni sa lako mai ko Jisu: 25 o koya sa kaya kina vua ko ira na tisaipeli tani, Keitou a raica na Turaga. A sa kaya vei ira ko koya, Kevaka ka'u na sega ni raica na we ni vako e na ligana, ka daramaka na noqui qaqalo ki na we ni vako, ka daramaka na ligaqu ki na sarisarina, au na sega ni vakadinata.

26 Sa qai bogi walu, sa tiko tale e loma ni vale ko ira na nona tisaipeli, ko ira vata kei Tomasi: ka sa curu mai ko Jisu, ni sa sogo tu na katuba, ka tu e na kedra maliwa, ka kaya, Dou vakacegu. 27 Sa qai kaya vei Tomasi ko koya, Dodoka mai na nomui qaqalo, ka raica na ligaqu: [t]ia dodoka na ligamu, ka daramaka ki na sarisariqu: ia mo kakua ni vakatitiqa, mo vakadinata ga. 28 A sa vosa ko Tomasi, ka kaya vua, Noqu Turaga, ka noqu Kalou! 29 Sa kaya vua ko Jisu, Ni ko sa raici au, Tomasi, ko sa vakadinata: [u]sa kalougata ko ira era sa sega ni raica, ka ra sa vakadinata.

30 [v]A SA vuqa tale na cakacaka-mana sa cakava dina ko Jisu e na matadra na nona tisaipeli, a ra sa sega ni volai e nai vola oqo: 31 [w]ia sa volai oqo, mo dou vakadinata ni sa Karisito ko Jisu, na Luve ni Kalou; [a]ia mo dou rawata na bula e na yacana, ni dou sa vakabauta.

21 *Sa rairai tale vei ira na nona tisaipeli ko Jisu, a sa kana vata kei ira,* 1–14. *Sa vakarota matua vei Pita me vakani ira na nona lami kei ira na nona sipi,* 15–17; *a sa tukuna na mate i Pita,* 18, 19. *Sa vunauci Pita ni sa tarogi koya e na vuku i Joni,* 20–24. *Na kenai vakataotioti,* 25.

SA oti na veika oqo, sa vakaraitaki koya tale ko Jisu vei iratou na tisaipeli mai na wai mai Taiperia: ia ka vakaraitaki *koya* vakaoqo: 2 Eratou sa tiko vata ko Saimoni Pita, kei Tomasi, sa vakatokai ko Titimo, kei [a]Nacanieli na kai Kena e Kalili, [b]kei rau na *luve* i Sepete, ka lewe rua tale na nona tisaipeli. 3 Sa kaya vei iratou ko Saimoni Pita, Au sa laki qoli. Eratou sa kaya vua, Edatou na lako talega kei iko. Eratou sa lako yani, ka vodoka sara na waqa; a sa sega ni rawa e dua e na bogi ko ya.

4 Ia ni sa qai mataka mai, sa tu mai matasawa ko Jisu; [c]ia sa sega ni kila ko ira na tisaipeli ni sai Jisu. 5 Sa [d]qai kaya vei ira ko Jisu, Ragone, sa tu vei kemudou na kakana, se segai? Era sa kaya vua, Sa segai. 6 A sa kaya vei ira ko koya, [e]Dou viritaka na lawa ki nai matau ni waqa, ka dou na kunea kina.

k Same 22. 22 Ma. 28. 10. Roma 8. 29. Ipe. 2. 11. 1 Joni 16. 28.
l Joni 16. 28.
m Efe. 1. 17.
n Ma. 28. 10. Luke 24. 10.
o Mari. 16. 14. Luke 24. 36. 1 Ko. 15. 5.
p Joni 16. 22.
q Ma. 28. 18. Joni 17. 18, 19. 2 Timo. 2. 2. Ipe. 3. 1.
r Ma. 16. 19. & W. 18. 18.
s Joni 11. 16.
t 1 Joni 1. 1.
u 2 Ko. 5. 7. 1 Pita 1. 8.
v Joni 21. 25.
w Luke 1. 4.
a Joni 3. 15, 16. & W. 5. 24. 1 Pita 1. 8, 9.
a Joni 1. 45.
b Ma. 4. 21.
c Joni 20. 14.
d Luke 24. 41.
e Luke 5. 4, 6, 7.

Era sa qai viritaka, a ra sa sega ni yavia rawa, ni sa ka levu sara na ika. 7 [f]A ka oqo sa kaya kina vei Pita na tisaipeli ko ya ka lomana ko Jisu, Na Turaga bagi oqo. Ni sa rogoca ko Saimoni Pita ni sai koya na Turaga, sa vakasulumi koya e na nonai curucuru vagonedau, (ni sa luvawale,) a sa rika ki wai. 8 Ia ko ira na tisaipeli tani, era sa lako e na waqa lailai; (ni sa sega ni yawa na vanua, me vaka ga na katu e limasagavulu,) a ra sa yarataka na lawa sa *sinai* e na ika.

9 Ia ni ra sa qai sobu ki vanua, era sa raica sa tu na qilaiso sa waqa tu, kei na ika sa tu kina, kei na madrai. 10 Sa kaya vei ira ko Jisu, Kauta mai eso na ika dou sa qai rawata. 11 Sa lako cake ko Saimoni Pita, ka yavia na lawa ki vanua sa sinai e na ika lelevu, e dua na drau ka limasagavulu ka mani tolu; ia ni sa ka levu vakaoqo, sa sega ni bote kina na lawa.

12 Sa kaya vei ira ko Jisu, [g]Dou mai katalau. Ia sa sega e dua vei ira na tisaipeli sa doudou me tarogi koya, O cei koi kemuni? ni ra sa kila sai koya na Turaga. 13 Sa qai lako mai ko Jisu, ka taura na madrai, kei na ika talega, ka solia vei ira.

[i]14 Sai koya oqo na kenai katolu ni gauna sa vakaraitaki koya kina ko Jisu vei ira na nona tisaipeli, ni sa tu cake tale mai na mate ko koya.

15 Ni ra sa katalau oti, sa kaya vei Saimoni Pita ko Jisu, Saimoni, *na luve* i Jona, ko sa lomani au vakalevu, ka vakalailai ko iratou oqo, se segai? Sa kaya vua ko koya, Io, na Turaga; ko ni sa kila ni'u sa lomani kemuni. Sa kaya vua ko koya, Vakani ira na noqu lami. 16 Sa kaya tale vakarua vei koya, Saimoni, *na luve* i Jona, ko sa lomani au, se segai? Sa kaya vua ko koya, Io, na Turaga; ko ni sa kila ni'u sa lomani kemuni. Sa kaya [j]vua ko koya, Vakatawana na noqu sipi. 17 A sa kaya vakatolu vua, Saimoni, *na luve* i Jona, ko sa lomani au, se segai? Sa rarawa na loma i Pita ni sa kaya vakatolu vua ko koya, O sa lomani au, se segai? A sa kaya vua, Kemuni na Turaga, [k]ko ni sa kila na ka kecega; ko ni sa kila ni'u sa lomani kemuni. Sa kaya vua ko Jisu, Vakani ira na noqu sipi. 18 [l]E dina, e dina, au sa kaya vei iko, Ni ko a gone, ko a dauvauci iko, ka lako veitalia voli ga: ia ni ko na qase mai, ko na dodoka na ligamu, ka na vauci iko e dua tani, ka kauti iko ki na tikina ko na sega ni vinakata. 19 Ia sa vosa vakaoqo ko koya, [m]me vakatakila na mate ena vakarokorokotaka kina na Kalou ko koya.

Ia ni sa vosa oti vakaoqo ko koya, sa kaya vua, Muri au. 20 Sa qai vuki ko Pita, [n]ka raica na tisaipeli sa lomana ko Jisu, ni sa muri tiko, ko koya ka vakararavi talega ki na lomaserena e nai vakayakavi, ka kaya, Kemuni na Turaga, ko cei ko koya ena soli iko yani? 21 Ni sa raici koya ko Pita, sa kaya vei Jisu, Na Turaga, ena vakaevei ko koya oqo? 22 Sa kaya vua ko Jisu, Kevaka ka'u sa vinakata me bula tikoga ko koya ka yacova [o]na siga ka'u na lako tale mai kina, a cava *oqo* vei iko? ko iko, mo muri au. 23 Sa qai rogo yani vei ira na veiwekani na vosa oqo, ni na sega ni mate na tisaipeli ko ya: ia ka sega ni kaya vua ko Jisu, Ena sega ni mate ko koya: sa kaya ga, Kevaka ka'u vinakata me bula tikoga ko koya ka yacova na siga ka'u na lako tale mai kina, a cava *oqo* vei iko?

24 Sai koya oqo na tisaipeli sa tukuna na veika oqo, ka vola na veika oqo: [p]ia eda sa kila sa dina na nonai tukutuku.

25 [q]SA vuqa talega na ka tani sa cakava ko Jisu, ia kevaka sa volai kecega, [r]au sa vakasama ni na oso ko vuravura e na veivola ena volai. Emeni.

f Joni 13.23. & W. 20.2.
g Caka. 10. 41.
i Ral ki Joni 20. 19, 26.
j Caka. 20. 28. Ipe. 13. 20. 1 Pita 2. 25. & W. 5. 2, 4.
k Joni 2. 24, 25. & W. 16. 30.
l Joni 13.36. Caka. 12. 3, 4.
m 2 Pita 1. 14.
n Joni 13. 23, 25.
o Ma. 16. 27, 28. & W. 25. 31. 1 Ko. 4. 5. & W. 11. 26. Vaka. 2. 25. & W. 3. 11. & W. 22. 7, 20.
p Joni 19. 35. 3 Joni 12.
q Joni 20. 30.
r Emo. 7. 10.